2023 Âşık Veysel Yılına Armağan

ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU

Prof. Dr. Salahaddin BEKKİ

Ankara
2023

TÜRK EĞİTİM-SEN GENEL MERKEZİ YAYINLARI
©Türk Eğitim-Sen Genel Merkezi, 2023.
ISBN: 978-605-73776-9-2

Türk Eğitim-Sen Genel Merkezi yayınlarının tamamının veya bir kısmının yayımcının yazılı izni olmadan herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır. Yayımların fikri sorumluluğu ve imla tercihi yazarlarına aittir. Türk Eğitim-Sen Genel Merkezi Yayınlarında yer alan başka kaynaklardan alınmış metin, ifade, tablo, resim ve benzeri şeylerin yasal kullanım sorumluluğu yazarlarına aittir.

Yayın Yönetmeni
Dr. Ali Osman AKALAN

Editör
Prof. Dr. Yılmaz YEŞİL

Kapak ve Sayfa Tasarımı
Merve TURGUT

İletişim Adresi:
Türk Eğitim-Sen Genel Merkezi
Erzurum Mahallesi Talatpaşa Bulvarı No:160 Kat:6
Cebeci/ANKARA
Tel: 0 312 424 09 60 (8 Hat) Belgegeçer: 0 312 424 09 68
www.turkegitimsen.org.tr

Basım Yeri: Dinçler Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Bayındır 1 Sk. 6/12 Adilhan Iş Mrkz. Kızılay / ANKARA
e-mail: info@dinclermatbaacilik.com

İçindekiler

Sunuş **5**

Söz Başı **9**

Yazar'ın Ön Sözü **15**

Kısaltmalar **17**

Âşık Veysel'in Biyografisi **19**

Kaynakça **56**

Âşık Veysel'in Şiirlerinden Seçmeler **61**

Şiir Dizini **201**

Fotoğraflarla Aşık Veysel Şatıroğlu **211**

Sunuş

Âşık Veysel Şatıroğlu Türk halk müziğinin önemli bir temsilcisi ve halk şairi. Afşar boyunun Şatırlı obasına mensup olan Veysel Şatıroğlu, Gülizar ve Ahmet Şatıroğlu çiftinin evladı olarak 25 Ekim 1894 yılında Sivas'ın Şarkışla ilçesinde doğdu. Onun kaderi ve yaşantısı aynı Anadolu gibi bu coğrafyanın kadim milleti Türkler gibi zor ve çetin geçti. Ama Türkler, Anadolu Türklüğü nasıl her türlü zorluk ve sıkıntı karşısında tevekkül ederek hayata tutunmaya çalıştı ise Veysel'de hiç gocunmadan Türk'ün kaderini yaşarken Türkü anlatı. Anadolu'da ve bölgede o dönem yaygın olan çiçek hastalığı önce Veysel'in iki kız kardeşini aldı ailesinden. Daha sonra Veysel de yedi yaşında iken aynı hastalıktan dolayı iki gözünü de kaybetti.

O karanlık dünyasını bağlaması ile aydınlatmaya çalıştı. Öğrendiği kadar dünyanın renklerini bağlaması ile tekrar görmeye çalıştı. Zihninde çocukluğundan kalan sevdiklerini, hayatı, Sivas'ı, Anadolu'yu ve içinde var olduğu Türk kültürünü şiirleri ile ilmek ilmek işledi. Dönemin saz ustaları Çamşıhlı Ali ve Molla Hüseyin'den ders alarak geliştirdiği bağlama çalma yeteneğini, kendine özgü şiirleriyle tamamlayarak Türk milletinin gönlünde taht kurdu. Âşık Veysel şiirleriyle milletimizin duygu dünyasını ve yaşamını yansıtan önemli bir kültürel mirası da derleyen bir bütün oluşturdu.

Şiirleri konu bakımından zengin çeşitlilik gösteren Veysel, Yunus Emre'nin etkisindeki şiirlerinde halk kültürünün mayasına karışan yönleriyle tasavvuftan izler sunarken, Türk edebiyatının ve saz şiiri geleneğinin büyük ustalarından biri olarak, kendisinden sonra gelenleri de etkiledi. Yaşama sevinciyle hüznün, iyimserlikle umutsuzluğun iç içe olduğu şiirleriyle, âşık geleneğinin son büyük temsilcileri arasında yer alan ünlü halk ozanı, 1971'de Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde son konserini verdi. Ömrünün her döneminde yoksulluk ve zorluklarla mücadele eden, Türk kültürüne bu denli önemli etkileri olan Veysel'in kıymeti ise yine 100. yılını kutladığımız Cumhuriyet'in, 10. yılı için yazdığı şiirle fark edildi.

Cumhuriyet'in 10. yıl dönümü için yazdığı destanın yayınlanmasıyla dikkatleri üzerine çekerken, ülke genelinde tanınması ancak 1950'lerde gerçekleşmiştir. Türk eğitim sistemine hizmet etme yolunda da görev alan Âşık Veysel dönemin öğretmen okulları olan Arifiye, Hasanoğlan ve Çifteler Köy Enstitülerinde halk türküsü öğretmeni olarak 5 yıl boyunca öğretmen adayları ile birlikte olmuştur. Buradaki görevinden ailesinin kendisini beklemesi nedeniyle buruk bir şekilde ayrılmıştır. Âşık Veysel'in birleştirici bütünleştirici deyişleri Türk milletinin zihninde ve yüreğinde karşılık bulmuştur. Hayatının her döneminde Türkiye Cumhuriyeti, Türk Milleti, Türk Bayrağı ve Atatürk çerçevesinde insanları bir olmaya, iri olmaya, diri olmaya çağırdı. Ozan, ölümünden birkaç saat öncesinde bile, *''Birbirinizle, konu komşuyla iyi geçinin, dirliğiniz, düzeniniz bozulmasın.''* diyerek, deyişler söyledi. 21 Mart 1973 günü sabaha karşı 03.30'da doğduğu köy olan Sivrialan'da, şimdi adına müze olarak düzenlenen evde hayata gözlerini yumdu.

Aşık Veysel'in vefatının 50. Yılı olması vesilesi ile UNESCO tarafından 2023 anma kutlama yıl dönümleri arasına dahil edildi. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nun hem ülkemizin hem de Türk Dünyası'nın ortak değerlerini dünya ölçeğinde tanıtma ve tescil ettirme çabaları neticesinde Âşık Veysel'de hak ettiği değeri bulma noktasında bir mevzi daha kazanmış oldu. 2023 yılı hem Cumhuriyetimizin 100. yılı hem de merhum Veysel'in aramızdan ayrılışının 50. yılı olması münasebetiyle Âşık Veysel'i vurgunu olduğu Türkiye Cumhuriyeti ile bir kez daha buluşturdu. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve öncüsü Mustafa Kemal Atatürk de Veysel için bambaşka bir yere sahipti. Onun ölümü ile söylediği şiir dillerde terennüm edilirken hem dünya insanlığının hem de Türk insanının duygularına tercüman oldu. Âşık Veysel, deyişleri ile temsil ettiği milletine, Atatürk'ü Türk milletinin ulusal kimliğini ve bağımsızlığını koruyan bir kahraman; Türklüğü yeniden ayağa kaldıran bir öncü olarak anlatmıştır.

Hem Veysel hem Atatürk her iki isim de Türk kültürünün ve tarihindeki önemli figürlerdir, ancak rolleri farklıdır. Âşık Veysel, Türk halk müziği ve halk kültürünün bir parçası olarak kabul edilirken, Atatürk ise Türkiye'nin modernleşmesi ve bağımsızlaşması için büyük bir liderdir. Her ikisi de Türk milletinin tarihinde unutulmaz yerlere sahiptir. Aşık Veysel Şatıroğlu'nu anmak ve eserlerini daha geniş bir kitleye tanıtmak amacıyla "Aşık Veysel Yılı" ilan edilmesi, Türk kültürü ve halk müziğinin önemli bir temsilcisini onurlandırmak için güzel bir adım olmuştur.

Türk Eğitim Sen Genel Merkezi "Türk milleti" ve Türk eğitim sistemi"ne dair her konuyu altını koyu çizgilerle çizerek gündemine almaktadır. Türk devletinin ve milletinin kimliğini temsil noktasında kültür unsurlarına sahip çıkmak, millî ve manevi duygularımızı beslemek sendikal mücadelemizin daha anlamlı kılınmasına hizmet etmektedir. Eğitim çalışanlarının, bilim insanlarının talep ve beklentilerine çözüm üretirken hayatın olumsuz yanlarını gönül dünyamızda beslediğimiz şiirlerle, deyişlerle üstümüzden atmak, inandığımız doğru yolda emin adımlarla yürürken bizleri daha güçlü kılmaktadır.

Bu şuurla Türk kültür dünyasında iz bırakmış her konuyu taçlandırmayı şiar edindik. 2023 yılının devletimiz tarafından Âşık Veysel Yılı ilan edilmesini, onun eserlerini daha fazla kişiye ulaştırmak, onun yaşamını ve katkılarını hatırlatmak, Türk halk müziğini ve halk kültürünü teşvik etmek, Türk kültür mirasını kutlamak için bizlere yeni bir imkân vermiştir. Bu kapsamda onu anlatmak ve şiirlerini daha çok okuyucuya ulaştırmak, kütüphanelerimize yeni bir eser kazandırmak amacıyla bu çalışmayı siz kıymetli teşkilat mensuplarımızın, üyelerimizin ve okuyucuların beğenisine sunuyoruz. Bu çalışmanın hazırlanmasında ve diğer bütün çalışmalarımızda bizleri destekleyen başta Genel Başkanımız Sayın Talip GEYLAN beyefendi olmak üzere, Türk Eğitim Sen Merkez Yönetim Kurulu'na, teşkilatlarımıza ve mensuplarımıza; üyeliği sendikamızla yaşıt yazarımız Prof. Dr. Salahaddin BEKKİ ile Türk Eğitim Sen Ar-Ge bilim kuruluna teşekkür ediyorum. Merhum ustanın çağrısına "Dostlar seni unutmadı." diyerek satırlarıma son veriyorum.

Cengiz KOCAKAPLAN
Türk Eğitim Sen Genel Başkan Yardımcısı

Söz Başı

En eski Türk Yurtlarından günümüze Türk sözlü kültürü ve ozanlık geleneği, binlerce yıl süren bir geçmişe sahiptir ve Türk kültürünün önemli bir parçasını oluşturur. Bu gelenek, Türklerin Orta Asya'dan çıkarak çeşitli coğrafyalara yayılmasının bir sonucu olarak şekillenmiş ve farklı bölgelerde gelişerek yoluna devam etmiştir. Türk sözlü kültürünün temelleri, Orta Asya'nın bozkırlarında, Türklerin yaylak kışlak yaşam tarzı içinde atalarından gelen sözlü geleneklerle beslenerek bu günlere ulaşmıştır. Türk sözlü kültürü, destanlar, efsaneler, hikâyeler ve atasözleri gibi Türk kültürün önemli unsurlarını hem barındırmış hem aktarmış hem de ondan beslenerek yeni terkipler oluşturmuştur. Türk sözlü kültürünün, terkip, tespit, tasnif ve aktarımı konusunda ozanlar asli unsur olarak görev almıştır. Türk dünyasının farklı coğrafyalarında kam, baksı, oyun, bahşı, ozan, âşık adlarıyla anılan geleneğin temsilcileri bulundukları bölgelerde adeta kanaat önderi olarak görülmüş ve icra ettikleri sanat etrafında bir gelenek oluşturmuşlardır.

Ozanlık geleneği, Türk kültürünün adeta göz bebeği konumundadır. Aprın Çor Tigin, Dede Korkut gibi bilinen ilk temsilcilerinden itibaren bu gelenek; sözlü edebiyat yoluyla tarih, kültür, ahlak, toplumsal değerler ve insan ilişkileri gibi birçok konuyu işlemiş ve gelecek nesillere aktarmıştır. Hoca Ahmet Yesevi'nin hikmetleri

dahi bu geleneğin kodlarına göre düzenlenmiştir ki aynı bilgilenme kaynağında Türk milletine İslam dininin ilkelerini aktarma görevini yerine getirebilsin. İlk temsilcileri ile başlayıp günümüze kadar ulaşan bu gelenekte olduğu gibi Türk ozanları, halkın duygu, düşünce ve değerlerini dile getirerek toplumu etkilemiş ve şekillendirmişlerdir. Eserleriyle sadece dönemlerini değil, aynı zamanda gelecek kuşaklara da ilham vermişler ve Türk kültürünün zenginliklerini bugünlere taşımışlardır. Türk ozanlık geleneği, günümüzdeki büyük ozan, aşık ve şairlerin eserleri aracılığıyla hala canlılığını koruyarak Türk kültürünün önemli bir parçası olarak varlığını sürdürmektedir.

Türk ozanlık geleneğinin Anadolu'daki en önemli temsilcileri Âşık Paşa, Yunus Emre, Karacaoğlan, Dadaloğlu, Âşık Veysel, gibi isimlerdir. Halkın içinden çıkarak halkın duygu dünyasını, yaşamını ve değerlerini anlatmış, genellikle saz eşliğinde şiirlerini söylemiş ve böylece insanlar arasında bir köprü olmuşlardır. Türk âşıklık geleneğinin eserleri hem Türkler arasında hem de dünya genelinde büyük bir ilgiyle takip edilip insanlığa ilham vermektedir. Bunlar arasında yer alan Cumhuriyet dönemi Türk kültür insanı Âşık Veysel Şatıroğlu, Türk halk müziğinin önemli bir değeridir. Türk halk müziği geleneğinin en özgün ve tanınmış şairlerinden biri, geleneğinin köklü bir parçasıdır ve bu geleneği sürdüren ve yaşatan önemli bir âşıktır. Onun şiirleri ve türküleri, Türk halk müziği repertuarının ayrılmaz bir parçasıdır.

Âşık Veysel, kendine özgü şiirsel yeteneği ile kendisini kabul ettirmiş, Türk milletinin her bir ferdinin gönlünde, en aydınından en irfan sahibine kadar, taht kurmuştur. Anadolu'nun mücadeleci şehirlerinden birisi

olan Sivas'ta bir çiftçi çocuğu olarak hayata tutunmaya çalışırken Anadolu insanı için toprağın değerini anlamış *"Benim sadık yârim kara topraktır"* diyerek onun gözünden veli nimetini anlatmıştır. Hatta bu sene 100. Yılını kutladığımız Cumhuriyet'in toprak reformunun önemini anlatması bakımından da etkisi ayrı bir bağlamda değerlendirilmesi gereken bu şiirle toprağın vefası, dostluğu, bolluk ve bereket için işlenmesi gerektiği Veysel'in şiirlerinde yer almış, kulaktan kulağa, dilden dile, gönülden gönüle Anadolu coğrafyasında yankılanmıştır. *"Türk önce yurt tutar."* ilkesi ile atalarımızın coğrafya, vatan, toprak üçlemesi bu zarif şiirle Türk milletinin gönlüne bir kez daha nakşedilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni yönetim şekli olan millî devlet ilkesini insanlara anlatmak, milliyetçilik düşüncesini farklı şekillerde kabul ettirebilmek için kadim Türk tarihine de atıf yapan, *"Türküz Türkler yoldaşımız / Hesaba gelmez yaşımız /Nerde olsa savaşırız / Türküz türkü çağırırız"* dörtlüğünde olduğu gibi deyişler söylemiştir. Beslendiği inanç ve kültürün Türk milletinin özü ve kendisi olduğunun farkında olarak birliği, bütünlüğü aşılayan şiirler söylemiştir.

Cumhuriyet'in Anadolu için getirdiği yenilikleri, okullaşmayı, hastaneyi, demir yolunu şiirlerinde açık yüreklilikle övmüş ve sesinin yettiği, sözünün ulaştığı yere kadar nakşetmeye çalışmıştır. O, *"Atatürk'tür Türkiye'nin ihyası / Kurtardı vatanı düşmanımızdan /Canını bu yolda eyledi feda /Biz dahi geçelim öz canımızdan"* gibi onlarca dizeleri ile hem Atatürk'ü hem Cumhuriyet'i anlatmaktan bir adım geri durmamıştır. Dönemin öğretmen okullarında da görev alarak Türk eğitimine katkı sunan

Âşık Veysel *"Dostlar Beni Hatırlasın", "Güzelliğin On Para Etmez", "Kahpe Felek", "Kara Toprak", "Uzun İnce Bir Yoldayım", "Atatürk'e Ağıt", "Beni Hor Görme", "Beş Günlük Dünya", "Derdimi Dökersem Derin Dereye"* gibi eserleri ile Türk sözlü kültürüne altın harflerle yazılmıştır. Onun Türkçeyi yalın ve güçlü şekilde kullanan şiirlerinde verdiği mesajlar, Türk milletine her zaman birlik ve beraberliği öğütlemiştir. Âşık Veysel'in şiirlerinde, vatana bağlılık, tevekkül ve idealizm her zaman ön planda yer almıştır.

Âşık Veysel Şatıroğlu'nun Türk milleti ve kültürü için ne denli önemli olduğu takipçileri ve dünya sanatı tarafından da defalarca ifade edilmiştir. Eserleri pek çok sanatçı tarafından tekrar yorumlanırken, yabancı sanatçıların da dikkatini çekmiştir. ABD'li elektro gitar virtüözü Joe Satriani, 2008'de çıkardığı albümde "Âşık Veysel" isimli, kendi bestelediği sözsüz bir esere yer vermiştir. Türk kültürün bir değeri Âşık Veysel Şatıroğlu'nu hem dünyada bir kez daha tescil etmek için gayret gösteren UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Başkanı Prof. Dr. Öcal OĞUZ hem de 2023 yılını Âşık Veysel Yılı ilan eden devlet büyüklerimize bu vesile ile teşekkür etmek istiyorum. Unutmanın tükenmek olduğu bilinci ile hareket eden Türk Eğitim Sen teşkilatları olarak sendikal mücadelemiz sırasında bizleri Türk kültürünün engin denizi ile besleyen değerlerimizi hatırlamayı ilke olarak ortaya koymuştuk. Bu ilkemizi gerçekleştirmede bu çalışma ile bize destek veren eserin yazarı, üyemiz Prof. Dr. Salahaddin BEKKİ ve Türk Eğitim Sen Ar-Ge bilim kuruluna, bu kıymetli eserin vücut bulmasında öz verili çalışmaları için başta genel başkan yardımcımız sayın Cengiz KOCAKAPLAN olmak üzere, Türk Eğitim Sen Merkez Yönetim Kurulu'na, teşkilatlarımıza ve mensuplarımıza

şükranlarımı arz ediyorum. 100. yılını kutladığımız Türkiye Cumhuriyeti'nin bizlere emaneti olan kültür, vatan ve bayrağımızı büyük ustanın *"Çok şanlıdır vatanımız /Şereflidir bayrağımız"* dizeleri ile bir kez daha yücelterek bu eseri sizlerin beğenisine sunuyoruz.

Saygılarımla

Talip GEYLAN
Türk Eğitim Sen ve UAESEB
Genel Başkanı

Yazar'ın Ön Sözü

Aslıma karışıp toprak olunca
Çiçek olur mezarımı süslerim
Dağlar yeşil giyer bulutlar ağlar
Gökyüzünde dalgalanır seslerim

Koca Veysel'in aslına karışıp toprak olmasının üzerinden tam elli yıl geçti ve biz hâlâ onun sesini, sazını gökten inen bir sesi dinler gibi dinlemeye ve istifade etmeye devam ediyoruz. Âşık Veysel, Dede Korkut gibi, Yunus Emre gibi, Karacaoğlan gibi, Neşet Ertaş gibi yaratıcı kimliğe sahip bir kültür aktörü olarak ortalama Türk insanının hayatına dokunmuş, kalbine girmiş ve gönül tahtına kurulmuştur. Bu mütevazı çalışmada Âşık Veysel'in yaşamı ve sanatçı kişiliği, daha önce yapmış olduğumuz çalışmalardan damıtılarak yoğun bir anlatımla okuyucuya sunulmuştur. Bizden daha çok Veysel'in ne söylediği öncelendiği için inceleme kısmı mümkün olduğunca kısa tutulmuş ağırlık âşığın şiirlerine verilmiştir. Bu çalışmanın orijinal tarafı [*] işareti ile imlenen toplamda kırk iki (42) şiirin, Koca Veysel'in ses veya görüntü kayıtlarından dinlenerek onun okuyuşuna / telaffuzuna en yakın bir biçimde ağız özellikleri korunarak yazıya aktarılmasıdır.

18 Haziran 1992'de kurulan Türk Eğitim-Sen ile bizim Devlet katında çalışmaya başlamamız aynı tarihlere denk geliyor. Ben devlet memuru olarak, Türk Eğitim-Sen de bir sivil toplum kuruluşu olarak otuz birinci yılımızı

tamamladık. Kurulduğu günden beri üyesi olduğum sendikanın sendikal faaliyetleri yanında toplumsal ve kültürel alanda da kendine yaraşır hizmetler ürettiği herkesin malumudur. Türk Eğitim-Sen, ülkemizin ve insanımızın problemlerine dair çare arayışları çerçevesinde düzenlediği sempozyumlar, çıkardığı dergiler ve yaptığı diğer sendikal faaliyetlerle Türkiye'nin önde gelen ve Türklük, Türk kültürü noktasında da öncülük yapan bir sendikasıdır. Cumhuriyetimizin ilk elli yılını idrak etmiş olan Âşık Veysel'i; Hakk'a yürüyüşünün ellinci, Cumhuriyetimizin kuruluşunun ise yüzüncü yılında bir kitapla gündeme taşıması diğer sendikalardan bu konuda da bir adım önde olduğunun en güzel delilidir.

Sendikamızın Âşık Veysel hakkında bir kitap yayımlama arzusunu / teklifini bana getiren kıymetli dostum, meslektaşım Prof. Dr. Yılmaz YEŞİL Bey'e; sendika üyesi meslektaşlarımız ve kıymetli halkımızla Koca Veysel'i buluşturan sendikamızın saygıdeğer başkanı Talip GEYLAN Beyefendi ile sendika yönetim kurulu üyelerine müteşekkirim. Bu çalışmaya değişik ölçülerde katkı veren sevgili Arş. Gör. Derya KARATAŞ ile doktora öğrencim Öğr. Gör. Akın UYAR'a teşekkürlerim tabiidir.

Prof. Dr. Salahaddin BEKKİ
Kırşehir, 4 Eylül 2023

KISALTMALAR

doğ.	: Doğum tarihi
ET	: Son erişim tarihi
Haz.	: Hazırlayan
İBB	: İstanbul Büyük Şehir Belediyesi
MESAM	: Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği
öl.	: Ölüm tarihi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TRT	: Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
URL	: Uniform Resource Loader (=İnternet aracılığıyla sanal ortamda ulaşılan/ulaşılması istenilen site adresinin belirtildiği çubukta yer alan bilgiler.)

ÂŞIK VEYSEL'İN BİYOGRAFİSİ

"Eskiden… Köy hududlarından ötesi haramdı bize. Kendi sesimizi kendimiz dinler gibiydik. Ve hiç aklıma gelmezdi ki, günün birinde bizi şehirlere davet edecekler, radyolarda, plâklarda, aklı başında insanların toplandığı yerlerde çaldırıp söyletecekler ve yüzlerle, binlerle okumuş, yazmış şehirliler, bizi gökten inen bir sese kulak verir gibi dinleyecekler…" (Âşık Veysel, Cumhuriyet Gazetesi, 10 Haziran 1937)

Yunus Emre, Karacaoğlan, Pîr Sultan Abdal, Ruhsatî gibi büyük halk şairleri zincirinin son halkalarından birini teşkil eden Âşık Veysel; kökü yüzyıllar ötesine uzanan âşık tarzı şiir geleneğinin önemli bir temsilcisi olarak âşık; şiirlerinde ele aldığı konular itibarıyla da Cumhuriyet Dönemi şairlerinden biri olarak kabul edilir. Veysel; kökü asırlar öncesine uzanan kadim bir geleneğin temsilcisi olmak bakımından yirminci yüzyılın siyasi, sosyal ve ekonomik olay ve olgularını doğru olarak okumuş, ürettikleriyle evrensel ölçekte kabul görmüş bir âşık-sanatkârdır. Bu çalışmada Âşık Veysel'in biyografisi ansiklopedi maddesi kıvamında ele alınmıştır.

Âşık Veysel'in "Deyişler" başlığıyla yayımlanan ilk şiir kitabında "Hayatım" başlığını taşıyan bir şiir vardır. Âşık tarzı şiir geleneğinde "yaş destanı/yaşname" olarak adlandırılan şiirde Veysel, 1944'e kadar olan elli yıllık yaşam öyküsünü özetlemiştir. Şiire göre Veysel, "levh-i mahfuz"da[1] yazısı kara yazılanlardandır:

1 Levh-i mahfuz: Bütün nesne ve olaylara ilişkin ilâhî ilim ve takdirin kayıtlı bulunduğu kitap.

Üç yüz onda gelmiş idim cihana
Dünyaya bakmadım ben kana kana
Kader böyle imiş çiçek bahana
Levh-i kalem[2] kara yazmış yazımı

Anadolu'da sadece Veysel ve akranları değil, onlardan sonra gelen birkaç neslin de yazgılarının kara yazıldığı bir dönem yaşanmıştır. Böyle kaotik bir dönemde Veysel'in dünyaya geliş şekli olağanüstü görünse de o dönem için sıradan sayılab ilecek bir hadisedir.[3] Anası Gülizar, Veysel'i -kendi anlatımına göre- eylül ayının sonu ekim ayının başlarında Ayıpınarı merasına koyun sağmaya giderken Çobandere / Gültepe mevkiinde dünyaya getirir (Aslanoğlu, 1967: 10; Alkan, 1994: 17; Yalçın, 2000: 27). Burası yetmiş dokuz yıl sonra Veysel'in ebedî istirahatgâhı olacaktır (Yalçın, 2000: 27).

Veysel'in doğum tarihiyle ilgili olarak yukarıdaki dörtlüğün dışında *"Üç yüz onda gelmiş idim cihana"* (Kaya, 2011: 337) ve *"Bin üç yüz on doğum Veysel'dir adım"* (Aşkun, 1973: 7-10) gibi mısralarında da Hicri 1310 tarihi geçmektedir. Bu da Miladi 1894'e denk gelmektedir.

Veysel yedi yaşına geldiğinde (1901) tüm bölgeyi kasıp kavuran çiçek illetine yakalanır. Veysel'in bu illetten dolayı sağ gözü tamamen kör olur, sol gözüne de perde iner. Çiçek hastalığı Veysel'in sadece gözlerini almakla kalmaz kendisinden büyük olan iki kardeşini de hayattan koparır. (Aslanoğlu, 1967: 8). Baba Karaca Ahmet, Veysel'in perde

2 Levh-i kalem: Levh-i mahfuzla aynı anlamda kullanılmaktadır.
3 Veysel, bir şiirinde de tüm Anadolu analarının aynı kaderi paylaşıp benzer çileleri çektiklerini dile getirir: Doğurmuştu beni Sivas ilinde
Gundak gucağında tarla yolunda
Azığı sırtında orak elinde
Taşlı tarlalarda avuttu anam

inen gözünü açtırmak için *"Derman diye taşlara sarılır."*[4], "kırlangıç uşağı" denilen gezici doktorlara başvurur ama sonuç alamaz (Taşer, 24 Şubat 1950: 2). Bundan sonrasını Veysel'den dinleyelim:

"Çiçek hastalığı yüzünden sağ gözümü tamamen kaybettim, sol gözüme perde indi. Babam beni Akdağmadeni'ndeki bir sağlıkçıya götürüp sol gözümdeki perdeyi aldırmak istiyordu. Bir gün ağabeyim Ali ile ahıra gittim. Ağabeyim hayvanların altını çalıyor/süpürüyor, ben de musuru[5] *temizliyordum. Saman atıklarını dökmek için yere eğildim. Eğilmemle birlikte çıtak*[6] *öküzün boynuzu gözüme saplandı. Bayılıp kalmışım… Gözüm de akıp gitti." (Özen, 1998: 12).*[7]

Genç yaşımda felek vurdu başıma
Aldırdım elimden iki gözümü
Yeni değmiş idim yedi yaşıma
Kaybettim baharımı yazımı

İki gözünü de kaybeden Veysel'in artık ne baharı ne de yazı vardır. Çaresiz, belli bir zaman köşelerde öylece kalmıştır. On, on bir yaşına geldiğinde babası Karaca Ahmet, Ortaköy'deki Mustafa Abdal Tekkesinde gördüğü bir sazı getirip Veysel'e *"Oğlum, bu sana bir eğlence, çalıp öğreneceksin."* diyerek verir (Özen, 1998: 13; Yalçın, 2000: 33). Karaca Ahmet burada sadece Veysel oyalansın diye o sazı getirip eline vermez. Bir ümidi vardır. Bir gün bu saz, ona ekmeğini kazandıracak bir vesile olsun diye düşünür*: "Oyundan da işten de nasipsiz kaldığımı gören ve bu*

4 Derman diye taşlara sarılmak: Türbe veya yatırları ziyaret etmek. Geleneksel halk tıbbına başvurmak.
5 Musur: Ahırda hayvanların yem yiyebilmeleri için tahtadan yapılan yemlik.
6 Çıtak: Boynuzları düzgün ay şeklinde olan öküz.
7 Veysel'in ikinci gözünü kaybedişine ilişkin başka bir anlatı da şöyledir. "… bir gün inek sağan anasının yanında duran Veysel'in yanına gelen Karaca Ahmet onlara seslenir. Sesin geldiği tarafa dönen Veysel'in gözüne babasının elindeki övendirenin çivili ucu batar ve bu yarı sağlam göz de akar gider…" (Yalçın, 2000: 32).

halime çok üzülen babam, gönlümü oyalayayım diye bir gün bana bir saz getirdi ve: 'Belki günün birinde bir mecliste sana da bir yer veren olur' dedi. İşte o günden sonra saz elimden düşmez oldu." (Taşer, 24 Şubat 1950: 2).

İleri görüşlü baba Karaca Ahmet'in, gözleri görmeyen Veysel'in hayata tutunabilmesi ve zamanı geldiğinde de geçimini temin edebilmesi için ona bir saz bulup vermesi Veysel'in sanatı açısından dereye atılan bir taş misali kıyıya vuracak büyük halkaların habercisi olmuştur. Veysel'in eline saz verilmesi ve böylelikle onun âşıklık yoluna girmesi tesadüften öte bilinçli bir yönlendirmenin sonucudur. Nitekim Emlek yöresi; Agâhi, Kemter, İğdecikli Âşık Veli, Âşık Hüseyin Gürsoy, Ali İzzet Özkan, Devrani; Kul Sabri, Aziz Üstün ve Talibi gibi ozanların yetiştiği bir bölgedir. Veysel, bu adı geçen âşıkların birçoğuyla aynı zamanda yaşamıştır (Öz, 2013: 14; Dinçal, 1994: 264-268).

Çocuk Veysel'in ilk ustası kendi köylerinden Molla Hüseyin'dir. Molla Hüseyin, bu yörede Divriği Çamşıhı bölgesine has ezgileri layıkıyla okuyan önemli bir Bektaşi'dir. Veysel'in müzik bilgisinin oluşmasında kuşkusuz ilk ustadan dinlediği bu ezgilerin büyük payı olacaktır (Özen, 1998: 13). Hüseyin Dayı'dan sonra bu sefer doğrudan Çamşıhı'dan gelen Ali Ağa, Veysel'in ikinci ustası olur. Veysel, çocukluk ve gençlik yıllarını akranlarından farklı yaşar ve kulak yoluyla ne öğrenebilirse öğrenmeye çalışır. Köyde yapılan "ayin-i cem"lerden dışarı atıldığı için çoğunluk gizlice takip eden Veysel, bu ortamlarda Alevi edep ve erkânına ilişkin çok şey öğrenir. İleride çok yakın arkadaşlık kuracağı Ali Özsoy Dede ve Hıdır Dede de bu cemlerde yetişmişlerdir.

Veysel'in yetişmesinde ayin-i cemlerin yanında Bektaşi tekkeleri de önemli bir rol oynar. Zira içine doğduğu toplumsal yapı, Alevi ve Bektaşilerin bir arada yaşamalarını zorunlu kılmıştır. Durum böyle olmakla birlikte yaşanılan coğrafyada "dedeci" ve "dervişçi" olmak üzere iki grup ortaya çıkmıştır (Öz, 2013: 33). Dedeci, Alevi dedelerinden, dervişçi ise Bektaşi babalarından nasiplenenleri karşılar bir şekilde kullanılmıştır. Veysel'i hayata hazırlayan bu ikili yapı, onun ilk dönem şiirlerinin rengini de belirleyecektir. Alevi dedelerinden tevarüs ettiği bilgiyle şathiye[8] türü şiirler üzerinden Kaygusuz Abdal gibi varlığı sorgular:

Bu âlemi gören sensin
Yok gözünde perde senin
Haksıza yol veren sensin
Yok mu suçun bunda senin

Kâinatı sen yarattın
Her şeyi yoktan var ettin
Beni çıplak dışar' attın
Cömertliğin nerde senin
…

Yukarıda çerçevesi çizilmeye çalışılan kültür ortamında yetişen Veysel, ağırlıklı olarak Alevi-Bektaşi dede ve babalarının tesirinde kalmıştır. Âşık Veysel, ayin-i cemlerde zâkir[9] olarak da bulunmuştur. "Medet Ya Rab (Kerbela

8 Şathiye: "Allah ile senli benli bir eda ile konuşur gibi söylenen şiirlerdir. İlk bakışta dinî açıdan küfür sayılabilecek şathiyelerde, derinliğine indikçe tasavvufî yorumlara imkân verebilecek bir anlatım tarzının benimsendiği görülür. Dinî, tasavvufî, felsefi olmak üzere çok ciddi konular, iğneleyici bir edayla, alaycı bir üslupla dile getirilir." (Macit ve Soldan, 2016: 111).

9 Zâkir: Ayin-i Cemlerde yapılan on iki hizmetten üçüncüsüdür. Zâkirin, icracı kimliğinden dolayı özel bir konumu vardır. Dede ile birlikte cemin akışını sağlar. "Kimi yörelerde, âşık, âşık baba, ozan, güvende, sazandar gibi farklı isimlere mazhar olan zâkiri, Anadolu Alevî geleneğinde cem âyini boyunca çalgısıyla, gerek kendi gerek usta malı nefes, deyiş, düvaz, semah, miraçlama gibi türleri icra eden bir musikişinas kişilik olarak tanımlamak mümkündür." (Satır, 2016: 1338-1356).

Mersiyesi)", "Kırat Semahı" gibi plağa okuduğu parçalar, onun zâkir olarak bulunduğu cemlerin hatıraları olarak bize ulaşmıştır (URL-1). Yani Veysel, edep, erkân bağlamında iki yolun da bilgisine sahip olmuştur. Emlek yöresi aynı zamanda belirttiğimiz gibi, âşıklar yatağıdır. Veysel, bölge âşıklarından da yeterince nasiplenmiştir.

Veysel, içine doğduğu kültür ortamının kendisine sunduklarından nasiplense de bir türlü yüzü gülmez. Tüm akranları askere alınırken görme özrü sebebiyle Âşık Veysel askere alınmaz. Vatan uğrunda çarpışıp şehit olmanın kısmet meselesi olduğunu söyleyen Veysel, vatan uğrunda her türlü mücadeleye gireceğini ve "bir kaşık kana" minnet etmeyeceğini dile getirir. İstiklal Savaşı dönemini köyünde çocuklar ve yaşlılarla geçiren Veysel, bu durumdan son derece rahatsızlık duyar ve belki de ömründe ilk defa gözlerinin görmemesine bu kadar üzülür.

Veysel'in maddi açıdan çok manevi tatminsizliklerle geçen gençlik çağı bitmiş olgunlaşma dönemi başlamıştır. Karaca Ahmet ile Gülizar'ın yaşları da bir hayli ilerlemiştir. Bizden sonra bu çocuğa kim bakar sorusu beyinlerini kemirmektedir. Karısı, çocukları olsa Veysel'e bakarlar diye düşünüp Veysel'i evlendirmeye karar verirler.

Yaşı Veysel'den oldukça küçük olan akraba Haydar'ın kızı Esma, üç beş çinik[10] buğday başlık verilerek alınır. Veysel'in Esma'dan olan ilk çocuğu, Esma'nın dikkatsizliği sonucu kaybedilir. 1921 yılı Şubat ayının sonlarına doğru annesi Gülizar'ı kaybeden Veysel, aynı yılın Aralık ayında da babası Karaca Ahmet'i ebedi âleme yolcu

10 Çinik / şinik: Sekiz kiloluk bir hububat ölçüsü.

eder (Yalçın, 2000: 39; Alkan, 2001: 13). Hayat bir hayhuyla devam ederken Esma ile Veysel'in arası açılır. Bir gün Esma, Veysel'i altı aylık olan ikinci bebeği ile arkada bırakarak evi terk eder (Özen, 1998: 15; Yalçın, 2000: 39; Alkan, 2001: 13). Esma Hanım'ın Âşık Veysel'i başka biri yüzünden terk etmesiyle ilgili olarak bizim şehir efsanesi olarak nitelediğimiz ama toplumun belli bir kesimi tarafından yaşanıldığına inanılan bir ayakkabı öyküsü vardır. Sosyal medya olarak adlandırdığımız mecra çoğalıp yaygınlaşınca Esma-Veysel ilişkisine dair anlatılarda da bir hayli artış olmuştur. Bu anlatıların toplum tarafından inanılan ortak yanı; Veysel'in yüce gönüllü bir Anadolu bilgesi olarak kendini terk edeceğini çok önceden sezdiği eşinin gideceği yerde güçlük çekmemesi için ayakkabısının içerisine bir miktar para yerleştirmesidir. Gerçekte ise Veysel, Esma'nın kendisini terk etmesi üzerine insanlara olan inancını kaybetmiş; hayata küsmüş, insan içine çıkamaz olup iğneden ipliğe dönmüştür. Bu durum, Veysel'in ruhuyla birlikte bedeninde de tahribata yol açmıştır. Veysel'in yaşadıkları, bir insanın yaşayabileceği en travmatik hâllerden biridir ve bu durum ileride şairin şiirine de yansıyacaktır (Bekki, 2021b: 363-376):

Geçirdim ömrümü hevayı haves
Derdim bir kimseye değildir kıyas
Her zaman her sahat[11] kalbimde bu yas
Çarh-ı devran güldürmedi yüzümü

Bir vefasız zalım yâre bağlandım
Tarih üç yüz otuz beşte evlendim
Sekiz sene bir arada eğlendim
Zalım kâfir yetim goydu guzumu

11 Saat

Ele geniş dünya bana dar oldu
Tahammülsüz gonlüm bi-garar[12] oldu
Gunüm zindan gecelerim zâr oldu
Kader ile bölemedim gozumu

Veysel der dünyaya ben niye geldim
Her zaman ağladım ne zaman guldüm
Gönlüme teselli kendimde buldum
Sabır ile teskin ettim özümü

Sekiz yılın sonunda istenmeyen bir şekilde sonlanan evliliği, anne ve babasının aynı yıl içinde vefat etmeleri, annesizlik ve bakımsızlıktan ikinci çocuğunun da ölmesi Veysel'i hem bedenen hem de ruhen çökertir. Şatıroğullarının bostanını ortağına eken Kürt Kasım, mekân değişikliğinin Veysel'e iyi geleceğini düşünür ve onu memleketi Zara'ya gitmeye ikna eder. Böylece Veysel otuz üç yaşında ilk defa köyünden çıkmış olur (Alkan, 2001: 15). Zara'da yaklaşık üç ay geçiren Veysel, imkân oldukça çalıp söyler, eline biraz para da geçer. Dönüş yolunda Kürt Kasım ile beraber, babası Karaca Ahmet'ten adını sık sık duyduğu Yalıncak Baba Tekkesine uğrarlar. Tekkenin hizmetini gören otuz yaşlarında dul bir kadın olan Gülizar'la buluşmaları böylelikle gerçekleşmiş olur. Gülizar (öl. 29.10.1991), rüyasında *"Sen Veysel'in külünü dökeceksin."* hitabına muhatap olacak ve Veysel'in evlenme isteğine babasının çekincelerine rağmen evet diyecektir (Özen, 1998: 33; Alkan, 2001: 15) Gülizar, kendisiyle yapılan bir sohbette Veysel'in hangi şartlarda nasıl bir yaşam sürdüğünü ve kendisinin gelmesiyle her şeyin nasıl değiştiğini şöyle anlatır:

12 Bikarar: Kararsız.

"Âşığın o zaman nesi vardı ki! Şorda derenin kıyısında güççük bir bostan, bir iki tarla. Ayda yılda düğün olacak da çalıp çığıracak, üç beş yumurta alacak. Neyimiz eksik. Ben eve geldim âşığın kısmeti açıldı. Önceden böyle âşıklığı yok idi, onun bunun demelerini söyler idi. Benden sonra başladı kendinden söylemeye. Çarık çitirdi,[13] zorlu çarık çitirdi." (Alkan 2001: 15).

Gülizar ile Veysel'in evliliklerinden Zöhre (doğ. 1930), Ahmet (doğ. 1934), Menekşe / Menevşe (doğ. 1937), Bahri (doğ. 1941), Zekine (doğ. 1941) ve Hayriye (doğ. 1943) olmak üzere altı çocuk dünyaya gelir (Alptekin, 2011: 23).

Veysel'in bir âşık olarak tanınmasında veya şöhrete kavuşmasında Ahmet Kutsi Tecer'in etkin bir rolü olduğu birçok araştırmacı tarafından dile getirilmiştir. 1930'da önce Sivas Lisesine edebiyat öğretmeni olarak atanan Ahmet Kutsi Tecer (1901-1967) kısa bir süre sonra da Sivas'ın İl Millî Eğitim Müdürü olarak görevlendirilir. İdealist bir öğretmen olan Ahmet Kutsi Tecer, Sivas'ın kültürel ikliminin ana dokusu olan âşıkların varlığını ve çokluğunu görerek dönemin Belediye Başkanı Hikmet Işık Bey'in ilk başkanı olduğu bir "Halk Şairleri Koruma Derneği" kurar. Dernek tüzüğünde âşıkları bir araya getirerek bayramlar tertip etme de vardır.[14] Bu vesileyle 5 Kasım 1931 tarihinde başlayıp üç gün devam eden Sivas Halk Şairleri Bayramı'nın birincisi düzenlenmiş olur. Bayrama Âşık Veysel, Âşık Revanî, Âşık Suzanî, Âşık Süleyman [Fahrî], Karslı Mehmet, Hikâyeci Ağa Dayı [Ali Dayı], Âşık Müştak, Âşık Yarım Ali, Âşık

13 Çitmek: Bir araya getirmek birleştirmek; çarık dikmek.

14 Tecer, bayramın amacını şöyle açıklar: "Bu bayramın yapılmasından maksat, her yıl vilâyet dâhilinde halk şairlerini toplamak, onlarla bir arada birkaç gün geçirmek, onları dinlemek, eserlerini zaptetmek ve bilmukabele onlara millî ve medenî hayatımızın kuvvetli fikirlerini ve heyacanlarını telkin etmek; köylü san'atkârlarla şehirli san'atkârları birleştirmektir." (Ahmet Kutsi, 1932: 4)

Talibî [Bektaş], Yusuf, Sanatî ve Âşık Ali katılmıştır (Ahmet Kutsi: 1932: 9-10). Bayramda sahne alan ilk kişi Âşık Veysel olur. Veysel, bu programda hepsi usta malı olmak üzere beş adet türkü seslendirir. (Özen, 1998: 22-24). Bunlardan ilki, birçok çeşitlemesi bulunan "Seherde ağlayan bülbül" türküsüdür. Bu türkü Âşık Veysel'den derlenerek notaya alınan ilk parçadır. Veysel, bu bayramda ödül alan kişiler arasında yer alır. Bayrama katılan âşıklara *"ayak teri ve yol harçlığı"* olarak on lira ödenir (Koz, 2015: 95) Veysel, *"Bizim size para vermemiz gerekir. Siz bize değer verdiniz, buraya kadar çağırdınız ve dinlediniz. Bizim için en büyük para budur."* diyerek kendisine verilen on lirayı kabul etmek istemez. Israrlar sonucu beş lirasını alıp diğer beş lirayı da derneğe bağışlar. (İvgin, 1994: 252). Ahmet Kutsi Bey, Veysel'in bu jestini, tokgözlülüğünü bir tarafa not eder ve ölene kadar Veysel'le ilişkilerini sıcak tutar. Sadece Tecer değil Veysel de ona şiir yazacak kadar gönülden bağlı hâle gelir. Bu bağlılığı Umay Günay, gelenekte sade kişilikten sanatçı kişiliğe geçişi sağlayan rüya motifinin yerini Veysel'in hayatında Ahmet Kutsi Tecer'in aldığını söyleyerek ifade eder. (2008: 288). Bayramda ayrıca katılanlara "halk şairi" olduklarını belgeleyen -Veysel'in deyimiyle- bir kâğıt verilir. Mensubiyeti ve icra ettiği sanatından dolayı pek çok yerde ötekileştirmeye[15]

15 Veysel, şöhret kapılarını aralayana kadar bir hayli ötekileştirmeye maruz kalmıştır. Kendi dilinden iki örnek: "Bir gün arkadaşım İbrahim'le Adana'ya gitmiştik. Bakırcılar içinde gezerken bir meraklı bizi dükkânına çağırdı. Oturduk, arzusu üzerine saz çalmağa başladık. Meğer dükkânın asıl sahibi bir komşusu ile karşı dükkânda namaz kılıyormuş. Sesi duyar duymaz derhal koşup yanımıza geldi. Ağzına geleni saymağa başladı. Neredeyse kolumuzdan tutup bizi kapı dışarı edecekti. Allah'ın ve peygamberin men ettiği bu sazı çalacağınıza cami avlusunda oturup dilenmek daha iyi imiş. Dükkânda bet bereket kalmayacakmış… Bir sürü laf…
İstanbul'da da böyle bir hadise olmuştu. Tramvaya bindik gidiyorduk. Ayakta kaldığımızı gören bir genç hemen yerini bize terk etti. Oturduk. Bunu gören yaşlıca bir kadın gence çıkışmağa başladı: 'Zamane işte böyle, diyordu; bir âlim, bir hoca olsa yerlerinden bile kımıldamazlar. Bunlar kim ki yer veriyorsun? Sazcı değil mi? Saz çalıncaya kadar dilenseler ne var?' Taş atmıya daha çok devam edecekti ama bereket durakta indi de kurtardık." (Aslanoğlu, 1967: 16).

maruz kalan Veysel, verilen kâğıdın önemini şöyle dile getirir:

"O zamanın zihniyeti dolayısıyla elimizde sazla bir kasabaya bile gidemiyorduk. Hem ayıp hem günah sayılıyordu. Ancak köylerde dolaşıyorduk. Düğün ve eğlence olduğu zamanlar gelip bizi götürürlerdi. Ayağımızın bağını Ahmet Kutsi Tecer çözdü. Elimize bir kâğıt vermişti. Her gittiğimiz yerde gösteriyorduk. Bu suretle serbestçe dolaşmak imkânına sahip olduk." (Aslanoğlu, 1967: 15).

Veysel'le ilgili tüm biyografik kaynaklar da onun Tecer'le karşılaşmasından sonra dilinin çözüldüğünü naklederler. Tecer'in buradaki fonksiyonu Veysel'i kendi deyişlerini söyleme noktasında cesaretlendirmek ve düzenlediği halk şairi belgesiyle de kendine güvenini artırmak olmuştur. Başka bir deyişle Ahmet Kutsi Tecer ile karşılaşması, o güne kadar kendi şiirlerini söylemeye cesaret edemeyen Veysel'in "dilinin çözüldüğü" zamanın başlangıcıdır.

Âşıkların ayak bağını her ne kadar Tecer'in imzalamış olduğu kâğıt çözse de Veysel, onun arkasındaki esas gücün Atatürk olduğunun farkındadır. 10 Haziran 1937 tarihli Cumhuriyet gazetesinde çıkan röportajında, *"O yaptı. Her şey gibi bu inanılmaz şeyi de o, Atamız yaptı."* der. Ayak bağı çözülmüş olan Veysel, elinde "halk şairi" belgesi, dilinde usta malı türkülerle yurdu dolaşırken Cumhuriyet'in ilanının onuncu yıl dönümü gelmiş, bu arada Veysel'in yaşı da bir hayli ilerlemiştir. Veysel kendi şiirini

O gün saz çaldığı için ötekileştirilen Veysel, günümüzde de mensup olduğu mahalle dolayısıyla diğer mahalle sakinlerince ötekileştirilmeye maruz kalmaktadır. Akit gazetesi yazarlarından C. Yakup Şimşek, Veysel'in 46. ölüm yıldönümüne denk gelen 25 Mart 2019'da Veysel eleştirilerinden hareketle "Âşık Veysel, Şişirilmiş Balon mu?" başlığını taşıyan bir yazı kaleme almıştır. Bu yazı dolayısıyla okuyucular tarafından yapılan yorumlar, Veysel hakkındaki ötekileştirmelerin hâlâ devam ettiğini göstermesi açısından son derece üzücüdür. Daha geniş bilgi için bk. Bekki, 2021a: 70-81.

söylemek için gökten gelecek çağrıyı beklemektedir. Nihayet o çağrı, olgunluk yaşı olarak nitelenen kırkta gelir:

Kırk yaşımdan sonra kalbime ilham
Erişti Mevlâ'dan bir ihsan oldu
Hakk'ı bilenlere hazırdır her an
İnkâr edenlere sır nihan oldu

Veysel'in beklediği ilham Cumhuriyet'in onuncu yıl dönümüne denk gelir ve ilk şiir,

Türklerin ihyası Hazret-i Gazi
Kurtardı vatanı düşmanımızdan
Canını bu yolda eyledi feda
Biz dahi geçelim öz canımızdan

dörtlüğüyle başlayan uzunca bir destan olarak vücut bulur.[16]

"Her şeye bir sebep lazım. Ali Rıza Bey nahiye [Şarkışla'ya bağlı Ağcakışla] müdürümüzdü. Köye geldiğinde bana: 'Cumhuriyetin X. yılı için güzel bir destan hazırla. Bayramda nahiyeye gel okursun.' dedi. Ben de ilk defa bu destanı hazırladım. İlk deyişim budur." (Aslanoğlu, 1967: 13). "Nahiye müdürü belki bana bir faydası dokunur diye şiiri Ankara'ya yolladı. Şiir gitti aradan aylar geçti ses çıkmadı. Eski rehberim İbrahim'le düştük kış kıyamette yollara tam üç ayda geldik, Ankara'yı bulduk." (Taşer, 24 Şubat 1950: 2).

Ankara'ya ulaştıklarında bir kalacak yer arayışına girerler ve o zaman Dağardı [şimdilerde Atıf Bey] Mahallesi'nde evi bulunan misafirperverliğiyle meşhur Erzurumlu Paşa Dayı'nın evinde birkaç gün misafir olurlar. Daha sonra at arabası sahibi olan Hasan Efendi adında

16 Destanın tam metni çalışmamızda 93. sıradadır.

biriyle tanışırlar. Hasan Efendi, Veysel ve arkadaşı İbrahim'i tam kırk beş gün misafir eder. Günler böyle geçerken Atatürk'e ulaşmanın yolunu ararlar. Bu arada Hasan Efendi'nin yönlendirmesiyle adı Mustafa olan bir milletvekiliyle tanışırlar ama milletvekilinin onlara tek faydası Hâkimiyet-i Milliye gazetesinden bahsetmesi olur. Gazeteye gitmeden önce sazın tellerini değiştirmek icap eder ve onun için o günkü adı Karaoğlan Çarşısı olan Ulus Meydanı'na gitmeleri gerekir. Dış görünümleri dolayısıyla polis onların çarşıya girmelerine izin vermez. Saza tel alacaklarını ısrarla söylemeleri üzerine polis, İbrahim'in çarşıya girmesine izin verir. Tel aldıktan sonra binbir zorlukla gazetenin basıldığı matbaayı bulup durumu anlatırlar. Oradaki kişi *"Çalın bakayım, bir dinleyelim."* der. *"Ooooo çok güzel, iyi, çok güzel!"* deyip şiiri basmak üzere yazıya döker ve Veysel'e de telif olarak bir miktar para öder. *"Yarın gazetede çıkar, gelin de gazete alın."* diyerek Veysel'i uğurlar (Ekmekçi, 1973; Balbay, 2018: 46-48'den; Makal, 1973: 28). Veysel'in yayımlanan şiiri dolayısıyla *"telif hakkı alışı, âşıklık geleneği temsilcilerine yayıncılık sektörü tarafından ödenen ilk telif ücretlerinden biri olarak"* (Özdemir, 2021: 1056) tarihe geçmiştir.

Ertesi gün, yani 2 Nisan 1934'te Hâkimiyet-i Milliye'de *"Bir Saz Şairi: Âşık Veysel"* başlığı altında bir sunuş yazısıyla Veysel'in ilk şiiri okurla buluşturulmuş olur. Şiirin yayımlanmasından bir gün sonra aynı gazetenin ilk sayfasında Veysel'in fotoğrafı ile şiirine ilişkin kısa bir değerlendirme yazısı yer alır. Yazıda bir gün önce yayımlanan Veysel'in şiirini, şiirden çok şuur olarak değerlendirmek gerektiği üzerinde durulur ve son cümlede, *"Bu şairi bulup sazı ve sözü ile Anadolu'nun köylerinde, kasabalarında dolaştırınız."* (Hâkimiyet-i Milliye, 3 Nisan 1934) denilerek

bir nevi Veysel'in bundan sonraki hayatının rotası çizilmiş olur. Şiirin yayımlanmasını takip eden günlerde Ankara Halkevinde eski milletvekillerinden Necib Ali Bey'in önayak olmasıyla bir konser düzenlenerek Veysel ve arkadaşı İbrahim'in memleketlerine dönüş biletleri ile onlara üzerlerine giyebilecekleri elbise alınır. Veysel'in hayatı boyunca başından çıkarmayacağı fötr şapka da bu ilk Ankara seyahatinin hediyesidir.

Ankara tecrübesi Veysel'in kendisine olan güven duygusunu artırır. Ahmet Kutsi Tecer'in imzalamış olduğu kâğıttan da manevi destek alarak kendini duyurma arzusuyla arkadaşı İbrahim'le gurbet gurbet gezmeye başlar. Veysel, gezdiği bu yerlerde çoğunlukla okullar ile halkevlerinde konserler vermiştir. O, halkevlerini Atatürk'ün sesinin yankılandığı bir ilim, irfan yuvası olarak görmektedir.

Yol, gurbet gurbet gezen Veysel'i İstanbul Radyosundan önce İzmir'e götürür. İzmir'de Mimar Kemalettin Bey'in evinde söz dönüp dolaşıp radyoda çalıp söylemeye gelir. Orada bulunanlar, o zaman İstanbul'da çıkan Yedigün mecmuasının muharririne bir mektup yazarak Veysel'i İstanbul'a yolcu ederler. Veysel, İstanbul'a geldiğinde mektubu sahibine iletir. Mecmuanın muharriri, o günkü Radyo Müdürü Mesut Cemil Bey'e hitaben bir mektup yazar. Veysel, Beyoğlu'nda Tokatlıyan Han'da bulunan radyoevine giderek Cemil Bey'i bulur ve mektubu verir. Cemil Bey, tavsiye mektubunu alır ve *"Çalın bir dinleyeyim."* der. Veysel'i canlı yayında okumak üzere ertesi gün için radyoya davet eder. *"İyi söyleyin, sizi bütün dünyanın her yanı dinleyecek…"* hitabını işiten Veysel ve İbrahim, Almanya'ya, Amerika'ya sesi duyurmak için

bağırmak lazım diye düşünerek türkülerini *"alabildiğine hızlı"* söylerler.

Veysel yoldaşı İbrahim'le birlikte önce *"Mecnun'um Leylâ'mı gördüm"* ikinci, olarak da *"Seherde ağlayan bülbül"*ü okurlar. Bu iki türkü de, Veysel'in Sivas Halk Şairleri Bayramı'nda seslendirdiği beş türkü arasında yer almaktadır.

Almanya'ya, Amerika'ya Veysel ve İbrahim'in sesi ulaştı mı bilinmez ama o gece Atatürk, radyodaki programı dinlemiş ve *"Onlar kim ise bana gönderin."* diye talimat vermiştir. Atatürk'ün emriyle o gece hemen radyo aranır ama Veysel'e ulaşmak mümkün olmaz. Radyoda Veysel'i dinleyen Arapkirli Mehmet Efendi program çıkışı onları kapıcılık yaptığı Kuledibi'ndeki evine davet eder. Sabaha kadar çalıp çağırıp yer içerler. Ertesi gün radyoevine vardıklarında Atatürk'ün kendisini arattığını öğrenen Veysel hâliyle çok üzülür. İbrahim ile beraber Mesut Cemil Bey'in mektubuyla Dolmabahçe Sarayı'nın yolunu tutarlar. Mektubu Yaver Şükrü Bey'e arz ederler. Şükrü Bey, *"Akşam dedi, sizi on ikiye kadar arattırdık bulamadık. O bir keyif zamanı idi. Şimdi söylemek icap etmez, söyleyemem."* deyip onları kapıdan geri çevirir (Makal, 1973: 30; Balbay, 2018: 54).

Veysel, Atatürk'le görüşme noktasında önemli bir fırsatı kaçırmış olur. Hayattaki en önemli dileklerinden biri belki de en önemlisi dünya gözüyle Atatürk'ü görmektir, daha doğrusu sesini duymaktır. Bu arzusunu her yerde dile getirse de Veysel'le Ata'nın bir araya gelmeleri mümkün olmamıştır. İlkinde Veysel, Ata'yı görmek için Ankara'ya gitmiş; ikincisinde Ata, onu İstanbul'da görmek istemiş; ikisinde de görüşme gerçekleşmeyince Veysel,

"Ödeştik." diyerek üzüntüsünü espriyle hafifletmeye çalışmıştır (Yılmaz, 1996: 34).

Veysel ve yol arkadaşı İbrahim takvimler 1936 yılını gösterdiğinde, 1917 yılında Darülelhan adıyla kurulan ve günümüzde İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı olarak çalışmalarına devam eden kurumun daveti ile İstanbul'a gelerek kendilerinden türkü derlenen kişiler arasında yerlerini almışlardır. 1936'da yapılan bu seyahat çerçevesinde Âşık Veysel'in de ilk plağı yayımlanmış olur. Âşık Veysel ve arkadaşı İbrahim'in plağa birlikte okudukları ilk eser, -üzerinde uzun süre kime ait olduğu tartışmaları yapılan- *"Mecnun'um Leylâm'ı gördüm"* adlı parçadır. Plağın üzerinde "Leyla Mecnun" ile "Sivaslı Veysel ve İbrahim" kaydı bulunmaktadır (Şenel, 2018: 43). Çift yüzlü olan plağın ikinci yüzü "Emrah" adını taşımakta olup Âşık Emrah'ın *"Dedim dilber didelerin ıslanmış"* deyişi yer alır. Columbia firmasından çıkan plağın numarası 17289'dur (Şenel, 2018: 45).

Plak tecrübesini edinen Âşık Veysel'in hayatında köy enstitüleri de ayrı bir öneme sahip olmuştur. 17 Nisan 1940'ta 3803 sayılı kanunla yirmi farklı yerde bu enstitülerin açılmasına karar verilir. Ahmet Kutsi Bey'in girişimleriyle Veysel'e bunlardan beşinde görev verilir. 1941 yılında Veysel'in ilk öğretmenlik tecrübesini yaşadığı yer Adapazarı-Arifiye Köy Enstitüsü olur. 1942'de Ankara-Hasanoğlan; 1943'te Eskişehir-Çifteler; 1944'te Kastamonu-Gölköy; 1945'te Sivas (Yıldızeli)-Pamukpınar ve 1946'da da Samsun (Lâdik)-Akpınar Köy Enstitüsünde bağlama öğretmeni (usta öğretici) olarak görev yapar (Alptekin, 2011: 30; Kaya, 2011: 30; Yalçın, 2000: 59-60). Bu enstitülerin Veysel üzerinde olumlu etkileri olur. Hatta

Veysel'in sanat anlamında en üretken olduğu dönem de Köy Enstitülerinde çalıştığı zamanlara denk gelir. Veysel, enstitülerde dönemin ünlü simaları, Sabahattin Eyüboğlu, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Ruhi Su, Ümit Yaşar Oğuzcan ve daha nicelerini tanıma ve onlarla sohbet etme fırsatı bulmuştur. Ünlü "Benim sadık yârim kara topraktır" şiirini Eskişehir-Çifteler Köy Enstitüsünde; *"Esti bahar yeli karlar eridi"* ve *"Ağaçlar al giydi kuşlar dillendi"* şiirlerini Adapazarı-Arifiye Köy Enstitüsünde; *"Yeni mektup aldım gül yüzlü yârdan", "Uzun ince bir yoldayım"* ile *"Girdim dostun bahçesine"* adlı şiirlerini ise Ankara-Hasanoğlan Köy Enstitüsünde iken yazmıştır (Alkan, 2001: 21).

1931'de Sivas'ta başlayan Ahmet Kutsi Tecer ve Âşık Veysel dostluğu Tecer vefat edene kadar devam etmiştir. Âşık Veysel'in akademi ile tanışıp üniversite öğrencileriyle buluşması Ahmet Kutsi Tecer'in 1941 yılı yaz sömesteri [sömestre] döneminde Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji bölümü öğrencilerine yönelik "Halk Edebiyatı" başlığı altında verdiği iki konferans dolayısıyla gerçekleşmiştir.

Ahmet Kutsi Tecer'in vermiş olduğu bu iki konferans, Türk halk bilimi araştırmaları tarihinde dikkate değer aşamalardan biridir. Tecer, konuşmasını hazırlamış, teorik çerçeveyi oluşturmuş, verilecek örnekler konusunda Veysel'den yardım almıştır. Bu da Veysel'in çok önemli bir gelenek taşıyıcısı ve zengin bir repertuvara sahip olduğunu gösterir. Âşık Veysel'in söz konusu konferans dâhilinde söylediklerinin tümü usta malı şiirlerdir.

Âşık Veysel'in Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi macerası Tecer'in konferansıyla sınırlı değildir. Prof. Dr. Zeynep Korkmaz ve diğer hocalarla birlikte yer aldığı 27 Ocak 1968 tarihli fotoğraf karesi (Turan vd. 1999: 120-123), Veysel'in Ankara'ya geldiğinde uğradığı mekânlardan birinin de Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi olduğunu göstermektedir.

Veysel'in ilk şiir kitabı "Âşık Veysel'den Deyişler"in yayına hazırlanmasında da Tecer'in katkısı bulunur. Veysel'in kara kalem bir resminin de bulunduğu 1944 baskı kitabın ön sözü Tecer tarafından kaleme alınmıştır. Daha sonraki Veysel çalışmalarına kaynaklık edecek bu "Ön Söz (s. 9-18)"de Tecer, Veysel ve onun sanatkâr kişiliğinin mayalandığı âşıklık geleneğinin o günkü durumunu ele alır ve Veysel'in yaptıklarıyla *"kırık dökük bir şekilde folklor alanında yere kapanmış bir heykel gibi yatan"* halk şiirini ayağa kaldırdığını söyler. Ahmet Kutsi 1944 yılında yaptığı değerlendirmede Veysel'i belli bir geleneğin temsilcisi olmak bakımından "Âşık Veysel"; çağını idrak etmesi, yeniliğe açık olması ve halk şiirine yeni bir soluk getirmesi bakımından ise "Veysel Şatıroğlu" olarak anar. Tecer, Âşık Veysel ile Veysel Şatıroğlu farklılığını, onun şiirlerinden aldığı örnek dizelerden hareketle açıklamaya çalışır. Tecer'e göre Veysel, "Mecnun'um Leyla'mı gördüm / Bir kerece bahtı geçti" türküsünü söylerken *"geleneğin en özlü bir devamı yani âşık"*; "Yiğitler silkinip ata binince / Derelerde bozkurtlara ün olur" derken *"Köroğlu'nu dirilten eski bir ozan (rapsot)"*; "Uzun ince bir yoldayım / Gidiyorum gündüz gece" derken *"Şatıroğlu olup Behçet Kemal Çağlar, Ceyhun Atuf Kansu, Ömer Bedrettin Uşaklı, İbrahim Zeki Burdurlu, Coşkun Ertepınar gibi çağdaş bir şairdir."* (Tecer, 1944: 16-17).

Veysel'in ikinci şiir kitabı ise "Sazımdan Sesler" başlığıyla 1949'da Ankara'da Kültür Basım ve Yayım Kooperatifi (Koşal Basımevi) tarafından basılır. Toplam otuz iki sayfa olan kitapçığın ilk sayfasında 1944'teki yayında yer alan kara kalem resim de bulunmaktadır. Ahmet Kutsi Tecer bu kitapçığı konser bileti yerine geçsin de âşığa bir faydası olsun diye bastırmıştır.

Âşık Veysel de Ahmet Kutsi Bey'i çok sevmiş onu "gönlünün yaylası"na yerleştirmiştir:

Havalandı gönlüm inmez engine
Her zaman gönlümün yaylası Tecer
Yüzünü benzettim gülün rengine
Her zaman gönlümün yaylası Tecer
…
Gelmiş o yaylanın baharı yazı
Öter bülbülleri hoştur avazı
Bilir Köroğlu'nu sever Ayvaz'ı
Her zaman gönlümün yaylası Tecer

İlklerin insanı olan Veysel, sağlığında iken hayat hikâyesi senaryolaştırılarak filme alınan ilk gelenek temsilcisidir. Senaryosu Bedri Rahmi Eyüboğlu tarafından yazılan filmin yönetmeni Metin Erksan'dır. Filmin başrol oyuncuları Kemal Bekir ve Aclan Sayılgan'dır. Diğer oyuncular Ayfer Feray, Kemal Öz, Hakkı Ruşen, Âşık Veysel Şatıroğlu ve Veysel'in Sivrialanlı hemşerileridir. Filmin yapımını ise "Acar Film" üstlenmiştir. Veysel'in hayatını konu alan ve tamamen gerçek mekânlarda çekimi yapılan "Karanlık Dünya"nın içeriği, sansüre uğramasından dolayı karanlıkta kalmıştır. YouTube üzerinde yayında olan "Karanlık Dünya"nın sansür kurulundan kısaltılarak geçen sürümüdür (URL-2). Toplamda 56

dakika 23 saniye olan filmin ses kalitesi oldukça düşük, üstelik yarıya yakın kısmında da ses kaybı bulunmaktadır. Buna rağmen sinema tarihimizin önemli kilometre taşlarından biri olarak seyredilmeye değerdir. 1952 yılında çekilen ancak sansür kurulu tarafından 1954'te onaylanarak gösterilmesine izin verilen filmi seyredenlerden beğenmeyenlerin sayısı, beğenenlerden oldukça fazladır (Bekki, 2021a: 59).

Filmin başlangıcında Veysel'in çocukluğu ile gözlerinin kör olması işlenmiş daha sonra konu Esma Hanım'la olan evliliğine getirilmiştir. Filmde, karısı Esma'nın yanaşma Hüseyin'le anlaşıp Veysel'i terk etmesi ve bu arada kendisini terk edeceğini hissettiği eşinin çorabının içine para yerleştirmesi, bir kurgu olarak işlenmiştir. Filmin gösterime girmesinden altmış yıl sonra Sunay Akın, filmde kurgulanan çorap içene para koyma hadisesini referans alarak bir öykü yazmış ve bu yazdığı öyküyü birçok televizyon kanalında teatral bir şekilde canlandırarak kurgulanan para yerleştirme hadisesinin gerçekmiş gibi algılanmasına ve yaygınlaşmasına zemin hazırlamıştır (Bekki, 2022b: 492-513).

Filmin başarısız olması üzerine senarist Eyüboğlu ile yönetmen Erksan basın üzerinden birbirlerini suçlarlar. Sansür kurulundan geçen filmi seyreden Bedri Rahmi, *"Veysel'in hayatı için kaleme aldığım kırk sayfadan, filmde kırk satır ya kalmış ya kalmamış. Ya o ilaveler, ekler, köstekler, göbekler… Bunların hiçbirinden benim haberim bile yok. Bütün bu ilaveleri film piyasaya çıktıktan sonra gördüm."* (Hakan, 2016: 152) diyerek üzüntü ve kızgınlığını belirtir. Gerçekten de filmin bize ulaşan kısmında Esma kötü yola düşmüş olarak gösterilir. Belki de böylelikle Veysel'i

bırakıp gitmesinin intikamı alınmış olur ancak eklenen bu sahnelerin yaşanılan gerçeklikle hiçbir ilişkisi yoktur. Senarist, filimde yazdığı senaryodan kırk satır bile geriye kalmadığını söylediğine göre filmdeki bu absürt unsurlar, yönetmen tarafından ilave edilmiş olmalıdır.

Filmin gösterime girmesinden sonra Veysel'i sevenlerin hoşnutsuzluklarını yer yer yüksek sesle dile getirdikleri görülür. Veysel'in Eskişehir Öğretmenler Derneği'ndeki konserinden sonra bazı öğretmenler, filmi beğenmediklerini söyleyip Veysel'in bu konudaki düşüncesini sorarlar. Hayata hep olumlu yönden bakan Veysel, *"Bugüne kadar sesimizi, sazımızı radyodan dinlemiş olanlar bu film sayesinde yüzümüzü de görmüş oldular."* der ve akıllarda kalacak şu fıkrayı anlatır: *"Bir kız evlenmiş, kocası çok çirkinmiş. Arkadaşları, kocasının çirkinliğini söyledikleri zaman, 'Ne yapalım, babam evinde o da yoktu ya.' demiş."* (Aşkun, 1973: 7-10).

Veysel'in hayatını konu alan ikinci film "Âşık / Âşığın Gözü Kördür" adıyla 30 Aralık 2016'da gösterime girmiştir. Veysel'in torunlarından Yeliz Şatıroğlu'nun da rol aldığı filmin oyuncu kadrosu şu isimlerden oluşmaktadır: Emirhan Kartal, Meltem Methiye Miraloğlu, Uğur Aslan, Hülya Şen, Ahmet Bilgin, Faruk Karaçay, Yılmaz Şerif, Mahmut Gökgöz ve Taner Cindoruk. Filmin senaryo yazarı ve yönetmeni Bilal Babaoğlu'dur.

Filmde, Veysel'in Esma'ya olan aşkı, Esma'nın onu terk edişi ile Veysel'in arkadaşı Kasım'la çıktığı yolculuk ve bu yolculuğun sonunda hem ikinci eşi Gülizar'ı bulması hem de dilinin çözülüş aşaması işlenmiştir. Filmde âşığın çocukluk ve ustalık dönemlerine dair herhangi bir sahneye yer verilmemiştir. İlk filmde olduğu gibi bu

filmde de Veysel'in Esma'nın çorabının içine bir miktar para koyması sahnesi ihmal edilmemiştir. Filmde biraz hırçın ve oldukça kıskanç olarak canlandırılan Veysel'in böyle bir hareketi neden yaptığı sinema diliyle anlatılmamıştır. Filmde kullanılan parlak kumaşlı yorgan ve yastıklar da Veysel'in dönemine ait etnografik özelliklerden yoksundur. Filmdeki Veysel'in dilinin çözülme sahnesi de gerçeklikle örtüşmemektedir. Tüm bu eksikliklerine rağmen oyuncuların performansı filmi seyredilir kılmaktadır (Bekki, 2021a: 63-65).

Veysel Şatıroğlu, geçen yıllar içerisinde artık şiir kitapları basılmış, hakkında makaleler kaleme alınmış, birçok gazete sayfasını röportajları süslemiş, radyo vasıtasıyla yüz binlere sesini duyurmuş, daha sağlığında iken hayatı filme alınmış, şiire uzaktan veya yakından ilgi duyan herkesin dilinde ezbere dolaşan birkaç mısraı olan ünlü bir âşık olarak zihin ve gönül dünyamızda yerini almıştır. Hatta öyle ki; 12 Mart 1962 tarihli Akis dergisinde dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in himayelerinde bir "Âşık Veysel Gecesi" düzenlendiği haberi yer almaktadır. Martın ilk haftasında gerçekleştirilen geceye Âşık Veysel de katılarak sahne alır. Gecede Devlet Tiyatrosu sanatçıları, ozandan seçilmiş şiirler okurlar. Yurttan Sesler ekibi de ozanın türkülerini seslendirir (Akis, 12 Mart 1962). Veysel artık ünlü bir şair olarak otuz üç yıl aradan sonra Sivas İkinci Halk Şairleri Bayramı'na davet edilir. İbrahim Aslanoğlu'nun yaptığı programa göre sahneye en son Veysel'in çıkması planlanır. Fakat *"dinleyicilerin sabırsızlığı değişiklik yapılmasını icap ettirir"* ve sahneye öncelikli olarak Veysel davet edilir. Veysel ilk olarak *"Uyan bu gafletten uyuma yurttaş"* ayaklı "XX. Asır Destanı"nı okur.

Sivas'ta düzenlenen Halk Şairleri Bayramları örnek alınarak Orhan Şaik Gökyay'ın yönlendirmesiyle Feyzi Halıcı önderliğinde günümüze kadar gelenekselleşerek devam edip gelen "Konya Âşıklar Bayramı"nın ilkine jüri üyesi olarak davet edilen Veysel, rahatsızlığı sebebiyle o yılki bayrama katılamaz. Bir sonraki yıl yani 1967 yılının Ekim ayının son haftasında düzenlenen bayrama yine jüri üyesi olarak davet edilir. O yılki jüri başkanı Behçet Kemal Çağlar'dır. Değişik zamanlarda da Konya'ya giden Veysel'in her gidişinde ilk işi yakın dostu Feyzi Halıcı ile Hz. Mevlana'yı ziyaret etmek olur.

Ziyaretim Mevlâna'yı
Kabul et Allah aşkına
Bu fakiri divaneyi
Kabul et Allah aşkına (Kaya, 2011: 148)

Veysel, yukarıdaki dörtlükle başlayan şiiri de bu ziyaretlerin bir ürünü olarak Feyzi Halıcı'ya emanet etmiş, o da şiiri sahibi olduğu Çağrı dergisinde yayımlamıştır. (Halıcı, 1992: 411).

Veysel, ömür boyu çalışıp çabalamış, geçimini temin edebilmek için yılın yarısını memleketinden uzak hanlarda, otel odalarında geçirmiştir. Veysel, Atatürk'e şiir yazdığı için değil Atatürk'ü ve cumhuriyeti benimseyip o yolda ödün vermeden ilerlediği için radyolara konuk olabilmiştir. Âşık Veysel, belli bir döneme kadar köylü-mutasavvıf, belli bir dönemden sonra da şehirli-seküler kimliğe bürünmüş iki ayrı kişi/kişilik de değildir. Veysel, Tecer ile karşılaşana kadar tasavvufi şiirler söylemiş, onunla tanıştıktan sonra sanat çizgisini değiştirmiş biri değildir. Âşık Veysel, tüm şiirlerini Tecer'le karşılaşmasından sonra cumhuriyetin onuncu yılına denk gelen

zamanda söylemeye/yazmaya başlamıştır. Kayıtlara geçen ilk şiiri de tasavvufi değil *"gündelik hayatın ve siyasetin belirlediği konjonktürel zeminde"* âşık tarzı şiir geleneği çerçevesinde söylenmiş bir eserdir. Veysel'in tüm şiirleri incelendiğinde tasavvuf kültürünün onun şiirini her dönemde besleyen önemli bir kaynak olduğu görülecektir. Gerçek şu ki; onun üzerinde ilk olarak yetiştiği çevrede yaşayan Alevi-Bektaşi âşıkları tesirli olmuştur. O yüzden Veysel'in şiirini geleneği tekrar eden şiirler ve geleneği yenileyen şiirler olarak iki gruba ayırarak incelemek daha doğru olacaktır. Alevi-Bektaşi âşıklarının tesirlerinin görüldüğü şiirlerinde hem Veysel'in kullandığı nazım türleri –devriye ve şathiye- hem de bu şiirlerde kullandığı sözcükler geleneğe uygundur.[17] Bu tür şiirlerinde vahdet-i vücutçu bir anlayış sergileyen Veysel'in Allah algısı da bu yöndedir:

Göz gezdirdim dört köşeyi aradım
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar[18]
İstersen dünyayı gez adım adım
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

Coşar deli gönül misâl-i derya
Mecnun'a sahrada göründü Leyla
Gördüğün güzellik hepisi Mevlâ
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar
…
Neyim ne olacak elde neyim var
Karac'oğlan Dertli Yunus soyum var
Mansur'a benzeyen bazı huyum var
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

17 Veysel'in bu tür şiirlerinde kullandığı Arapça ve Farsça kelimeler kendinden önce gelen âşıkların tasavvufi şiirlerinde kullandıkları sözcüklerdir.
18 Gaffar: Günahları bağışlayan ve affeden Allah.

…
Hayyam'a görünmüş kadehte meyde
Neyzen'e görünmüş kamışta neyde
Veysel'e görünür mevcut her şeyde
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

Allah'tan başka varlık olmadığının idrakine ve şuuruna sahip olmak şeklinde tanımlanabilen vahdet-i vücud (Uludağ, 1991: 507) anlayışının temelinde "*tecelli*" vardır. Aşikâr olmak, açığa çıkmak, görünmek, zuhur etmek manalarına gelen tecelli (Uludağ, 1991: 472), her varlıkta ve insanda Tanrı'yı görmek, bulmak olarak Veysel'in şiirlerinde yerini almıştır.

Âşık Veysel, köylü olmasına rağmen şehirde birçok entelektüelle temas etmiş olmanın kendine sağladığı görece bir bilgeliğe sahip olmuştur. Bu birikim sayesinde hâlâ birtakım insanların dünyayı sarı öküzün boynuzları üzerinde tasavvur ettikleri dönemde o, "Bırak sar'öküzü varsın yayılsın. (Kaya, 2011: 321)" diyerek söz konusu inanışı alaya alabilmiştir. (Kaplan, 1998: 411). Veysel'in dilinin şekillenmesinde idrak ettiği çağ ve aydın kesimle olan teması etkili olsa da o, yaşadığı dönemlere damgasını vuran ve bir hayli de taraftar toplayan dilde sadeleşme akımına kapılıp gitmemiştir. Onun tercihi halk şairlerimizin asırlar boyu işleyip geliştirdikleri Türkçeden yana olmuştur. Buna mukabil Veysel, teknoloji ve sanat ürünleri vasıtasıyla kendi döneminde dilimize giren *"atom, baraj, enstitü, fen, fabrika, hidrojen, iskarpin, kilogram, manto, piyes, santral"* gibi yabancı kökenli sözcükleri kullanmaktan imtina etmemiştir. Bununla birlikte gelenek içerisinde kalarak yeni buluşlara imza attığı eserleri, onunla özdeşleşmiştir. Örneğin *"Benim sadık*

yârim kara topraktır" ayaklı şiirinde toprak; geleneksel Türk kültüründeki "ana/anne" kabulünün dışına çıkılarak "sadık yâr" olarak ele alınmış ve ayrı bir boyut kazanmıştır. Veysel, Türk kültürünün toprakla ilgili kültürel birikimini, Cumhuriyet döneminin tarım ve toprak politikalarıyla örtüşecek şekilde bir araya getirerek geleneğin sınırları içinde orijinal bir şiir ortaya koymuştur. (Şahin, 2017: 133-150). Mehmet Kaplan, Veysel'in bu şiirini duygudan çok düşünce yoluyla ürettiği kanaatindedir. (1988: 407). Muzaffer Uyguner ise bu şiirde fikir ve lirizmin dengeli bir biçimde kullanıldığını söyler. (1968: 540). Kara Toprak şiirinin hemen her dizesinde "hüsnütalil" sanatının başarılı bir şekilde kullanıldığına dikkat çeken Umay Günay, *"Toprakla insan hayatının her dönemdeki ilişkisini estetik mükemmellikte Veysel gibi şiirleştiren başka bir şair yoktur denilebilir."* (2008: 302) şeklinde şiir ve şairine dair değerlendirmede bulunur. Âşık Veysel'in toprağa ilgisi yukarıdaki şiirle sınırlı değildir. Bu konuyu işlediği başkaca güzel şiirleri de vardır:

Baharda coşarsa bu ulu toprak
Vücuda getirir her türlü yaprak
Al yeşil geyinmiş dağlara bir bak
Besleyip böyüdür[19] yer çiçekleri

Toprağı vatan olarak görme ve kutsama noktasında da Veysel, geleneğin dışına taşmıştır. Veysel'in vatan sevgisini, Atatürk ve Türklüğe inancını birçok şiirinde takip etmek mümkündür. Veysel'e göre gerçek vatan sevgisine sahip olanlar *"neme lazımcı"* olmayıp çalışıp üreten kişilerdir:

19 Büyütür.

Vatan sevgisini içten duyanlar
Sıdk ile çalışır benimseyerek
Milletine ulusuna uyanlar
Demez neme lâzım neyime gerek
…
Vatan bizim ülke bizim el bizim
Emin ol ki her çalışan kol bizim
Ay yıldızlı bayrak bizim mal bizim
Söyle Veysel öğünerek överek

Veysel'in överek, övünerek dile getirdiği Türklük söylemi eski âşıklarda görülmeyen, çağdaşı şairlerin ise pek dillendirmedikleri bir konudur:

Dünya dolsa şarkıyılan[20]
Türk'üz türkü çığırırız
Yola getmek korkuyulan[21]
Türk'üz türkü çığırırız[22]

Türkler bizim yoldaşımız
Hesaba gelmez yaşımız
Nerde olsa savaşımız
Türk'üz türkü çığırırız

Türklerdir bizim atamız
Halis Türk'üz ganı temiz
Şarkı gazeldir hatamız
Türk'üz türkü çığırırız
…
Veysel inler arı gibi
Bülbüllerin zârı gibi
Turnalar kateri[23] gibi
Türk'üz türkü çığırırız

20 Şarkı ile.
21 Korku ile.
22 Türkü söylemek.
23 Katarı.

***
İstemem dünyanın saltanatını
Süslü geyimini Arap atını
Bilirsem Türklüğün var gıymetini
Vetanım milletim bana kâfidir
***
İftihar ettiğim büyük muradım
Türk oğluyum temiz Türk'tür ecdadım
Şehit ismi yazılsaydı soyadım
Kanım ile mezarımın taşına
***
Ben bir Türk oğluyum Veysel'dir adım
Korkmaz yılmaz ulu Türk'tür ecdadım
Ne yazık ki yurt uğrunda ölmedim
Durmaz akar gözlerimin yaşları

Yukarıya aldığımız dizelerine istinaden Veysel'i "Türkçü", "Turancı" ilan etmek mümkün olmasa da o, Türklüğü; babasından miras olarak almış ve Atatürk'ün kurduğu yeni cumhuriyetin temel dayanağı olarak görmüş; ömrünün sonuna kadar da Türklük ve Türk vatanının birliği noktasında hep yapıcı söylemlerde bulunmuştur.

Veysel, âşıklık geleneğinin bir üyesi kabul edilmesi için gerekli görülen "bade içme", "usta-çırak ilişkisi içinde yetişme", "irticalen şiir söyleme", "atışmalarda bulunma" ve "hikâye tasnif edebilme veya anlatma" gibi ölçütleri yerine getirmemiş veya getirememiş gibi görülse de o, *"Âşık tarzı Türk şiir geleneğinin önce taşıyıcısı ve aktarıcısı daha sonra ise geleneğin sınırları içinde özgün eserler ortaya koyabilen bir üreticisi olarak usta bir sanatkârdır, âşıktır."* (Duymaz, 2017: 16).[24]

24 Bade içme, usta-çırak ilişkisi içinde yetişme, irticalen şiir söyleme ve atışmalarda bulunma gibi hususlar, çalışmamızda Veysel'in bu konulardaki görüş ve tavırlarından hareketle ilgili yerlerde açıklanmaya çalışılmıştır.

Ayrıca Veysel, "bizim" veya "onların" tanımlamasına sığmayacak kadar geniş yürekli, herkesi kucaklayabilecek derecede hoşgörülü ve irfan sahibi bir bilgedir. Bu bağlamda Âşık Veysel, Alevi-Bektaşi geleneğinin Cumhuriyet Dönemi'nde yetiştirdiği büyük şairlerden biri olup içine doğduğu *"geleneği şiirlerinde yaşatan ve sürdüren bir 'yol oğlu'dur."* (Ergülen, 2017: 43). Onun davası insanlık davasıdır. Bu dava ile zihin dünyasını harmanlayan ve gönül tezgâhında dokuyan, Cumhuriyetin onuncu yıl dönümünde (1933) şiir söylemeye başlayan Veysel, 1965 yılına gelindiğinde özel bir kanunla kendisine maaş bağlanan bir konuma gelir. Veysel'in tutuğu yol onu, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından *"ana dilimize ve millî birliğimize yaptığı hizmetlerden dolayı, yaşadığı sürece vatani hizmet tertibinden"* maaş bağlanmasına kadar götürür.

60'lı yıllar biraz da Veysel'in hastalıklarla mücadelesiyle geçer. 1964'te yatağa düşer ve Sivas Numune Hastanesinde uzun süre tedavi görür. Başta Cumhurbaşkanı olmak üzere tüm ülke Veysel'in tedavi sürecini yakından takip eder. Bu süreçte Veysel'in felç geçirdiği haberleri yayılmaya çalışılır. Veysel bu duruma çok öfkelenir ve kendisinden duymaya alışık olmadığımız argo sözlerle dedikodu yapanları hedef alır, onlara şiirler yazarak cevap verir. Ancak şiirler bile Veysel'i sakinleştiremez ve hayatta olduğunu göstermek için çetin kış şartlarında Şarkışla'ya iner. Dönüşte yolda kalır, ölümle burun buruna gelir. 1970 yılının sonbaharında "romatizma ve damar tıkanıklığı" teşhisiyle tekrar Sivas'ta tedavi altına alınır.

Hacı Bektaş Dergâhı, 30 Kasım 1925'te tekke, zaviye ve türbelerin kapatılmasına ilişkin kanunla kapatılmış, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bir

yenileme projesi dâhilinde 1957-1964 yılları arasında onarımı yapılarak 16 Ağustos 1964'te Etnografya Müzesi olarak ziyarete açılmıştır. (URL-3). Dergâhın müze olarak ziyarete açılmasından bir yıl önce başlatılan, bugünkü adıyla, "Hacı Bektaş Veli'yi Anma Törenleri ve Kültür Sanat Etkinlikleri"nin baş konuğu, çoğu zaman Âşık Veysel olmuştur. Âşık Veysel, Hacı Bektaş Turizm Derneği tarafından yapılan daveti geri çevirmez ve son konseri için 15 Ağustos 1971'de Hacı Bektaş'a gelir. O gün orada bulunanlardan Adil Ali Atalay, Koca Veysel'in dinleyicisiyle nasıl bağ kurduğunu gösteren şu konuşmayı nakleder:

"Dostlarım yolcunun biri bilmediği bir şehire gitmiş. Bir kahveye girmiş. Hava soğuk. Oturmuş, garson gelmiş yanına, Efendim ne içersiniz? deyince hayatında hiç kahveye gitmiyen kişi ses çıkarmamış! Biraz sonra aynı masaya gelip bir başka müşteri oturunca gene garson gelmiş: 'Efendim ne içersiniz?' Yeni gelen bir sade demiş. 'Ya siz efendim?' deyince 'Ben de bir sade.' demiş. Kahveler gelip de içilince tiryaki olmıyan adam 'Aaa sade sade derlerdi sade de bu mu? Ne tad[ı] var ne de tuzu.' Şimdi sizler de dersiniz ki Veysel Veysel diyorlar. Veysel de bu mu…?"

Buradan sonrasını oğlu Ahmet'ten dinleyelim: *"Babam ilk günü sahneye çıktı. Salon tıklım tıklım dolu idi. Halk, 'Toprak' şiirini istedi. Babam da: Sayın seyirciler, zaten bir avuç topağım var. O da üstümü örtecek, size neyimi vereyim, dedi. Ve 'Toprak'ı okumaya başladı fakat bitiremedi. Sahneden ayrılmak zorunda kaldı. Bu onun son konseri oldu."* (Özen, 1998: 19-20). Âşık Veysel'in 5 Kasım 1931'de Sivas'ta başlayan sahne macerası 15 Ağustos 1971'de Hacı Bektaş ilçesinde böylelikle son bulmuştur.

1972 yılının Mayıs ayında tekrar rahatsızlanan Veysel, bu sefer Sivas Devlet Demiryolları Hastanesinde tedavi altına alınır ve daha sonra Ankara'ya sevk edilir. Aynı yılın sonlarına doğru Ankara Yüksek İhtisas Hastanesinde Veysel'e akciğer kanseri tanısı konulur (Özen, 1998: 20).

Büyük Ozan, dünyadaki günlerini tamamlamak üzeredir. Başta oğlu Ahmet olmak üzere yanında, yakınında bulunanlara birkaç vasiyette bulunur. Her zaman insanını gözetmiş olan Veysel, cenazesi dolayısıyla da köyüne hizmet etmek peşindedir. Birinci vasiyeti öldükten sonra hemen cenazesinin defnedilmemesi, bir gün daha kendi evinde misafir edilmesidir. Böylelikle uzaktaki dostlarıyla da vedalaşabilecektir. Koca Veysel devamında şu vasiyette bulunur: *"Öldükten sonra naaşımı okulun bahçesine koysanız nasıl olur? Gelenler ziyaret eder, köye de okula da faydam dokunur."* (Kaymak, 2017: 106). Veysel'in üçüncü vasiyeti mezar yeri ile ilgilidir. O, annesi Gülizar'ın kendisini dünyaya getirdiği yere gömülmeyi ister. Bir de mezarının sandukayla, taşlarla kaplanmamasını, sadık yâri ile koyun koyuna yatarken mezar toprağıyla da insanlara hizmet etmek istediğini dile getirir: *"Ben öldükten sonra üzerimde otlar bitsin, çiçekler açsın, taş kapatır, çimento kapatır. Hiç kimse istifade edemez. Yalnız benim toprağımda milletime hizmet etsin. Ordaki biten otlardan koyun yesin et olsun; kuzu yesin süt olsun; arı yesin, arı götürsün bal olsun."* (URL-4).

20 Mart'ı 21 Mart'a bağlayan gece, sonsuza yolculuk başlamak üzeredir. Oğul Ahmet, basar teybin kayıt düğmesine ve son bir defa Koca Veysel'in sesini kaydetmek ister. Veysel zorla konuşmaya başlar:

"Ne diyeyim, ne diyeyim. Birbirinizle konu komşuyla iyi geçinin. Dirliğiniz düzeniniz bozulmasın. Herkesin günahı kendine. Keçiyi keçi bacağından asarlar, koyunu koyun bacağından…

Uzun bir suskunluktan sonra daha halsiz daha yorgun bir ses duyulur: "Külli şeye kadirsin ya Rabbim. Sen bağışlayıcısın ya Rabbim. Sen affedicisin ya Rabbim…" (Yalçın, 2000: 68).

Maalesef Koca Veysel, o gece 03.30'da vefat eder. Vasiyeti üzerine vefat ettiği odada bir gün konuk olarak bekletilir ve ertesi gün büyük bir törenle dünyayla buluştuğu mekânda dünyaya veda eder. Niyazi Yıldırım Gençosmaoğlu'nun "Veysel Öbür Dünyada" başlıklı şiiri de ölümsüzlüğü yakalamış olan Koca Veysel'in "Öbür Dünya"daki karşılanışını hikâye ediyor:

Üçlerin, Yedilerin, Kırkların gönülleri:
"Açalım Tanrı'mızın katına el." dediler

O sırada dünyadan bir haber geldi ani:
"Esmekte yeryüzünde bir çetin yel." dediler.

Aynı haber uçmakta[25] *değince gönüllere:*
"Saz ve söz erlerinden, öldü Veysel…" dediler.

Kimi sevinçten, kimi tasadan yandı; "Eyvah!
Üç bin yıllık kopuzdan koptu bir tel…" dediler.

Rahmet mi, kıyamet mi… Bu haber neyin nesi?
Derken kapı açıldı; Veysel'e: "Gel!" dediler.

25 Uçmak: Cennet.

Dokuz huri seğirtti Kevser Havzı üstüne,
Dokuz tas aynı anda doldu ve "al" dediler.

Veysel dokuz doluyu içti, dokuz yudumda;
Huriler: "Gitme artık, burada kal." dediler.

Ve sundular mübarek Tuğba'nın dallarından
Yapılmış bir kopuzu, "Söyle ve çal…" dediler.

Veysel öptü kopuzu üç kez baş perdesinden…
"Bize Yunus dilinden velvele sal…" dediler.

Âşık Veysel gezindi tellerde ağır ağır;
"Türk'ün ağzına sağlık, dili ne bal" dediler.

"Neyleyim şol cenneti, bendeki aşk olmasa..."
Ervah hep bir ağızdan: "Berhudar ol…"[26] *dediler. (Gençosmanoğlu, 2017: 42)*

Âşık Veysel, Hakk'a yürüdüğünde MESAM kayıtlarına göre üç yüz doksan sekiz (398) eser üzerinde "besteci" ve "söz yazarı" olarak hak sahibi görünmektedir. (URL-5)

Âşık Veysel, Sivas Halk Şairleri Bayramında hepsi usta malı olan "Seherde ağlayan bülbül", "Ne ötersin dertli dertli (Dertli bülbül)", "Mecnun'um Leylâ'mı gördüm", "Ben meylimi üç güzele düşürdüm" ve "Takdirden gelene tedbir kılınmaz" adlı türküleri okumuştur. Kul Abdal'ın "Takdirden gelene tedbir kılınmaz" dizesiyle başlayan türküsü, Veysel'in, babası Karaca Ahmet'ten öğrenerek çalıp söylediği ilk türküdür.

26 Berhudar olmak: "İyi günler göresin" anlamında kullanılan bir iyi dilek sözü.

Âşık Veysel'in TRT Repertuvarına kaynak kişi olarak kazandırdığı eser sayısı, kırk iki (42)'dir. Bu sayının yarısı sözleri başkalarına ait olup Veysel'in havalandırdığı (bestelediği) usta malı türkülerdir. Diğer yarısı ise sözleri ve bestesi kendisine ait olan türkülerdir. Veysel, 1940'ların başına kadar usta malı türküler söylemiş, daha sonra sadece kendi türkülerinin bestekârı ve icracısı olmuştur. Hâlihazırdaki yayınlara göre Veysel'e ait şiirlerin sayısı yüz seksen (180) civarındadır. Vefatının 50. yıldönümünde maalesef Ümit Yaşar Oğuzcan'ın mükerrer baskıları yapılan çalışmasını tamamlayacak ve Büyük Usta'nın bütün şiirlerini bir arada okuyabileceğimiz bir eserden mahrumuz.

Âşık Veysel'den bize miras olarak yüz on dokuz (119) türkünün ses kaydı kalmıştır. Bu kayıtlardan on yedisi (17) anonim, kırk sekizi (48) usta malı ve elli dördü (54) kendisine aittir. Eray Cömert, Veysel'in repertuvarını oluşturan yüz on dokuz (119) adet ses kaydındaki kırk dört (44) eserin on dokuz (19) farklı ezgi üzerine kurulduğunu, bunu da Veysel'in hayatı boyunca doksan dört (94) farklı ezgiyi çalıp söylediğinin göstergesi olarak okumak gerektiğini söyler. Bu durum, Veysel'in son derece girift ve geniş hacimli kalıp ezgi ağının bir üyesi ve onları geleceğe taşıyabilen kuvvetli bir halk sanatkârı olduğunun göstergesidir (Cömert, 2017: 201).

Veysel, gelenekten tevarüs ettiği müzik birikimiyle mizacını birleştirmiş ve vefatından elli yıl sonra bile genç kuşaklara hitap edebilen bir sanatkâr olmayı başarmıştır. Ortalama bir Türk insanının hafızasından diline aksedecek iki, üç "Veysel türküsü" mutlaka vardır. Âşık tarzı şiir geleneğinin bir temsilcisi / geleneği yenileyen bir

sanatkâr olarak Veysel'in ürettiği şiirlerin türküye dönüşerek topluma mal olması hem kendinden önce yaşayan âşıkların hem de aynı dönemi idrak ettiği akranlarının katbekat üstündedir. Bunun en önemli göstergesi, Veysel türkülerinin yeni üretim ve tüketim bağlamında göstermiş olduğu performanstır (Bekki, 2022a: 82-84).

Elektronik ortamın çok hızlı gelişerek dünya üzerine yayılması, sözlü kültür ürünlerinin üretim ve tüketim bağlamlarını derinden etkilemiştir. Bu etkileşim, bazı türleri tamamen dönüştürüp yok ederken bazı türler (türküler gibi) için yeni yaşama alanları ile yeni tüketim bağlamlarının oluşmasını sağlamıştır. Veysel türküleri, ilk olarak sinemacıların dikkatini çekmiş ve 1960'lı yıllardan başlamak üzere yerli ve yabancı yapımlarda kullanılan bir müzik ögesi olmuştur. Daha sonra televizyonlar için bir tüketim malzemesi hâline gelen türküler içerisinde de Veysel'e ait olanların dizi yapımcıları için vazgeçilmez bir kaynak olduğu görülmektedir (Fidan, 2017: 127).

Ruhi Su ve Fikret Kızılok'la başlayıp Cem Karaca ve Barış Manço ile devam eden Veysel türkülerinin farklı yorumlamaları, Türk pop müziğini 1990'lı yıllardan itibaren küresel ölçekte sürdürmeye çalışan Tarkan başta olmak üzere günümüz müzik piyasasında yer edinmeye çalışan en yeni sanatçıların beslendikleri ana kaynaklardan biri olarak gürül gürül akmaya devam etmektedir. Bu bağlamda Veysel türküleri arasında en fazla yorumlananları şu şekilde sıralayabiliriz: "Benim sadık yârim kara topraktır", "Uzun ince bir yoldayım", "Beni hor görme gardaşım", "Güzelliğin on par'etmez", "Derdimi dökersem derin dereye", "Ben gidersem sazım sen kal

dünyada", "Mecnun'um Leyla'mı gördüm", "Kahpe felek sana nettim ne'yledim", "Çiğdem der ki", "Keklik idim vurdular", "Anlatmam derdimi dertsiz insana", "Dostlar beni hatırlasın", "Havalanma telli turnam", "Eğer benim ile gitmek dilersen", "Mes - Çarık söyleşmesi", "Ağlayalım Atatürk'e".

Veysel türküleri yabancı sanatçılar için de cazip bir kaynaktır. Veysel'in birçok türküsü, Ricardo Moyano, George Kalogirou, Maya Azucena ve Petra Nachtmanova gibi yabancı sanatçılar tarafından hem kendi dillerinde hem de Türkçe olarak icra edilmiş, edilmeye de devam etmektedir. Günümüz televizyonlarının popüler yarışmalarından olan ve birçok ülkede eş zamanlı olarak yayınlanan "O Ses…." adlı yapımların Ukrayna ayağı olan "O Ses Ukrayna" adlı yarışmada İngilizce icra edilen bir şarkının içerisinde Veysel'in "Uzun ince bir yoldayım / Gidiyorum gündüz gece" dizelerini duymak artık bize hiç şaşırtıcı gelmemektedir (Bekki, 2021a, 142 vd.). Çünkü Âşık Veysel, "adalet", "aile mutluluğu", "barış", "bilimsellik", "birlik ve beraberlik", "büyüklere saygı", "cesaret", "cömertlik", "çağdaşlık", "çalışkanlık ve üretim", "çevre bilinci", "demokrasi", "diğerkâmlık", "doğruluk ve dürüstlük", "dostluk", "dünyanın geçiciliği", "eşitlik", "evrensellik", "fedakârlık", "gençliğin kıymetini bilmek", "haddini bilmek", "helal", "haram", "ideal sahibi olmak", "ilericilik", "insan hakları", "işbirliği", "kanaat", "kötü alışkanlıklardan uzak durma", "millî bilinç", "nezaket", "paylaşım", "sabır", "sadakat", "sevgi", "sırdaşlık", "tasarruf", "tevazu", "ümitvar olmak" (Kurtoğlu, 2017: 119) gibi insanlığı mutlu edecek, onları huzurlu ve güvenli bir ortamda özgürce yaşatacak evrensel değerleri samimi olarak dile getirmiş geniş yürekli bir bilgedir.

Âşık Veysel, yetiştiği kültür ortamı dolayısıyla hem anonim hem de âşık tarzı müzik geleneklerinden istifade ederek kendine özgü bir icra tarzı yaratmıştır. Bunun sonucu olarak Cumhuriyet döneminde Neşet Ertaş ile birlikte kendi adına bağlı müzik tarzı (Veysel Türküsü) yaratmayı başarmış ender sanatkârlardan biri olmuştur. O, müzik alanında hem icracı/yorumcu hem de kendi şiirlerinin bestekârı ve yorumcusu olarak gösterdiği başarıyı şiir vadisinde de tekrarlamış; içine doğduğu Alevi-Bektaşi şiir geleneğinin güçlü bir temsilcisi olarak süregelen söylemleri tekrarlamak yerine bu felsefenin cumhuriyet değerleriyle örtüşen unsurlarını ön plana çıkararak "laik" bir ozan kimliğiyle kökü tekke ve cemlere dayanan çağdaş bir halk şiirinin yaratıcısı olmuştur (Ergülen, 2017: 43).

Kaynakça

A. Yazılı Kaynaklar

Alkan, Erdoğan (1994). "Âşık Veysel Şatıroğlu'nun Yaşam Öyküsü ve Şiiri". *Bütün Yönleriyle Âşık Veysel Yaşamı Sanatı Şiirleri.* Haz. Gülağ Öz. Ankara: Ayyıldız Yayınları, 17-25.

Alkan, Erdoğan (2001). *Âşık Veysel'den Nükteler.* İstanbul: Pencere Yayınları.

Alptekin, Ali Berat (2011). *Âşık Veysel Türküz Türkü Çağırırız.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Aslanoğlu, İbrahim (1967). *Âşık Veysel İlavelerle İkinci Baskı.* Sivas: Ata Kitabevi.

Aşkun, Vehbi Cem (1973). "Bir Kaybın Ardından: Anıların Işığında Âşık Veysel". *Sivas Folkloru*, S. 7 (Ağustos): 7-10.

Balbay, Mustafa (2018). *Gönül Gözünde Binbir Renk Âşık Veysel.* İstanbul: Halk Kitabevi.

Bekki, Salahaddin (2021a). *Halk Müziğinin Seyyar Radyosu Âşık Veysel.* İstanbul: Muhit Kitap.

_____ (2021b). "Âşık Veysel'in Esma Hanım'la Evliliği ve Yaygın Bir Fakelore Örneği Olarak Ayakkabı Öyküsü". *Prof. Dr. M. Fatih Köksal'a Armağan,* Haz. Giyasi Babaaslan vd., Ankara: Dün Bugün Yarın Yayınları, 363-376.

_____ (2022a). "Gökten İnen Ses: Türkü ve Âşık Veysel", *Muhit Aylık Edebiyat ve Fikir Dergisi,* S. 26 (Şubat): 82-84.

_____ (2022b). "Kendini Yazdıran Sanatkâr: Âşık Veysel", *Âşık Veysel,* Haz. Süleyman Şenel, İBB Yayınları, İstanbul, 2022, 492-513.

Cömert, Eray (2017). *Millî Kültür Taşıyıcılığında Usta Malı Çalıp Söyleme Geleneği Temsilcisi Olarak Âşık Veysel.* İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzikoloji ve Müzik Teorisi Ana Bilim Dalı. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi.).

Dinçal, Ali (1994). "Âşık Veysel'in Yetiştiği Çevre ve Şiir Ortamı". *Bütün Yönleriyle Âşık Veysel Yaşamı Sanatı Şiirleri.* Haz. Gülağ Öz. Ankara: Ayyıldız Yayınları, 264-268.

Duymaz, Ali (2017). "Âşık Veysel'in 'Sarı Yıldız' Türküsü ve Çeşitlemeleri Üzerine". *Dünya Ozanı Âşık Veysel Sempozyumu (Sivas, 24-25 Mayıs 2015) Bildirileri II.* Haz. Kadir Pürlü, Sivas: Sivas 1000 Temel Eser, 9-18.

Ergülen, Haydar (2017). "Âşık Veysel Şiirinde Alevi-Bektaşi Düşüncesinin Cumhuriyet Düşüncesiyle Yakınlığı". *Dünya Ozanı Âşık Veysel Sempozyumu (Sivas, 24-25 Mayıs 2015) Bildirileri I.* Haz. Kadir Pürlü, Sivas: Sivas 1000 Temel Eser, 43-52.

Fidan, Süleyman (2017). *Âşıklık Geleneği ve Medya Endüstrisi / Geleneksel Müziğin Medyadaki Serüveni.* Ankara: Grafiker Yayınları.

Gençosmanoğlu, Niyazi Yıldırım (2017). *Destanlar Burcu.* Ankara: Panama Yayıncılık.

Günay, Umay (2008). *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Hakan, Fikret (2016). *Türk Sinema Tarihi.* Haz. Nigar Posteki. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Halıcı, Feyzi (1992). *Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şâirleri Güldeste.* Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İvgin, Hayrettin (1994). "Veysel'i Yetiştiren Çevre". *Bütün Yönleriyle Âşık Veysel Yaşamı Sanatı Şiirleri.* Haz. Gülağ Öz. Ankara: Ayyıldız Yayınları, 252-254.

Kaplan, Mehmet (1988). *Şiir Tahlilleri 2 / Cumhuriyet Devri Türk Şiiri.* İstanbul: Dergâh Yayınları.

Kaya, Doğan (2011). *Âşık Veysel.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Kaymak, Veysel (2017). *Anı, Şiir, Espri ve Resimlerle Âşık Veysel'li Yıllar / Bilinmeyen Yönleriyle Âşık Veysel'in Gerçek Yaşamı.* Ankara: Özdoğan Matbaa Yayın Ltd. Şti.

Koz, Sabri (2015). "Sivas Halk Şairleri Bayram: Ulusal Basında Yansımalar". *Ölümünün 50. Yılında Muzaffer Sarısözen Sempozyumu (Sivas, 18-20 Kasım 2013) Bildirileri I.* Haz. Kadir Pürlü, Sivas: Sivas 1000 Temel Eser, 89-123.

Kurtoğlu, Fatma Süreyya (2017). "Âşık Veysel'in Şiirlerini Değerler Eğitimi Açısından Okumak". *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi.* S. 83 (Güz): 101-123.

Macit, Muhsin ve Soldan, Uğur (2016). *Edebiyat Bilgi ve Teorileri El Kitabı.* Ankara: Grafiker Yayınları.

Makal, Tahir Kutsi (1973). *Âşık Veysel Hayatı, Sanatı, Eserleri.* İstanbul: Ararat Yayınevi.

Öz, Gülağ (2013). *Alevilik-Bektaşilik Bağlamında Âşık Veysel.* Ankara: Barış Kitabevi.

Özdemir, Nebi (2021). "Âşıklık Geleneği ve Kültürel Patronajlık". *Doğan Kaya Armağanı / 70. Yaş Hatırası.* C. 2, Haz. Serhat Sabri Yılmaz, Hakan Çelikten, Esra Kaan Çelikten, Sivas: Vilayet Kitabevi, 1023-1065.

Özen, Kutlu (1998). *Âşık Veysel Selâm Olsun Kucak Kucak...* Sivas: Dilek Ofset Matbaacılık.

Satır, Ömer Can (2016). "Çorum ve Çevresinde Yaşatılan Zâkirlik Geleneği". *Rast Müzikoloji Dergisi,* S. IV (3): 1338-1356.

Şahin, Halil İbrahim (2017). "Âşık Veysel'de Gelenek ve Bireysellik". *Dünya Ozanı Âşık Veysel Sempozyumu (Sivas, 24-25 Mayıs 2015) Bildirileri II.* Haz. Kadir Pürlü, Sivas: Sivas 1000 Temel Eser, 133-150.

Şenel, Süleyman (2018). *Bu Deyiş Kimindir? Mecnunum Leylâmı Gördüm...* İstanbul: Siyah Kitap.

Taşer, Suat (1950). "Âşık Veysel İle Bir Konuşma". *Zafer Gazetesi,* Ankara.

[Tecer], Ahmet Kutsi (1932). *Sivas Halk Şairleri Bayramı.* Sivas: Kamil Matbaası.

Tecer, Ahmet Kutsi (1944). "Önsöz". *Âşık Veysel Deyişler.* Ankara: Ülkü Dergisi Yayınları.

Turan, Metin vd. (1999). *Dostlar Seni Unutmadı / Âşık Veysel.* Ankara: Kültür Bakanlığı.

Uludağ, Süleyman (1991). *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü.* İstanbul: Marifet Yayınları.

Uyguner, Muzaffer (1968). "Âşık Veysel Üzerine". *Türk Dili Türk Halk Edebiyatı Özel Sayısı*, S. 207 (Aralık): 538-542.

Yalçın, Özkan (2000). *Âşık Veysel Dramı Sanatı Şiirlerinden Seçmeler*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Yılmaz, Niyazi (1996). *Âşık Veysel / Millî Kültürümüzdeki Yeri.* Ankara: Ocak Yayınları.

B. Elektronik Kaynaklar

(URL-1) https://www.youtube.com/watch?v=X3zIQ9fv-6Mw. [ET: 25.01.2021]

(URL-2) https://www.youtube.com/watch?v=VtP-Y1AX7pSQ&t=182s [ET: 30.08.2023]

(URL-3) https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/nevsehir/gezilecekyer/hacibektas-vel-muzes [ET: 20.01.2021].

(URL-4) "Röportaj Erdoğan Alkan". https://www.youtube.com/watch?v=TFtPi_ BUXBQ) [ET: 21.01.2021].

(URL-5) https://www.mesam.org.tr/eser-arama/search?page=4&eserAdi=&ilks= &esers = A%C5%9F%C4%B1k%20Veysel [ET:01.03.2021].

ÂŞIK VEYSEL'İN ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Seçkide yer alan şiirlerin yazımında bazı farklılıklar olduğu görülecektir. Yazılı kaynaklardan iktibas yoluyla çalışmaya dâhil edilen şiirlerde –bugüne kadar yapılan yayınlarda olduğu gibi- Ölçünlü Türkiye Türkçesi kullanılmıştır. Koca Veysel'in ses ve görüntü kaydına erişilebilen şiirleri ise onun okuyuşuna en yakın bir biçimde ağız özellikleri korunarak çalışmaya dâhil edilmiştir. Söz konusu şiirler, şiir numaralarının yanına konan [*] işareti ile imlenmiştir. Şiirlerde geçen mahalli söyleyişler ile anlamı sözlük yardımıyla öğrenilebilecek sözcükler, şiirdeki bağlamları gözetilerek açıklanmış ve ilgili sayfanın altında dipnot olarak verilmiştir. Şiirler, ilk dizelerine göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

-1-*

Ağlayalım Atatürk'e
Bütün dünya gan ağladı[1]
Başbuğ olmuştu mülke
Geldi ecel can ağladı

Şüphesiz bu dünya fani
Tanrı'nın aslanı hani
İns ü cinni[2] cem-i mahlûk[3]
Hepisi birden ağladı

Doğu batı cenup[4] şimal[5]
Aman Tanrı bu nasıl hal
Atatürk'e erdi zeval
Amir memur arşı kürsü
Yas çekip mebusan[6] ağladı

1 Kan ağlamak: Büyük bir üzüntü içinde bulunmak.
2 İnsanlar ve cinler.
3 Cem-i mahlûk: Bütün yaratılmışlar.
4 Güney.
5 Kuzey.
6 Milletvekilleri.

İskender-i Zülgarneyin[7]
Çalışmadı bunculayın[8]
Her millet Atatürk deyin
Cem'yet-i Akvam[9] ağladı

Atatürk'ün eserleri
Söylenecek bundan geri
Bütün dünyanın her yeri
Ah çekti vetan ağladı

Fabrikeler icat etti
Atalığın ispat etti
Varlığın Türk'e terk etti
Döndü çark devran ağladı

Tiren hattı tayyareler
Türkler giydi hep karalar
Semerkant'la Buharalar
İşitdi her yan ağladı

Bu ne kuvvet bu ne kudret
Var idi bunda bir hikmet
Bütün Türkler İnön' İsmet
Gözlerinden kan ağladı

Siz sağ olun Türk gençleri
Çalışanlar galmaz geri
Mareşal Fevzü askerleri
Ordular teğmen ağladı

7 İskender-i Zülkarneyn: Ye'cûc ve Me'cûc fitnesine engel olmak için Kur'an'da kendisine büyük güç ve imkân verildiği bildirilen kişi.
8 Bunun gibi.
9 Cemiyet-i akvam: Milletler cemiyeti; Birleşmiş Milletler.

Zannetme ağlayan gulmez
Aslan yatağı boş kalmaz
Yalınız gidenler gelmez
Melekü'l-mevtin elinden
Her gelen insan ağladı

Uzatma Veysel bu sözü
Dayanmaz herkesin özü
Koruyalım yurdumuzu
Dost değil düşman ağladı

-2-

Ağlayı ağlayı vardım pınara
Kirli yağlığımı[10] yuvermediler[11]
Herkes destisini doldurdu çıktı
Bana da bir damla su vermediler

Elimde bir kadeh vardım kurnaya[12]
Hücum eylediler bana vurmaya
Elimdeki kadehimi kırmaya
Tuttular birkaçı koyvermediler[13]

Al bu kadehini kaldır dediler
Gözünün yaşiyle doldur dediler
Bir fincan su verdik bıldır[14] dediler
Sanki ya verdiler ya vermediler

Çalıştım kadehim dolduramadım
Kimseye halimi bildiremedim
Gönlümün arzusun aldıramadım
Dileğim hâkime deyvermediler[15]

Veysel bu sitemler canımı yaktı
Güzellerde eda yoktur naz kalktı
Herkes üç beşini aldı bıraktı
Beni de bir kere evermediler[16]

10 Mendil.
11 Yıkamak.
12 Hamam ve banyolarda musluk altında bulunan, içinde su biriktirilen yuvarlak, mermer, taş veya plastik tekne.
13 Bırakmak.
14 Bir önceki sene, geçen sene.
15 Söylemek
16 Evlendirmek

-3-

Aldanma cahilin kuru lafına
Kültürsüz insanın külü[17] yalandır
Hükmetse dünyanın her tarafına
Arzusu hedefi yolu yalandır

Kar suyundan süzen çeşme göl olmaz
Gül dikende biter diken gül olmaz
Vız vız eden her sineğin bal'olmaz[18]
Peteksiz arının balı yalandır

İnsan bir deryadır ilimde mahir
İlimsiz insanın şöhreti zahir[19]
Cahilden iyilik beklenmez ahir
İşlediği[20] amel hâli yalandır

Cahil okur amma âlim olamaz
Kâmillik[21] ilmini herkes bilemez
Veysel bu sözlerin halka yaramaz
Sonra sana derler deli yalandır

17 Külü <küllî: Genel, hepsi, tamamı, her şey.
18 Balı olmaz.
19 Açık, belli, kuşkusuz.
20 İşi, meşguliyeti.
21 Âlim, bilgin kişi.

-4-*

Allah birdir peygamber hak
Rabbi'l-âlemindir[22] mutlak
Senlik benlik nedir bırak
Söyleyim geldi sırası

Kürt'ü Türk'ü ne Çerkez'i
Hep Âdem'in oğlu gızı
Beraberce şehir gazi
Yanlış var mı ve neresi

Kur'an'a bak İncil'e bak
Dört kitabın dördü de hak
Hakir görüp ırk ayırmak
Hagigatde yüz karası

Bin bir ismin birinden tut
Senlik benlik nedir sil at
Tuttuğun yola doğru git
Yoldan çıhıp olma asi

Yezit nedir ne Kızılbaş
Değil miyiz hep bir gardaş
Bizi yakar bizim ateş
Söndürmektir tek çaresi

Kişi ne çeker dilinden
Hem belinden hem elinden
Hayır ve şer[23] emelinden[24]
Hagigat bunun burası

22 Rabbü'l-âlemin: Âlemlerin Rabbi, Allah.
23 İyilik ve kötülük.
24 Gerçekleştirilmesi zamana bağlı istek.

Bu âlemi yaradan bir
Odur külli şeye gadir
Alevî Sünnülük nedir
Menfaattir varvarası[25]

Cümle canlı hep toprahtan
Var olmuştur emir Hak'tan
Rahmet dile sen Allah'tan
Tukenmez rahmet deryası

Veysel sapma sağa sola
Sen Allah'tan birlik dile
İkilikten gelir bela
Dava insanlık davası

25 Hepsi, toplamı.

-5-*

Anlatmam derdimi dertsiz insana
Dert çekmeyen dert gıymetin bilemez
Derdim bana derman imiş bilmedim
Hiçbir zaman gül dikensiz olamaz

Gülü yetiştirir dikenli çalı
Arı her çiçekten yapıyor balı
Kişi sabır ile bulur kemali
Sabretmeyen maksudunu bulamaz

Ah çeker âşıhlar ağlar zârınan[26]
Yüce dağlar şöhret bulmuş karınan
Çağlar deli gönül ırmaklarınan
Ağlar ağlar gözyaşların silemez

Veysel gunler geçti yaş altmış oldu
Döküldü yaprağam güllerim soldu
Gemi yükün aldı gam ilen doldu
Harekete kimse mâni olamaz

26 İnleyerek

-6-*

Arzusun çektigim Beserek Dağı
Elvan çiçeklerin aştı mı
Çevre yanın guzellerin otagı
Bizim eller yaylasına göştü[27] mü

Güney tarafından kurban pınarı
Kalktı mı mezarlı boyunun karı
Garip öter meşeliğin kuşları
Yavru şahin yuvasından uştu[28] mu

Doğusu Beyyurdu Şahinkayası
Batısı aşılık taşır boyası
Üçoluk'tan geçer Türkmen mayası[29]
Sultan Sulağı'ndan suyun işti[30] mi

Yeşil atlas geymiş dağlar süslenmiş
Mescit Köyü etegine yaslanmış
Şeme Dağı duman olmuş puslanmış
Sivralan'a nuru rahmet saştı[31] mı

Zaman gelip göçler geri dönerken
Güzellerin yaylasından inerken
Dilberler doldurup bade sunarken
Veysel Şatır hatırlara düştü mü

27 Göçmek.
28 Uçmak
29 Maya: Dişi deve.
30 İçmek.
31 Saçmak.

-7-*

Asırlar elinde bir tesbih gibi
Çeviriyor çarkı devran[32] bakalım
Sayısız bugünler bir defter gibi
Deviriyor çarkı devran bakalım

Ne ucu bellidir ne de ortası
Bir gizli sır geyinmiştir libası[33]
Dünya harman elindedir yabası[34]
Savuruyor çarkı devran bakalım

Hesapsız asırlar sayısız yıllar
İçine gizlenmiş karanlık yollar
Kıyamet var imiş gelecek derler
Çağırıyor çarkı devran bakalım

Her birin bir türlü kâre düşürmüş
Bülbülü gül için zâra[35] düşürmüş
Veysel'i bir sönmez nâra[36] düşürmüş
Gavuruyor çarkı devran bakalım

32 Çarh-ı devrân: Dönen gök kubbe, talih, kader.
33 Giysi.
34 Ağaçtan yapılmış, çatal biçiminde, harman savurmada kullanılan tarım aracı.
35 Perişan, dermansız, zayıf, güçsüz.
36 Cehennem ateşi.

-8-

Aslıma karışıp toprak olunca
Çiçek olur mezarımı süslerim
Dağlar yeşil giyer bulutlar ağlar
Gökyüzünde dalgalanır seslerim

Ne zaman toprakla birleşir cismim
Cümle mahlûk ile bir olur ismim
Ne hasudum[37] kalır ne de bir hasmım[38]
Eski düşmanlarım olur dostlarım

Evvel de topraktır sonra da adım
Geldim gittim bu sahnede oynadım
Türlü türlü tebdilâta[39] uğradım
Gâhi viran şen olurdu postlarım

Benden ayrılınca kin ve buğuzum[40]
Herkese güzellik gösterir yüzüm
Topraktır cesedim güneştir özüm
Hava yağmur uyandırır hislerim

Âlimler âlemi ölçer biçerler
Hamını hasını eler seçerler
Bu dünya fânidir konar göçerler
Veysel der ki gel barışak küslerim

37 Hasut: Kıskanç
38 Hasım: Düşman.
39 Değiştirmeler, değiştirilmeler.
40 Kin besleme, nefret etme.

-9-

Aşkın beni elden ele gezdirdi
Çok dolandım bulamadım eşini
Beni candan usandırdı bezdirdi
Tuzlu imiş yiyemedim aşını

Benim ile gezdin beni arattın
Beraber oturup beraber yattın
Türlü türlü güllerinden koklattın
Âşık ettin güle bülbül kuşunu

Altmış iki yıldır seni ararım
Tükeniyor sabrım yoktur kararım
Dağa taşa kurda kuşa sorarım
Kimse bilmez hikmetini işini

Her millete birer yüzden göründün
Kendini sakladın sardın sarındın
Bu dünyayı sen yarattın girindin
Her nesnede gösterirsin nakşını

Görenlere açık körlere gizli
Kimine göründün oruç namazlı
Veysel'e göründün cilveli nazlı
Tutan bırakır mı senin peşini

-10-

Ayrılık günleri geldi dayandı
Eğlenip burada kalan elveda
Eridi cesedim yüreğim yandı
Sinem delik delik delen elveda

Gelin birer birer helallaşayım
Yol verin ki şu dağları aşayım
İstemezdim senden uzaklaşayım
Hasreti kalbime dolan elveda

Kalbimde kadimdir gurbet korkusu
Gitmiyor burnumdan sıla kokusu
Bir güzelin meftunuyum doğrusu
Beni bu sevdaya salan elveda

Karlar erir akar gider lodostan
Coşar gönlüm selam gelse o dosttan
Sen eyledin beni dillere destan
Çırpınıp saçların yolan elveda

Veysel'in derdinin yoktur ilacı
Gurbetin dertleri acıdır acı
Biz gidelim sizler olun duacı
Döküp göz yaşları silen elveda

-11-*

Bahar gelir gudurursun
Gızılırmak seni seni
Ne uyursun ne durursun
Gızılırmak seni seni

Gelin yedin kızlar yedin
Nice elâ gozler yedin
Seksen doksan yüzler yedin
Gızılırmak seni seni

Gençler yersin goca yersin
Gündüz yersin gece yersin
Hâkim benden sormaz dersin
Gızılırmak seni seni

Yakının var ırağın var
Zemheride[41] bir çağın var
Bir de buzdan tuzağın var
Gızılırmak seni seni

Atın sürdü Mehmet Özbek
Yüzü tutmuş sandı buz pek
Az kaldı ki ola helâk
Gızılırmak seni seni

Parça parça etsem seni
Fabrikeye tutsam seni
Deniz olsam yutsam seni
Gızılırmak seni seni

41 Kara kış.

Üzerine köprü kursam
Arzum yerine getirsem
Seni cehenneme sürsem
Gızılırmak seni seni

Söyle Veysel sözü sana
Yılda kıyan üç beş cana
Selleri eylen behane
Gızılırmak seni seni

-12-*

Ben giderim adım galır
Dostlar beni hatırlasın
Duğün olur bayram gelir
Dostlar beni hatırlasın

Can kafeste durmaz uçar
Dünya bir han gonan göçer
Ay dolanır yıllar geçer
Dostlar beni hatırlasın

Can cesetden ayrılacak
Tütmez baca yanmaz ocak
Selâm olsun gucak gucak
Dostlar beni hatırlasın

Ne gelsemdi ne giderdim
Günden güne artdı derdim
Garip galır yerim yurdum
Dostlar beni hatırlasın

Açar solar türlü çiçek
Kimler gülmüş kim gülecek
Murad yalan ölüm gerçek
Dostlar beni hatırlasın

Gun ilkindi[42] ahşam olur
Gör ki başa neler gelir
Veysel gider adı galır
Dostlar beni hatırlasın

42 İlkindi<İkindi: İnsanın gölgesinin iki katına çıktığı andan güneşin batışına kadar geçen zaman dilimi.

-13-*

Ben gidersem sazım sen gal dünyada
Gizli sırlarımı aşikâr etme
Lâl olsun dillerin söyleme yâda[43]
Garip bülbül gibi âh ü zâr[44] etme

Gizli dertlerimi sana anlattım
Çalıştım sesimi sesine kattım
Bebe gibi kollarımda yaylattım[45]
Hayali hatır et[46] beni unutma

Bahçede dut iken bilmezdin sazı
Bülbül gonar mıydı dalına bazı
Hangi kuştan aldın sen bu avazı
Söyle doğrusunu gel inkâr etme

Benim her derdime ortak sen oldun
Ağlarsam ağladın gulersem guldün
Sazım bu sesleri turnadan m'aldın
Pençe vurup sari teli sızlatma

Ay geçer yıl geçer uzarsa ara
Giyin kara libas yaslan duvara
Yanından göğsünden açılır yara
Yâr gelmezse yaraların elletme

Sen petek misali Veysel de arı
İnleşir beraber yapardık balı
Ben bir insanoğlu sen bir dut dalı
Ben babamı sen ustanı unutma

43 Yabancı.
44 Ah edip inleme.
45 Bebek gibi kolunda yatırmak, uyutmak.
46 Hayali hatır et-: Hatırına getirmek; aklında tutmak.

-14-*

Beni hor görme gardaşım
Sen altınsın ben tuc[47] muyum
Aynı vardan var olmuşuz
Sen gümüşsün ben sac mıyım

Ne var ise sende bende
Aynı varlıh her bedende
Yarın mezere girende
Sen toksun da ben ac mıyım

Kimi molla kimi derviş
Allah bize neler vermiş
Kimi arı çiçek dermiş
Sen balsın da ben cec[48] miyim

Toprahdandır cümle beden
Nefsini öldür ölmeden
Böyle emretmiş yaradan
Sen galemsin ben uc muyum

Tabiyete[49] Veysel âşık
Toprahdan olduk gardaşık[50]
Aynı yolcuyuz yoldaşık[51]
Sen yolcusun ben bac mıyım[52]

47 Tunç: Koyu kızıl renkte olan, bakır, çinko ve kalay alaşımı; bronz.
48 Balı olmayan petek.
49 Tabiat, doğa.
50 Kardeşiz.
51 Yoldaşız.
52 Yol haracı, zorla alınan para.

-15-

Bilmem hayal mıydı yoksa düş müydü
Gönül arzusunu buldu bu gece
Yalın kılıç mıydı bir ateş miydi
İçerim köz ile doldu bu gece

Bilemedim gece ile gündüzü
Seçemedim güneş ile yıldızı
Mestane gözleri mestetti bizi
Aklımı başımdan aldı bu gece

Mâh[53] yüzüne bakma ile doyulmaz
Sıra sıra benleri var sayılmaz
Aşk meyinden içen âşık ayılmaz
Bilemedim bana n'oldu bu gece

Durmaz yanar gerçeklerin çırağı[54]
Yakın olur ehli aşkın ırağı
Gölköy oldu Veysellerin durağı
Hayali karşıma geldi bu gece

53 Ay.
54 Mum, kandil, lamba vb. ışık veren araç.

-16-

Bir hayal peşinde dolandım durdum
Asla terk etmezem sanma unuttum
Sönmez ümitlerden beklerim yardım
Bugün yarın dedim gönlüm avuttum

Gâhi zengin oldum hülya yaşattım
Nerde güzel gördü isem laf attım
Sevda denizinde gönlüm aldattım
Arzularım suya düştü ne ettim

Gâhi fakir oldum hayli süründüm
Gâhi mecnun oldum aba[55] büründüm
Nerde güzel gördü isem yerindim
Ucu çıkmaz bir küçücük yol tuttum

Veysel bu sevdadan vazgeç dediler
Olup bitenleri yaz geç dediler
Sevdiğin kapıdan az geç dediler
Acı sözü sevdiğimden işittim

55 Yün dövülerek yapılan kaba, kalın bir tür kumaş. Bu kumaştan yapılmış, eskiden dervişlerin giydiği yakasız, bol ve uzun üstlük.

-17-*

Bir kökte uzamış sarmaşık gibi
Dokülmüş gerdana saçların güzel
Ufukta gözlerin bir ışık gibi
Kara bulut gibi gaşların güzel

Goynundaki turunç mudur nar mıdır
Adın Huri midir Gülizar mıdır
Gözlerinden akan yağmurlar mıdır[56]
On beş on altı mı yaşların güzel

Afat-ı devran[57] mı bilmem ki nesin
Bülbülün avazın andırır sesin
Seher yeli gibi gelir nefesin
Âşığa bahardır gışların guzel

Her güzel de eda ile salınmaz
Huri misin melek misin bilinmez
Arasan dünyayı eşin bulunmaz
Firdevs-i âlâ'da[58] eşlerin güzel

Gorünce derdimi arttırdın gat gat
Can alıcı gözler sanki bir cellat
Veysel'i gapından eyleme azat
Bana yastık olsun saçların güzel

56 Neşet Ertaş bu dizeyi; "Göynünde başkaları var mıdır." şeklinde okumuştur. URL : https://www.youtube.com/watch?v=t71kAWqqJ20&ab_channel=%C4%B0sa-Karayal%C3%A7%C4%B1n
57 Çağın en güzeli.
58 Cennetin tamamı veya bir bölümü için kullanılan isimlerden biri.

-18-*

Bir güçük dünyam var içimde benim
Mehnetim ziynetim bana kâfidir
Gorenler dar gorer geniştir bana
Sohbetim ülfetim bana kâfidir

İstemem dünyanın saltanatını
Süslü geyimini Arap atını
Bilirsem Türklüğün var gıymetini
Vetanım milletim bana kâfidir

İsterdim hayatta düşmanla savaş
Milletime gurban olaydı bu baş
Nasip değil imiş şehitlik gardaş
İmanım niyetim bana kâfidir

Dünya geniş olsun ister dar olsun
Yeter ki galbimde iman var olsun
Her zaman milletim bahtiyar olsun
Ürütbem[59] mesnetim[60] bana kâfidir

İçimde beslerim bir böyük ordu
Çığnasın düşmanı yükseltsin yurdu
Azmi zehniyeti Veysel'in derdi
İşte bu niyetim bana kâfidir

59 Rütbe: Subay, astsubay ve polislerin sahip olduğu, astlık üstlük ilişkilerini düzenleyen basamak; paye.
60 Mesnet: Mevki, makam.

-19-*

Bir seher vaktında gençlik çağında
Sevdası serime geldi gizlendi
Boynum eğri benzim sarı gezerken
Ahlımı başımdan aldı gizlendi

Bu sevda başımdan ırılmaz[61] dedi
Aşkın deryaları durulmaz dedi
Her güzele meyil verilmez dedi
Bir bahtı yüzüme güldü gizlendi

Hayal midir ürüya mı ben şaştım
Çok aradım koşe koşe dolaştım
Sevda derler bir sahilde ulaştım
Aşkın deryasına daldı gizlendi

Huri midir melek midir peri mi
Bir güzele benziyordu durumu
Dedi Veysel fâş eyleme[62] sırrımı
Bilmem nere getti n'oldu gizlendi

61 Ayrılıp gitmek, uzaklaşmak.
62 Bir sırrı başkalarına açmak.

-20-*

Bir ulu ağaçtan bir yaprah düşse
O anda acısın duyar iniler
Gatlansa acıya sakince geçse
Esen ürüzgâra uyar iniler

Bu aşkın meyinden[63] içip de ganan
Gendeki[64] başını sevdaya salan
Yârinden ayrılıp gurbette galan
Geçen gunlerini sayar iniler

Çağlayıp akıyor bakarsın suya
Yağan yağmurlardan zevk duya duya
Geçer dolaplardan[65] yeter arzuya
Başını çarhlara guyar[66] iniler

Dağlar çiçek açar Veysel dert açar
Derdine düşdügüm yâr benden gaçar
Gerçek âşıh olan kendinden geçer
Derdini âleme yayar iniler

63 İçki, şarap.
64 Huzurlu ve mutlu zaman.
65 Bağ bahçe sulamak amacıyla bir eksen etrafında dikey biçimde dönerek bir akarsudan su aktarmaya yarayan düzenek.
66 Guyar>Koyar.

-21-

Bir vefasız zalim yâre bağlandım
Tarih üç yüz otuz beşte evlendim
Sekiz sene bir arada eğlendim
Zalim kâfir yetim koydu kuzumu

Geçirdim ömrümü heva-yı heves
Derdim bir kimseye değildir kıyas
Her zaman her vakit kalbimde bu yas
Çarh-ı devran[67] guldürmedi yüzümü

Ele geniş bana dünya dar oldu
Tahammülsüz gönlüm bikarar[68] oldu
Gunüm zindan gecelerim zâr[69] oldu
Kader ile bölemedim kozumu

Veysel der dünyaya ben niye geldim
Her zaman ağladım ne zaman güldüm
Gönlüme teselli kendimde buldum
Sabır ile teskin ettim özümü

67 Dönen gök kubbe, talih, kader.
68 Kararsız.
69 Ağlayıp sızlama.

-22-
Bir yâr için diyar diyar dolandım
Yoruldum da Çamlıbel'e yaslandım
Irmak oldum çalkalandım bulandım
Duruldum da Çamlıbel'e yaslandım

Gâhi gönül oldum yüksekten uçtum
Ferhat oldum aşk uğrunda çalıştım
İrenk irenk çiçeklere karıştım
Derildim de Çamlıbel'e yaslandım

Yıldız Dağı Pir Sultan'ın yaylası
Kılıç kalkan Kırat beylerin süsü
Kulağıma değdi Köroğlu sesi
Dirildim de Çamlıbel'e yaslandım

Feleğinen çok oynadım ütüldüm[70]
Bir zalimin tuzağına tutuldum
Haraç mezat[71] dost uğrunda satıldım
Verildim de Çamlıbel'e yaslandım

Veysel der bir yârin derdine düştüm
Aşkın dolusunu elinden içtim
Kendi kaçtı hayaline ulaştım
Sarıldım da Çamlıbel'e yaslandım

70 Oyunda, yenilmek, kaybetmek.
71 Haraç mezat: Açık artırma ile satmak, satılmak.

-23-*

Bizim eller yaylasına yörümüş
Tez gidelim o göçlere erelim
Boz dumanlı mor çiçekli
Soldurmadan güllerini derelim

Guzlamış[72] koyunlar guzular görpe[73]
Saf tutar guzeller el çırpa çırpa
Çöldeki ceylanlar çıkmadan sarpa
Kemend atıp kollarını saralım

Bizim elin menevşesi mor olur
Guzeli aşıga sitemkâr olur
Her çiçeğin bir mevsimde yer'olur[74]
Bu sırları tabiyete[75] soralım

Bülbüller susmadan güller solmadan
Sümbüller kuruyup hep toz olmadan
Yüce yaylam seni duman almadan
Zurba zurba[76] kekliklerin görelim

Sarı durnam[77] tel tel olmuş kanadın
Veysel'in dilinde tesbihtir adın
Hayal mıydın gözlerimden ıradın
Ahu gözlü sümbül saçlı maralım

72 Kuzulamış
73 Körpe.
74 Yeri olur.
75 Tabiyat.
76 Zurba zurba: sürü sürü (?)
77 Turna.

-24-*

Bu âlemi goren sensin
Yok gozünde perde senin
Haksıza yol veren sensin
Yok mu suçun burda senin

Kâinatı sen yaratdın
Her şeyi yohdan var etdin
Beni cıplah dışar'attın
Comartlığin[78] nerde senin

Evli misin ergen misin
Eşin yohtur bir sen misin
Çark-ı semâ[79] nur sen misin
Bu balkıyan[80] nur da senin

Kilisede despot[81] keşiş[82]
İs'Allah'ın oğlu demiş[83]
Meryem Ana neyin imiş
Bu işin var bir de senin

Kimden korhtun da gizlendin
Çok arandın çok izlendin
Göster yüzün çok nazlandın
Yüzün mehrem[84] ferde senin

78 Cömerliğin
79 Dönen gök kubbe, talih, kader.
80 Parıl parıl etmek, parıldamak.
81 Zorba.
82 Rahip.
83 İs'<İsa.
84 Gizli.

Bin bir ismin bir cismin var
Oğlun kızın ne hısmın[85] var
Her bir renkte resmin var
Nerde baksam orda senin

Türlü türlü dillerin var
Ne acayip hallerin var
Ne garanlıh yolların var
Sırat köprün nerde senin

Âdemi sürdün bahmadın
Cennette de bırahmadın
Şeytanı niçin yahmadın
Cehennemin var da senin

Veysel neden ahlın ermez
Uzun gısa dilin durmaz
Eller tutmaz gozler gormez
Bu acayip sır da senin

85 Akraba.

-25-

Bu dünyanın meyvesini
Yesem amma yesem amma
Arasam bulsam hasını
Yesem amma yesem amma

Amasya'nın elmasını
Zile pekmez çalmasını
Sivas'ın da kıymasını
Yesem amma yesem amma

Gezsem Tokad'ın bağını
Emleğ'in taze yağını
Erzurum'un kaymağını
Yesem amma yesem amma

Konya'nın güzel buğdası
Sivas'ta Çorum'da hası
Ayıntab'ın çiğ köftesi
Yesem amma yesem amma

Güzel olur Türkmen kızı
Yanakları kıpkırmızı
Diyarbakır'da karpuzu
Yesem amma yesem amma

Mersin Dörtyol portakalı
Maraş'tan da pirinç geli
Malatya'da dut zerdali
Yesem amma yesem amma

Ah İzmir'in kuş üzümü
Pek severim boğazımı
Kazova'nın yaş üzümü
Yesem amma yesem amma

Kastamonu'nun kendiri
Bursa'nın ipek mendili
Edirne'nin hoş peyniri
Yesem amma yesem amma

İstanbul Ankara ayar
Her ne dersen bunlarda var
Şarap pirzolayı sever
Yesem amma yesem amma

Samsun ve Bafra tütünü
Alsam Urfa'nın atını
Avlarda keklik etini
Yesem amma yesem amma

Adana'da biter pamuk
Geze geze hep usandık
Trabzon'da çoktur fındık
Yesem amma yesem amma

Uğramadım Muş'a Van'a
Gümüş takım lüzum buna
Sade yağdan bir kaygana
Yesem amma yesem amma

Gâhi uslu gâhi deli
Çirkinleri neylemeli
Bulsam bir Gürcü güzeli
Sarsam amma sarsam amma

Veysel niden[86] sözü savı[87]
Yedin içtin aldı tavı[88]
Gönlümden hayal pilâvı
Yedim amma yedim amma

86 Ne yapacaksın?
87 Dedi kodu.
88 Şişmanlık.

-26-

Bu dünyayı kuran mimar
Ne hoş sağlam temel atmış
İnsanlığa ibret için
Kısım kısım kul yaratmış

Kimi yaya kimi atlı
Kimi uçar çift kanatlı
Dünya şirin baldan tatlı
Eyvah balı tuza katmış

Kazması yok küreği yok
Ustası var çırağı yok
Gök kubbenin direği yok
Muallâkta[89] bina çatmış

Bu çark böyle döner durmaz
Ehl-i aşklar yanar durmaz
Aşk meyinden kanar durmaz
Sevgi muhabbet yaratmış

Hep biliriz dünya fani
Oyalıyor seni beni
Âdem atadan bu yanı
Nice insan gelmiş gitmiş

Bu dünyaya gelen gülmez
Bir yol var ki giden gelmez
Bu hikmeti kimse bilmez
Ona sır demiş kapatmış

89 Asılı kalmış, boşlukta.

Bu nizamı böyle kurmuş
Kendi çekilmiş oturmuş
Veysel'e türlü dert vermiş
Durmadan derman aratmış

-27-

Bu nasıl kavgalar çirkin dövüşler
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız
Yolumuza engel olur bu işler
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız

Birleşiriz bir bayrağın altında
Biz Türklerin ikilik yok aslında
Yanar tutuşuruz vatan aşkında
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız

Hedef alıp dövüştüğün gardaşın
Seni yaralıyor attığın taşın
Topluma zararlı yersiz savaşın
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız

Herkes ilim deryasında yüzüyor
Çıkmış Ay'ın çevresinde geziyor
Yazık bize yollarımız uzuyor
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız

İlim kültür deryasına dalalım
Çevremize bakıp ibret alalım
Kendi yaramıza derman bulalım
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız

Kitaplar yazılmış nasihat dolu
Birlikte güçlenir gençliğin kolu
Gençliğe emanet Atatürk yolu
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız

Söyler Veysel sözlerinden vazgeçmez
Bulanık çeşmeden kimse su içmez
Kanadı olmasa kuşlar da uçmaz
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız

-28-*

Çırpınıp içinde döndügüm deniz
Dalgalanır coşar ürüzgârından[90]
Mevce[91] gelip cûşeyleyen[92] aşkımız
Ah çektikçe kaynar gelir derinden

Derya coşar inci saçar kenara
Aşk ehli dayanır ateşe kora
Bülbüller gul üçün[93] geymişler kara
Seherler uyanır bülbül zârından[94]

Âşıklara gurbet bülbüle firgat[95]
Derdimi sorarsan dürülü[96] kat kat
Ey gönül derdinden etme şikâyet
Yüce dağlar gurur duyar karından

Derd ile mehnete[97] dalmayan âşık
Ne yemiş ne doymuş eli bulaşık
Kınaman Veysel'i fikri dolaşık
Ayrılmış yârinden yâr diyarından

90 Rüzgâr.
91 Dalga.
92 Coşmak, coşup taşmak.
93 İçin
94 İnleme, ağlama.
95 Ayrılık.
96 Dürülmüş, kıvrılmış.
97 Sıkıntı.

-29-

Daima bulanın asla durulman
Nedir bu sendeki hâl Kızılırmak
Çağlayıp akarsın hiç mi yorulman
Seni zapteylemez[98] göl Kızılırmak

Bahar gelir bulanırsın coşarsın
Dalga vurur kenarlara taşarsın
Dünya kurulalı böyle yaşarsın
Tükenmez ömrün var bol Kızılırmak

Toplanır suların yayladan köyden
Kuvvetler alırsın çeşmeden çaydan
Fariğ olup[99] vazgeçmen mi bu huydan
Kimseye vermezsin yol Kızılırmak

Yel estikçe dağlar karın eritir
Güneş olur çayır çimen yürütür
Dünyada bakisin hükmün câridir[100]
Sana kuvvet verir sel Kızılırmak

Zara dağlarından toplanın gelin
Sivas'ın kenarın dolaşın gelin
Yıldız Irmağı'na ulaşın gelin
Göksu'yu beraber al Kızılırmak

Kızıldağ'dan doğru çıkıp gelişin
Kayseri'de Karasu'ya karışın
Cahdin[101] nedir yola devam çalışın
Delice Irmağ'ın bul Kızılırmak

98 Zorla almak, tutmak.
99 Vazgeçmek.
100 Geçerli.
101 Çaba.

Ulu sular ile akıp gidersin
Tavşanlı Dağı'na bakıp gidersin
Uğradığın yeri yıkıp gidersin
Git Karadeniz'e dol Kızılırmak

Veysel'in gözünden çağlayan sular
Derdim gizli durur yüzlerim güler
Seni tutsun beni tutan uykular
Derin uykulara dal Kızılırmak

-30-

Dalgın dalgın seyreyledim âlemi
İrenkler ne çiçekler ne koku ne
Bir arama yaptım kendi kafamı
Görünen ne gösteren ne görgü ne

Çeşitli irenkler türlü görüşler
Hayâl midir rüya mıdır bu işler
Tatlı muhabbetler güzel sevişler
Güzellik ne sevda nedir sevgi ne

Göz ile görülmez duyulan sesler
Nerden uyanıyor bizdeki hisler
Şekilsiz gölgesiz canlar nefesler
Duyulan ne duyuran ne duygu ne

Kimse bilmez dünya nasıl kurulmuş
Her cisime[102] birer zerre verilmiş
Cümle varlık bir kuvvetten var olmuş
Gelen ne giden ne yol ne yolcu ne

Herkese gizlidir bu sırr-ı hikmet[103]
Her nesnede vardır bir türlü ibret
Veysel'i söyletir bir büyük kuvvet
Söyleyen ne söyleten ne Tanrı ne

102 Cisme.
103 Yaratılış gayesinin sırrı.

-31-

Deli gönül değme[104] çaydan bulanmaz
Coşarsa dalgası kendinden olur
Derdsiz âşık diyar diyar dolanmaz
Gezdirir kavgası kendinden olur

Gönüle delidir demiştik baştan
Üşümez borandan ıslanmaz yaştan
Boğulmaz denizden yanmaz ateşten
Ateşi kor közü kendinden olur

Gönül bir deryadır dalgası dinmez
Her güzele meyil verip[105] dost denmez
Taşıma su ile değirmen dönmez
Dökülür çarka su kendinden olur

Yüce dağlar ova gibi düzlenmez
Veysel muhannetten[106] kerem[107] gözlenmez
Tilki gölgesine arslan gizlenmez
Yiğidin gölgesi kendinden olur

104 Her, herhangi bir, gelişigüzel, rastgele.
105 Gönül vermek.
106 Alçak, korkak, namert.
107 İyilik, cömertlik.

-32-

Demokrasinin budur rejimi[108]
Vatan milletindir kim kovar kimi
Sıkma savcıları kovma hâkimi
Şekavet[109] yok adalet var bu yolda

Topkapı'da Kayseri'de Uşak'ta
Kimin hakkı vardır bu sefil halkta
Parmaklar oynuyor türlü nifakta
Selamet yok felaket var bu yolda

Radyo denilen de milletin malı
Neşriyatlar tarafsızca olmalı
Hâkimiyet milletindir bilmeli
Esaret yok hür millet var bu yolda

Manasız mantıksız vatan cephesi
Vatan milletindir bu neyin nesi
Maksat Menderes'in seçim dalgası
Menderes yok memleket var bu yolda

Milletsiz bir devlet yoktur olamaz
Eğri bakan aradığın bulamaz
Hiçbir parti ebediyen kalamaz
Şikâyet yok nihayet var bu yolda

Veysel söyler ama duyulmaz sesi
Doğru söyleyene diyorlar asi
Böyle değil idi şu demokrasi
Tahkikat yok hürriyet var bu yolda

108 Dizede bir hece noksandır.
109 Haydutluk.

-33-*

Denizaltı Dumlupunar kazası[110]
Yayıldı âleme duyuldu sesi
Çanakkale şehitlerin türbesi
Geldi denizaltı şurada kaldı
Vay anam anam derdime yanayım
Çatal yürek gerek buna dayana / derde dayana
Memleket uğrunda can veren hasta
Vetan sağ ol demiş en son nefeste
Seksen bir kahraman aynı kafeste
Bir yolu çıhmadıh derede kaldı
Vay anam anam derdime yanayım
Çatal yürek gerek buna dayana / derde dayana
Bütün gazeteler hep yazar oldu
İsimler dillerde hep gezer oldu
Her Türk'ün kalbinde bir mezer oldu
Sanmayın şehitler orada galdı
Vay anam anam derdime yanayım
Çatal yürek gerek buna dayana / derde dayana
Bu veten uğrunda canını veren
Garışmış sulara olmamış gören
Aman deyip Allah'ına yalvaran
İhtiyar babalar nerede kaldı
Vay anam anam derdime yanayım
Çatal yürek gerek buna dayana / derde dayana
Veten ağlar millet ağlar yıl ağlar
Deniz ağlar yolcu ağlar yol ağlar
Veysel ağlar sohbet ağlar dil ağlar
Tarihte bir böyük yara da kaldı
Vay anam anam derdime yanayım
Çatal yürek gerek buna dayana / derde dayana

110 Dumlupınar: 4 Nisan 1953'te bir İsveç kuru yük gemisiyle Çanakkale Boğazında çarpışarak denize batan Türk Denizaltısı. Kazada 86 mürettebattan 81'i şehit olmuştur.

-34-*

Derdim türlü türlü yohtur ilacım
Hiçbir türlü bulamadım dermanı
Bir dost bulup dem sürmekti amacım
Gam gasafet[111] çevreledi her yanı

Kalemi gırılsın bunu yazanın
Söyler söyler derdi bitmez ozanın
Çağır bağır emir onun söz onun
Yazan kâtip böyle yazmış fermanı

Bir bahtı garayım gulmedi yüzüm
Neşeli görünür kan ağlar özüm
Gış misali geşti baharım yazım
Galdırmadı başımdaki dumanı

Dünya dedikleri bir böyük handır
Veysel durmaz ağlar bunca zamandır
Az yaşa çoh yaşa sonu verandır
Bir gün göçüm çeker ömür kervanı

111 Gam, Gasavet: Üzüntü, tasa, kaygı.

-35-*

Derdimi dökersem derin dereye
Doldurur dereyi düz olur gider
İrakipler geldi girdi araya
Korkarım yâr benden yoz olur[112] gider

Ilgıt ılgıt yeller eser seherde
Dost beni düşürdü onulmaz derde
Yâr ile buluşsak bir tenha yerde
Duyar irakipler söz olur gider

Pervane ateşten sakınmaz canı
Uğruna goymuşum başı bedeni
Doldur tüfengini hedef et beni
Yaram doksan dokuz yüz olur gider

Veysel der çıkayım bir yüce dağa
Ağıçlar bezenmiş yeşil yaprağa
Zeman gelir tenim düşer toprağa
Karışır toprağa toz olur gider

112 Yabancılaşmak, uzaklaşmak.

-36-

Devri Cumhuriyet asırı yirmi
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş
Dünya ayaklanmış Ay'a gidiyor
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Bırak sar'öküzü[113] varsın yayılsın
Set çekme gözlere herkes ayılsın
Her köşeye bir fabrika koyulsun
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Yürüyen yolcuyu çekme geriye
Dikkat eyle karıncaya arıya
Gidiş böyle kavuşamam huriye
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Zarar gelmez sana kaçınma sazdan
Günahın korkusu çıkmıyor bizden
Vazgeç demiyorum sana namazdan
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Destekle fakırı okut yetimi
Bu hayırlar dinimizce kötü mü
İdrak eyle hidrojeni atomu
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Dökülen yağmurun kilogıramı
Ölçmüş biçmiş metre midir kare mi
Çok yatarsan azdırırsın yaramı
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

113 Sarı öküz.

Göklere fırlıyor bu kadar füze
Bu işler bir ibret değil mi bize
İstiyor Ay'daki sırları çöze
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Diyorlar ki dünya evvel su imiş
Oku anla dünya nedir ne imiş
Yükselenler bilgi ile büyümüş
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Allah'ın varlığı mevcut insanda
İlim akıl fikir sermaye sende
Çalıştır gemiyi otur dümende
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Hiçbir şey bilmezsen dik biraz kavak
Boş gezene derler serseri savak[114]
Yumma gözlerini dünyaya bir bak
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

Veysel ne durursun herkes gidiyor
Zaman uymaz sen zamana uy diyor
Fen çok büyük kerameti[115] yutuyor
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş

114 Aptal, salak.
115 Ermiş kimselerin gösterdiklerine inanılan, doğaüstü, şaşkınlık uyandırıcı davranış veya durum.

-37-

Dinle çiftçilerin garip hâlini
İlkbaharda çifte koşar çiftçiler
Hiçbir işten çekmez elini
Durmaz yıl on ik' ay işler çiftçiler

Ölçer tohumunu koyar sekleme[116]
İl gitti der oğlana haydi bekleme
Tarlası herk ise ya ikileme[117]
Tohumu toprağa aşlar çiftçiler

Evel[118] buğday eker sonra arpayı
Her gün fazla saçar kuşların payı
Tarlada görürse kuşu kargayı
Döner sapan ile taşlar çiftçiler

Tohumu kurtarır bekler yağmuru
Gider gelir bakar tarlası kuru
Yağmur geç yağarsa yüzün azdırı
Bekler bulutlardan yaşlar çiftçiler

Yağmur bol yağarsa güler yüzleri
Bahar gök ekini görür gözleri
Çayır çimen bürüyünce düzleri[119]
Öküzün boynunu boşlar[120] çiftçiler

116 Kıldan, yünden dokunmuş çuval.
117 Verimi artırabilmek için tarlaların tohum ekilmeden önce tekrar sürülmesi.
118 Evvel, önce.
119 Düz: Engebesiz olan yer, arazi.
120 Öküzün boynunu boşlamak: Çift süren öküzlerin boyunduruklarını çıkarıp otlamaları için onları serbest bırakmak.

Kimi pulluk koşar kimi makine
Kimi eski çifti kullanır yine
Bol bol gözü doymayınca ekine
Şaşar n'ideceğin n'işler çiftçiler

Ekin firik ığış ığış yellenir
Bıldırcınlar arasında dinlenir
Gelinler al giyer kızlar sallanır
Bulur ırgatların eşler çiftçiler

Biçer ekinini sürer harmanı
Esen yellerinden savurur onu
Bol gelirse dene ile samanı
O sene ırahat kışlar çiftçiler

Veysel anlatırsın çiftçi hâlini
Kışın yemler davarını malını
Başına toplanır oğlu gelini
Şimdi bol şüküre başlar çiftçiler

-38-*

Dohuz ay goynunda gezdirdi beni
Ne cefalar çekti ne etti anam
Acı tatlı zahmetime gatlandı
Uçurdu yuvadan yürüttü anam

Analaın hakkı kolay ödenmez
Analara ne yakışmaz ne denmez
Gan uyhudan[121] gece kalkar gücenmez
Emzirdi salladı uyuttu anam

Doğurmuştu beni Sivas ilinde
Gundak gucağında tarla yolunda
Azığı sırtında orak elinde
Taşlı tarlalarda avuttu anam

Ben yörürdüm anam bakar gülerdi
Huysuzluh edersem kalkar düverdi
Hemen gucahlardı ohşar severdi
Çirkin huylarımı soyuttu[122] anam

Çocuğudum anam bana ders verdi
Çalışmamı ohumamı öngördü
Milletine bağlı ol da dur derdi
Vetan sevgüsünü geyitti[123] anam

Tükenmez borcum var anama benim
Onun varlığından oldu bedenim
Kimi köylü gızı kimisi hanım
Ta ezel tarihte gayıtlı anam

121 Kan uyku: Derin uyku hâli.
122 Soyundurdu.
123 Geyit: Giysi. Geyitti: Vatan sevgisiyle donattı.

Veysel der kopar mı analar bağı
Analar doğurmuş ağayı beyi
İşte budur sözlerimin gerçeği
Okuttu öğretti büyüttü anam

-39-*

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sadıh yârim gara toprahtır
Beyhude dolandım boşa yoruldum
Benim sadıh yârim gara toprahtır

Nice guzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gordüm ne faydalandım
Her türlü isteğim topraktan aldım
Benim sadıh yârim kara topraktır

Koyun verdi guzu verdi süt verdi
Yemek verdi ekmek verdi et verdi
Kazma ile doğmeyince kıt verdi
Benim sadıh yârim gara toprahtır

Âdem'den bu deme neslim getirdi
Bana türlü türlü meyva yetirdi
Her gün beni tepesinde götürdü
Benim sadıh yârim gara toprahtır

Karnın yardım kazmayınan belinen
Yüzün yırttım tırnagınan elinen
Yine beni garşıladı gulünen
Benim sadıh yârim gara toprahtır

İşkence yaptıhça bana gülerdi
Bunda yalan yohtur herkes de gordü
Bir çekirdek verdim dört bostan verdi
Benim sadıh yârim gara toprahtır

Havaya bakarsam hava alırım
Toprağa bakarsam duva[124] alırım
Topraktan ayrılsam nerde galırım
Benim sadıh yârim gara toprahtır

Dileğin var ısa[125] iste Allah'tan
Almak için uzah gitme topraktan
Comertlik toprağa verilmiş Hak'tan
Benim sadıh yârim gara toprahtır

Hagigat ararsan açıh bir nohta
Allah gula yakın kul da Allah'a
Hakk'ın gizli hazinesi toprahta
Benim sadıh yârim gara toprahtır

Bütün kusurlarım toprak gizliyor
Merhem çalıp yaralarım düzlüyor
Golun açmış yollarımı gözlüyor
Benim sadıh yârim gara toprahtır

Her kim ki olursa bu sırra mazhar[126]
Dünyaya bırakır ölmez bir eser
Gun gelir Veysel'i bağrına basar
Benim sadıh yârim gara toprahtır

124 Duva. Dua.
125 İse.
126 Bir iyiliğe erişmiş, erişen.

-40-

Dünya çok şirin geçilmez
Sağ oldukça umut yaşar
Seksen doksan yüz yaş olsa
Yine onda umut yaşar

Ümit Allah'tan kesilmez
Bu ne hikmet kimse bilmez
Türlü derdi çeker gülmez
Yine onda umut yaşar

Gönül ümidin yoldaşı
Durmaz gezer dağı taşı
Son nefeste olsa kişi
Gine onda umut yaşar

Yalvar Veysel gündüz gece
Allah emretmiş böylece
Teneşire çıkanaca[127]
Gine[128] onda umut yaşar

127 Çıkana kadar.
128 Yine.

-41-*

Dünya dolsa şarkıyılan[129]
Türk'üz türkü çığırırız
Yola getmek korkuyulan[130]
Türk'üz türkü çığırırız[131]

Türkler bizim yoldaşımız
Hesaba gelmez yaşımız
Nerde olsa savaşımız
Türk'üz türkü çığırırız

Türklerdir bizim atamız
Halis Türk'üz ganı temiz
Şarkı gazeldir hatamız
Türk'üz türkü çığırırız

Toplantıda yığınlarda
Bayramlarda duğünlerde
Sıhılınca[132] dar gunlerde
Türk'üz türkü çığırırız

Odalarda otahlarda
Yaylalarda yatahlarda
Goyun gibi goytahlarda[133]
Türk'üz türkü çığırırız

129 Şarkı ile.
130 Korku ile.
131 Türkü söylemek.
132 Sıkılınca.
133 Koytak: Rüzgârı olmayan çukur.

Su başında sulahlarda
Türk'ün sesi gulahlarda
Beşiklerde beleklerde[134]
Türk'üz türkü çığırırız

Hep beraber gelin kızlar
Coşar bile ay yıldızlar
Goşulunca çifte sazlar
Türk'üz türkü çığırırız

Veysel inler arı gibi
Bülbüllerin zârı gibi
Turnalar kateri[135] gibi
Türk'üz türkü çığırırız

134 Kundak.
135 Katarı.

-42-

Dünya geniş idi şimdi daraldı
Çıkıp gideceğin yer belli değil
Yetmiş altı yıldır alır satarım
Bakmadım deftere kâr belli değil

Seyrettim âlemi dünya dar dedim
Ay dünya arası sanki bir adım
Denizi karayı ölçtüm aradım
Adalar içinde var belli değil

Avrupa Asiye[136] ayrı bir kıta
Bir yıllık yol idi deveye ata
Uçaklar sığdırdı beş on saate
Daha neler çıkar dur belli değil

Hırsızlar çalardı at ile para
Şimdi çalıyorlar uçak tayyare
Bekâr kalsam dünür olsam dullara
İstenecek başlık ver belli değil

Evlattan uşaktan fayda bekleme
Binde bir bulunur o da tekleme
Cahil insan gül ise de koklama
Ayvası turuncu nar belli değil

Ne oğluna güven ne de kızına
Doğru söylen kulak vermez sözüne
Yalvar yakar getiremen izine
İçimde bir ateş kor belli değil

136 Asya kıtası.

Bu kahpe dünyanın sonu vefasız
Beş günlük ömrünü geçir kavgasız
Diyorlar Veysel'e sersem kafasız
Başımda duman var kar belli değil

-43-

Dünya tebdil oldu[137] durum değişti
Kimi aya gider kimi cennete
Dünya güzellendi itibar düştü
Anne baba yoksun kaldı hürmete

Bin dokuz yüz altmış yedi yılında
Çirkin sözler gezer halkın dilinde
Ud[138] edep kalmadı kızda gelinde
Büyükler küçüğe gelir minnete

Bakmaz mısın insanların işine
Kötülükler doğar peşi peşine
Mezhep kavgasına din döğüşüne
Sanki varıp sığmamışlar cennete

Kimisi söz verir sözünde durmaz
Hakikati doğru sözü duyurmaz
İşlediği suçun farkına varmaz
Ne yüzle varacağız ahirete

Kötülükler memlekete kök saldı
Fitnelik fesatlık arttı çoğaldı
Bu işin ıslahı Allah'a kaldı
Ulu Tanrım yardım etsin millete

Tezvirlerin[139] işi gider ileri
Yalancıya itibar çok ekseri
Hilekârın sahtekârın işleri
Yol açıyor rezalete nefrete

137 Dönüşmek.
138 Utanma, sıkılma.
139 Yalancılar, dedikoducular.

Gitmiyor gönlümün kederi yası
Doğru söyleyene diyorlar asi
Bitmez bu dünyanın kuru davası
Çekil Veysel bir köşeyi vahdete

-44-*

Dünyada tukenmez murat var imiş
Ne alanı gördüm ne murat gördüm
Meşakkatin[140] adın murat koymuşlar
Dünyada ne lezzet ne bir tat gördüm

Ölüm var dünyada yok imiş murat
Günbegün artıyor türlü meşakkat
Kalmamış dünyada ehl-i kanaat[141]
İnsanlar içinde çok fesat gördüm

Nûş'revân-ı Âdil[142] nerede tahtı
Süleyman möhrünü kime bırahtı
Resûl-i Ekrem'in kanunu haktı
Her ömrün sonunda bir feryat gördüm

Var mıdır dünyaya gelip de kalan
Gülüp baştan başa muradın alan
Muradı maksudu hepisi yalan
Ölümü dünyada hagigat gördüm

Dönüyor bir dolap çarhı belirsiz
Çağlayan bir su var argı[143] belirsiz
Veysel neler satar nargı[144] belirsiz
Ne müşteri gördüm ne hesap gördüm

140 Güçlük, sıkıntı, zorluk.
141 Allah'ın verdiği rızka razı olup onunla yetinenler.
142 Nûşirevân-ı âdil: Adaletiyle ün salmış eski bir İran Sasani hükümdarı.
143 Ark: İçinden su akıtmak için toprak kazılarak yapılan açık oluk.
144 Narh: Tüketici koruma gereğiyle, belli başlı, özellikle zorunlu tüketim maddeleri için devletçe saptanan üst satış fiyatı.

-45-

Enistitü[145] bir kovana misaldir
Her türlü çiçekten alır bal yapar
Yurdumuz için de doğru bir yoldur
Memlekete kanat takar kol yapar

Mahmudiye Hamidiye Çifteler
Enstitü köylere yapacak neler
Bu toplu fikirle dağları deler
Kimisi makine kimi bel yapar

İresim yaparlar pilan çizerler
Çözülmedik düğümleri çözerler
Bir kısmı şairdir şiir yazarlar
Kimi saz düzenler kimi tel yapar

Hocaları dersin vermiş okutmuş
Var olsun bu gençler duyduğun tutmuş
Kimi deniz gibi ırmaklar yutmuş
Kimi yağmur olur coşar sel yapar

İnan ki her işi başarır insan
İnsana yoldaştır gayretle iman
Vatan sizden hizmet ister her zaman
Mârif[146] sizi memlekete el yapar

Uyarın köylüyü varsın ayılsın
Enstitü kuvveti yurda yayılsın
Herkes kazancının yolunu bilsin
Öğretmenler iz gösterir yol yapar

145 Enstitü.
146 Maarif: Öğretim ve eğitim sistemi.

Yiğitlik cesurluk yılmaz yorulmaz
Tembellere hazır sofra kurulmaz
Veysel'in elinden hiç bir iş gelmez
Çalı gibi yaprak açar gül yapar

-46-*

Esti bahar yeli karlar eridi
Gubarmış[147] dağlarda kar çiçekleri
Ahdettim yâr ile gavlim[148] var idi
Birlikte dermede mor çiçekleri

Baharda coşarsa bu ulu toprak
Vücuda getirir her türlü yaprak
Al yeşil geyinmiş dağlara bir bak
Besleyip böyüdür[149] yer çiçekleri

Geyimiş[150] güzeller helke[151] kolunda
Sivr'alan köyünde yayla yolunda
Devşirmiş bağlamış top top elinde
Kokular goynuna gor çiçekleri

Ah senin elinden çektiğim çile
Söyleyip Yesbir'i[152] düşürmem dile
Bülbül feryad eyler gırmızı güle
Sakın incitmesin har çiçekleri

Veysel'in derdini yazmışlar baştan
Beni yakıp sen gızınma[153] ataştan
Yanahta güllerin fiyeti gaçtan
Satmaya gelişmez[154] yâr çiçekleri

147 Kabarmak.
148 Kavl etmek: Sözleşmek.
149 Büyütür.
150 Giymiş.
151 Bakırdan yapılan bakraç, kova.
152 Yesbir: Ya sabır.
153 Isınmak.
154 Yanaşmak, razı olmak.

-47-

Ey hocam garışma Hikmetullah'a
O derya derindir giren boğulur
Allah birdir inanmışız Allah'a
İki diyen o dergâhtan kovulur

Aslım Türk'tür Elhamdüllah Müslüman
Şükür Amentüye etmişiz iman
Kalbime yaraşmaz şirk ile güman[155]
Kalbimiz nur ile dolu sayılır

Karışma hikmete halini konuş
Müşkülat[156] var ise üstad bul danış
Bu sırrın aslına eren olmamış
Bir ermiş var ise veli sayılır

Sen m'attın[157] dünyanın temel taşını
Ne bilirsin Yaradan'ın işini
Görsene dünyanın yörüyüşünü
Burda söyle Vaşington'da duyulur

Yürü ileriye bakma geriye
Nasıl işler bakmaz mısın arıya
Nar d'Allah'ın nur d'Allah'ın[158] nuru ya
Cehennem yobazın yolu sayılır

155 Şüphe.
156 Güçlükler, zorluklar.
157 Mi attın.
158 Nar d'Allah'ın nur d'Allah'ın< Nar da Allah'ın nur da Allah'ın.

Cahil ile sohbet etmek zor olur
Kulağı sağırdır gözü kör olur
Her sözünde kavga niza[159] var olur
Cahiller dikenli çalı sayılır

Yetişmiy'cek[160] yere elin uzatma
Ben bilirim diye halkı aldatma
Manasız mantıksız kem laf sarf etme
Boş sözler kavganın dili sayılır

Baykuş gibi durup durma yuvada
İnsanlar kuş olmuş gezer havada
Giriş[161] Veysel kollarını sıva da
Çalışan Allah'ın kulu sayılır

159 Çekişme, bozuşma, kavga.
160 Yetişmeyecek.
161 Harekete geçmek, bir işe başlamak.

-48-

Galiba dünyanın sonuna kaldık
Gelin belli değil kız belli değil
Ne nasihat duyduk ne öğüt aldık
Sohbet belli değil söz belli değil

Dünya güzellendi tadı kalmadı
İnsanın edebi udu[162] kalmadı
Günahın sevabın adı kalmadı
Hakikata giden iz belli değil

Aylarca yol çeken develer atlar
Onları kurtardı bu ferasetler[163]
İnsanlar yol için taktı kanatlar
Yokuş belli değil düz belli değil

Hasta gönlün tedavisi zoraldı[164]
Gizli sır kalmadı aşikâr oldu
İrenkler çoğaldı boya bozuldu
Kumaş belli değil bez belli değil

Veysel nene gerek dünyanın halı
Kimi hasır dokur kimisi halı
Tam çalgıya karıştırdık kavalı
Davul belli değil saz belli değil

162 Utanma, sıkılma.
163 Zekâ, sezgi.
164 Zorlaştı

-49-*

Genç yaşımda felek vurdu başıma
Aldırdım elimden iki gozümü
Yeni değmiş idim yedi yaşıma
Kayıbettim baharımı yazımı

Bağlandım koşede galdım bir zaman
Nice kimselere dedim el'aman
On on beş yaşıma girince hemen
Yavaş yavaş düzen ettim sazımı

Üç yüz onda gelmiş idim cihana
Dünyaya bahmadım ben gana gana
Gader böyle imiş çiçek bahane
Levhi kalem[165] kara yazmış yazımı

Geçirdim ömrümü hevayı haves
Derdim bir kimseye değildir kıyas
Her zaman her sahat[166] kalbimde bu yas
Çarh-ı devran güldürmedi yüzümü

Bir vefasız zalım yâre bağlandım
Tarih üç yüz otuz beşte evlendim
Sekiz sene bir arada eğlendim
Zalım kâfir yetim goydu guzumu

Ele geniş dünya bana dar oldu
Tahammülsüz gonlüm bi-garar[167] oldu
Gunüm zindan gecelerim zâr oldu
Kader ile bölemedim gozumu

165 Ulûhiyyet âleminde bütün nesne ve olayların kaydedilmesini sağlayan araç.
166 Saat.
167 Bikarar: Kararsız.

Veysel der dünyaya ben niye geldim
Her zaman ağladım ne zaman guldüm
Gönlüme teselli kendimde buldum
Sabır ile teskin ettim özümü

-50-

Gezerken aklımın evine vardım
Akıl gitmiş fikir evde yoğ idi
Üslûbum takındım usula sordum
Akılın evinde hırthış[168] çoğ idi

Akıl bezirgândır gezer getirir
Muvazene[169] onu tartar oturur
Zihin çeker ambarına götürür
Fikir onda hükmü câri[170] bey idi

Baktım ki gayrete durmaz çalışır
Tamah onu görür güler yılışır[171]
Kanaatle tamah[172] durmaz sürtüşür
Tamah bilmem kimden almış öğüdü

Sahavet[173] tamaha vurunca yıktı
Hırs meydana bir velvele bıraktı
Sabır hırsın duluğuna[174] bir çaktı
Kin ve kibir ele aldı ağıdı

Baktım ki yalan geldi dikildi
Gerçek geldi yalan kaçtı sıkıldı
Ararken gerçekle yalanı buldu
Hele görsen orda seyir çoğ idi

168 Hırthış: İşe yaramaz eşya.
169 Denge.
170 Geçerli olan.
171 Yapmacık davranışlarla hoş görünmeye çalışmak.
172 Açgözlülük, mal edinme hırsı.
173 El açıklığı, cömertlik.
174 Yanak boşluğu.

Yalanı görünce bereket kaçtı
Vicdan ile yalan bir kavralaştı[175]
Vicdan yalanları çiğnedi geçti
Her ana doğurmaz böyle yiğidi

Fikir geldi düzenledi o şarı[176]
Döğe döğe barıştırdı onları
Kahretti yalanı kovdu dışarı
Pişmemişti daha yalan çiğ idi

Bunların hepisi mevcut Veysel'de
Yoktur diyeceğim emmare[177] elde
Çamuruma karışmıştır temelde
Sabır bunun cümlesine bağ idi

175 Kucaklaşmak. Burada tartışmak.
176 Şehir.
177 Emare: Belirti, iz, ipucu.

-51-*

Gine mi ağladın kiprikler nemli
Yavrum niçin giyinmişsin karalar
Çiğ düşmüş gül gibi yüzünden belli
Senin derdin bu sinemi yaralar

Yavrum seni yine kimler ağlattı
Tecelli derdini derdime kattı
Yalan dünya nicelerin ağlattı
Kim bilir ki son mekânın nereler

Bu can bu cesede girel'den[178] beri
Aldık başımıza türlü kaderi
Çaresiz çekeriz ileri geri
Vakit gelir tamam olur sıralar

Cefanın sefanın farkı yok bence
Eğer düşünürsek inceden ince
Her ikisi son haddine varınca
Dümdüz olur eniş[179] yokuş dereler

Mihnet-i dünyaya[180] tahammül gerek
Kâhi[181] ağlayarak kâhi gulerek
Geçti gunüm gözyaşlarım silerek
Veysel arar bu derdine çareler

178 Gireliden beri.
179 Meyil, iniş.
180 Dünya sıkıntısı.
181 Ara sıra, zaman zaman.

-52-*

Girdim dostun bahçasına
Hayran oldum o dallara
Çiçeklerin rayhasına[182]
Hayran oldum o dallara

Kimi ufak kimi iri
Her biri dutmuş bir yeri
Her zaman ayak üzeri
Hayran oldum o dallara

Bahtım acıdım haline
Guşlar kondurmuş dalına
Yaprah sesi guş diline
Hayran oldum o dallara

Yel estikçe hışır hışır
Olan yaprah titireşir[183]
Seher yeliyle gohlaşır[184]
Hayran oldum o dallara

Kimi sulu kimi susuz
Yatmaz uyumaz uykusuz
Hayal bilmez ürüyasız
Hayran oldum o dallara

İsyan bilmez olmaz ası[185]
Dalda guzeldir meyvası
Boyun buküp dal ağmesi
Hayran oldum o dallara

182 Rayiha: Güzel, hoş koku, aroma.
183 Titreşir.
184 Koklaşır.
185 Asi: başkaldırıcı.

Güzel serin gölgesi var
Coşar dallar dalgası var
Derin inler bir sesi var
Hayran oldum o dallara

Uyanırlar bahar çağı
Guzün dökerler yaprağı
Veysel gezdin dağı bağı
Hayran oldum o dallara

-53-*

Gonca gülün gokusuna meftunum[186]
Gohular soldurmaya gıyamam
Guzel ile sohbet etse her günüm
Gaş oynadıp gulüşüne doyamam

Yine deli gönül geliyor cuşa
Güllerde gohu var güzelde neşe
Mah camalın ziya verir guneşe
Sıra sıra benlerini sayamam

Veysel Şatır gizli tutar hali
Ruhuma yoldaşdır yârimin hayalı
Derdim gizli bir yumurta misali
Daha çiğdir bişmeyince soyamam

186 Vurgun; bir kimseye veya bir şeye bağlanmış, sevmiş olan.

-54-

Göklerden süzüldüm tertemiz indim
Yere indim yerli renge boyandım
Boz bulanık bir sel oldum yürüdüm
Çeşit çeşit türlü renge boyandım

Azgın azgın çağlayarak akarak
İnsafsızca tahrip edip yıkarak
Ne utandım ne kimseden korkarak
Kusur günah kirli renge boyandım

Bir kuru sevdanın peşine düştüm
Nice kayalardan taşlardan uçtum
Irmağa kavuştum kendimden geçtim
Utandım da arlı[187] renge boyandım

Yüzlerimi yere vurdum süründüm
Çok dolandım ırmak oldum göründüm
Eleklerden geçtim yundum[188] arındım
Kâmilâne kârlı renge boyandım

Irmak olup kavuşunca denize
Dalgalandık coştuk taştık biz bize
Çok zaman seyrettim aya yıldıza
Aydan parlak nurlu renge boyandım

Veysel yoktan geldim yok olup geçtim
Ben diyenler yalan gerçeği seçtim
Bir buhar halinde göklere uçtum
Kay'boldum[189] sırlı renge boyandım

187 Utanma duygusuna sahip olan.
188 Yıkandım.
189 Kayıp oldum.

-55-

Gönül bir güzeli sevmiş ayrılmaz
Dolanır peşinde çoban misâli
Hiç kimse bu derdin dermanın bilmez
Azmış yaraları perişan hali

Lokman çare bulmaz yoktur Eflâtun
Yârdan ayrılması ölümden çetin
Elde endaz[?][190] ettim bu aşkın atın
Terk ettim sılayı vatanı ili

Ferhad'ın Şirin'e kestiği taşlar
Benim senin için döktüğüm yaşlar
Seni yaksın beni yakan ataşlar
Yaktı bu sinemi savrulur külü

Arılar bal için bekler petekler
Alır her çiçekten verir emekler
Mecnun Leyla için pınarı bekler
Ben de bir yâr için olmuşum deli

Evvelden var idi bu sevda bende
İlikte damarda cesette canda
Ölünce hû çeksin kemiğim sinde[191]
Dünyada durunca Veysel'in dili

190 Endaz[e]: Ölçü. Deyim; fazla abartmak, ölçüyü kaçırmak.
191 Mezar.

-56-*

Göz gezdirdim dört köşeyi aradım
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar[192]
İstersen dünyayı gez adım adım
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

Coşar deli gönül misâl-i derya[193]
Mecnun'a sahrada göründü Leyla
Gordüğün güzellik hepisi[194] Mevlâ
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

Her nesnede mevcut her cesette can
Onun için dedik biz ona cenan
Evvel akır[195] odur onundur ferman
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

Bahar gelir çiçek olur açılır
Zaman zaman yağmur olur saçılır
Ehl-i aşka mey görünür içilir
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

Neyim ne olacah elde neyim var
Karac'oğlan Dertli Yunus soyum var
Mansur'a benzeyen bazı huyum var
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

O cihana sığmaz ondadır cihan
O mekâna sığmaz ondadır mekân
O devrana sığmaz ondadır devran
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar

192 Günahları bağışlayan ve affeden Allah.
193 Deniz gibi.
194 Hepsi.
195 Ahir, sonunda, sonra.

Hayyam'a görünmüş kadehte meyde
Neyzen'e görünür gamişte[196] neyde
Veysel'e görünür mevcut her şeyde
Ne sen var ne ben bir tane Gaffar

196 Kamış.

-57-*

Guzelliğin on par'etmez[197]
Bu bendeki aşk olmasa
Eglenecek yer bulaman
Gönlümdeki köşk olmasa

Tâbirin sığmaz kaleme
Derdin dermandır yarama
İsmin yayılmaz âleme
Âşıklarda meşk olmasa

Kim okurdu kim yazardı
Bu düğümü kim çözerdi
Koyun kurt ile gezerdi
Fikir başka başk'olmasa[198]

Guzel yüzün gorülmezdi
Bu aşk bende dirilmezdi
Güle gıymet verilmezdi
Âşık ve maşuk olmasa

Senden aldım bu feryadı
Bu imiş dünyanın tadı
Anılmazdı Veysel adı
O sana âşık olmasa

197 Para etmez.
198 Başka olmasa:

-58-

Havalandı gönlüm inmez engine
Her zaman gönlümün yaylası Tecer
Yüzünü benzettim gülün rengine
Her zaman gönlümün yaylası Tecer

Tecer Dağı her yayladan yayladır
İşittiğin haber bana gayladır[199]
Sevgin beni için için söyledir
Her zaman gönlümün yaylası Tecer

Haber aldım gene başın dumanlı
Dağılmış dumanın şöhreti şanlı
Açmış menevşeler yeşil çemenli
Her zaman gönlümün yaylası Tecer

Gelmiş o yaylanın baharı yazı
Öter bülbülleri hoştur avazı
Bilir Köroğlu'nu sever Ayvaz'ı
Her zaman gönlümün yaylası Tecer

Yüce yaylan güzelliğin otağı
Hoştur Veysel yaylaların o çağı
Ulu dağlar koç yiğidin yatağı
Her zaman gönlümün yaylası Tecer

199 Gaile: Sıkıntı, dert, keder, üzüntü.

-59-*

Hayal bana yakın yâr bana uzak
Sevdası başımda dolanır gitmez
Aşkına düşeli ar bana uzak
Yüz bin öğüt versen biri kâr etmez

Senin aşkın beni etdi ürüsvay[200]
Düşmüşüm peşinde koşarım hay hay
Kabul et gapında beni de kul say
Dost yolunda ölür âşık ar etmez

Ey beni bu derde giriftar[201] eden
Eski muhabbeti galdırdın neden
Gönül ister gavuşmayı ölmeden
Ah çeker ağlarım yâr elim yetmez

Beni yakan yansın aşkın nârına
Gönül düştü bir zalimin toruna[202]
Bahmaz mısın bu Veysel'in zarına
Gül olmasa bülbül âh ü zâr etmez

200 Rezil, kepaze.
201 Tutulmuş, yakalanmış.
202 Avcının ağı.

-60-

Her türlü nesneye âşıksın gönül
Çalıp eğlenmezsem saz neme gerek
Her güzelden birer hisse umarsın
Gülüp oynamazsam kız neme gerek

Geçti güzelliğin çağı nafile
Güz gelince kuşlar iner sahile
Ne söylesen kâr eylemez gafile
Üstüme düşmedik söz neme gerek

Merd insanın sözü uyar özüne
Tezene[203] teline vurmak sazına
Doğru gören gider yolun düzüne
Düz yolu görmeyen göz neme gerek

Bir Veysel demişler olabilirsem
Söylerim sözümü bilebilirsem
Bir cura[204] sazım var çalabilirsem
Defli dümbelekli caz neme gerek

203 Mızrap.
204 Bağlama türünde çalgıların en küçüğü olan, iki ya da üç telli, tezene denilen bir mızrapla çalınan bir halk sazı.

-61-

İnsanoğlu doğru yoldan şaşmazdı
İşde hiyle[205] sözde yalan olmasa
Türlü türlü felâkete düşmezdi
İşde hiyle sözde yalan olmasa

İstemezdi alışverişte senet
Kafalara yerleşmezdi ihanet
Ne zina olurdu ne çapkın evlat
İşde hiyle sözde yalan olmasa

Ne bir yetim hakkı ne de bir rüşvet
Yanmazdı gönüller olurdu hep şad[206]
Derdim anlatırken denmezdi kapat
İşde hiyle sözde yalan olmasa

Bu güzel sohbette olmazdı fis fis
Çirkin işe meyyâl[207] olmazdı nefis
Ne cinayet ne hırsızlık ne hapis
İşde hiyle sözde yalan olmasa

Ortadan kalkardı günah musibet[208]
Aşikâr olurdu hak ve hakikat
Herkes için açık olurdu cennet
İşde hiyle sözde yalan olmasa

205 İşte hile.
206 Sevinçli, neşeli.
207 Eğilimli, eğimli.
208 Beklenmedik bir zamanda gelen kötülük, sıkıntı veren durum.

Tamuda[209] olmazdı kullara ceza
Olsa temiz ahlak ve hüsnü rıza[210]
Hiç şüphe girmezdi gönüle göze
İşde hiyle sözde yalan olmasa

Yalancılar belki kızar bu işe
Yalan ayaktadır çıkamaz başa
Kemlik[211] düşünür mü kardeş kardeşe
İşde hiyle sözde yalan olmasa

Veysel bu yollarda sarf eder nefes
Herkesin elinde gezer bir kafes
Bin bir türlü derdi çeker mi herkes
İşde hiyle sözde yalan olmasa

209 Cehennem.
210 Güzel bir şekilde razı olma, hoş karşılama.
211 Kötülük.

-62-

İzi kayıp kendi gizli bir yâre
Âşığım peşinde gezerim böyle
Sual ettim bülbüllere güllere
Güllerden kokusun sezerim böyle

Seherde ağlıyor bülbül biçâre
O da benim gibi âşık mı yâre
Başım alsam gitsem hangi diyare
Derdimi deftere yazarım böyle

Hasbahçeye girdim güllere sordum
Çiçekle çimende izini gördüm
Mekândan münezzeh[212] gibi sanırdım
Kaplamış âlemi nazarım böyle

Bu aşk bir deryadır haddi bulunmaz
Bu bir dâd-ı Hak'tır[213] silsem silinmez
Öyle bir güzel ki nesli bilinmez
Yalvarır düğmesin çözerim böyle

Gönlümün matlûbu[214] gelsene beri
Sesin sazdan telden aldım haberi
Veysel'i kapına kul eyle bari
Eşsinler kapına mezarım böyle

212 Allah'ın hiçbir şekilde zaman ve mekânla ilişkilendirilmemesi.
213 Allah vergisi.
214 İstenilen, aranılan.

-63-

Kaldırsam perdeyi döksem suçunu
Acep bu işime ne dersin dünya
Fısk u fesat[215] kaplamıştır içini
Bu çirkin huyları nidersin dünya

Dünyaya gelmemde maksat ne idi
Bir sadık dost bulup dem sürme idi
Arzum bir güler yüz gül meme idi
lstırapla dolu kedersin dünya

Nice zenginlerin çarkın çevirdin
Nice kahramanı teptin devirdin
Bunca fakirleri kastın kavurdun
Herkese bir türlü kadersin dünya

Bükülmez kolların olmuşsun ağa
İntikam beslersin bir tek yaprağa
Akibet serersin kara toprağa
Onu da bermurat[216] edersin dünya

Ne bankeri kalır ne de bir fakir
Herkes kazancını sana bırakır
Beş arşın bez ile yolc'eden[217] ahır
Eline geçeni yutarsın dünya

Veysel'i düşürdün ne haldan hala
Kimini garkettin yeşile ala
Zaman gelir sen de eren zavala
Bir gün tepe takla gidersin dünya

215 Fısk: Allah'a isyan etme; hak yoldan çıkma; günah işleme; ahlaksızlığa dalma; hainlik.
Fesat: Bozukluk; kötülük.
216 Emeline, amacına ulaşan; dileği yerine gelen.
217 Yolcu eden.

-64-

Kalktı deli gönül kısmet ayrıldı
Siz sağ olun biz selâmet gidelim
Sılayı görmenin zamanı geldi
Siz sağ olun biz selâmet gidelim

Enstitü mektebi Hasanoğlan'dan
Sanki ayırdılar cesedi candan
Irkımız neslimiz aslı bir kandan
Siz sağ olun biz selâmet gidelim

Geçirdik baharı getirdik yazı
Zamanı gelince hatırlan bizi
Arzuluyom Sarkışla'yı Sivas'ı
Siz sağ olun biz selâmet gidelim

Helâl olsun hakkım var ise size
Hakkınızı helâl edin siz bize
Sağ olursak yine gelir yüz yüze
Siz sağ olun biz selâmet gidelim

Veysel'in dönüyor içinde sıla
Uzadı günlerim benzer bir yıla
Sılada yavrular bakıyor yola
Siz sağ olun biz selâmet gidelim

-65-

Kambur felek sanki beni kayırdı
Eşten dosttan nazlı yârdan ayırdı
Gizli sırrım memlekete duyurdu
Sanki benim bir ettiğim var gibi

Kimine at vermiş eştirir gezer
Kimine aşk vermiş coşturur gezer
Kimine mal vermez koşturur gezer
Sanki bunu zengin etmek zor gibi

Bir kısmına yayla vermiş köy vermiş
Bir kısmına büyük büyük pay vermiş
Sevdiğine güzellikle boy vermiş
Al yanaklar şûle[218] verir nur gibi

Birinin aklı yok deli divana
Bir kısmı muhtaçtır acı soğana
Bir kısmını zengin etmiş yan yana
Şimdi kendi saklanıyor sır gibi

Kimine saz vermiş çalar eğlenir
Kimi zevk içinde güler eğlenir
Veysel gözyaşların siler eğlenir
Yeter gayrı yumma gözün kör gibi

218 Işık, alev, ışıltı.

-66-

Karadeniz gibi kükrer coşarsa
Dalgası gelince yaman âşıklar
Hırs gelip de ayranlığı şişerse[219]
Kaybeder iradey'[220] dümen âşıklar

Ağzına geleni hemen atarlar
Ben âşığım diye çalım satarlar
Haram demez helal demez yutarlar
Bibersiz baharsız[221] çemen[222] âşıklar

Karanlıkta ayna görse ay sanır
Ürüyada şarap içer mey sanır
Mezarlığa yol uğrasa köy sanır
Gözleri kararmış duman âşıklar

İyi demez kötü demez metheder
Bakarsın ki bir tel kırmış çat eder
Sorsan baksan aşka binmiş at eder
Yorulup yollarda kalan âşıklar

Şehvetle âşıktır kıza geline
Arı olan tuz katar mı balına
Erbişimden[223] nazik ipek teline
Takarlar çeşitli yalan[224] âşıklar

219 Ayranlığı şişmek: öfkelenmek.
220 İradeyi.
221 Baharatsız.
222 Çemen: Maydanozgillerden, kimyon türü bir bitki olan "Cuminum cyminum"un tohumunun un durumuna getirilip sarımsak ve kırmızıbiberle karıştırılarak yapılan macun.
223 İbrişim: İpekten yapılmış iplik.
224 Yalan takmak: Yalan uydurmak.

Kabını yumaya bulamaz karı
Hind'ten Hindistan'dan bahseder yâri
Beğenmez topalı bulamaz körü
İsterler bir kaşı keman âşıklar

Asıl âşıkların arzu[su] cemaldir
Arifler bilirler ehl-i kemaldir
Âşıklar bizlere yüz yıllık yoldur
Koşsak da peşinden hemen âşıklar

Âşıklar çoğaldı sadık az kaldı
Fikreyle ey Veysel ne zaman geldi
Şiirde ne özet ne bir öz kaldı
Savurur denesiz saman âşıklar

-67-

Kıbrıs'taki olan haksız olaylar
Kemirir içimi kurt olur gider
İnsanlık dışında yapılan işler
Bütün milletlere dert olur gider

Sulhsever milletiz cihanda hürüz
Görürüz her şeyi zannetmen körüz
Kafamız kızarsa vurur kırarız
Her şeyin bir anda hurt[225] olur gider

Türk milleti asla korkmaz düşmandan
Korkarız Allah'tan bir de vicdandan
Geçmeyip namustan geçeriz candan
Kalan gazi ölen mert olur gider

Kahraman ordumuz elde silahlar
Bir bir sorulacak kalır mı ahlar
Çizm'altında[226] çiğnenirken alçaklar
Bakarsın binlerce Yorg'ölür[227] gider

Masum yavruların nedir günahı
Bu hareket gücendirir Allah'ı
Türk ordusu kullanırsa silahı
Tedavisiz derdin dört olur gider

İnsanlık kahretmiş sizden kaçıyor
Nefret kapıları size açıyor
Vicdan sizden çok uzaktan uçuyor
Zulüm var adalet nerd'olur gider

225 Hurdahaş: Paramparça olmuş.
226 Çizme altında.
227 Yorgi ölür.

Sanki din adamı o alçak papaz
Buladır[228] dünyayı parmağı durmaz
Türkler haksız yere adam öldürmez
Bir gün Makarios mort olur[229] gider

Veysel'in kafası kin ile dolu
Urumlar bu işi iyi bilmeli
Kıbrıs'a düşerse Türklerin yolu
Lefkoşa Türklere yurt olur gider

228 Bulandırır: Ortalığı karıştırmak.
229 Mort olmak: (Argo) ölmek.

-68-

Kırk yaşımdan sonra kalbime ilham
Erişti Mevlâ'dan bir ihsan oldu
Hakk'ı bilenlere hazırdır her an
İnkâr edenlere sır nihan oldu

Varlık noktasını açık gösterdi
İrade-i cüz'ün[230] eline verdi
Hakk'ı bilen her eşyayı Hak gördü
Vücudun şehrine o sultan oldu

Sağda solda Arş'ta Kürs'te[231] her yerde
Hazırdır münkirin[232] gözünde perde
Diyen bilmez bilen demez bir ferde
Akıl ermez sırrı bir Süphan oldu

Zahir batın her irenkten[233] görünür
Gâhi doğar amma gâhi dulunur[234]
Nerde baksan orda hazır bulunur
Kim demiş hakkında lamekân[235] oldu

Nuru ile bu âlemi kapladı
Azîm'dir[236] Kerim'dir[237] Gafur'dur[238] adı
Sefil Veysel Hak'tan ister muradı
Muradlar verecek cömertkân[239] oldu

230 Elindelik. Karar verebilme yetisi.
231 Kur'an ve hadiste ilâhî hükümranlık ve taht anlamında kullanılan bir terim. Kürs<Kürsi: Naslarda ilâhî hükümranlığı ifade eden bir terim.
232 Tanrı'nın varlığını inkâr eden (kimse).
233 Renkten.
234 Ay ve güneş için batmak; gözden kaybolmak.
235 Mekânsız, yersiz yurtsuz, belli bir adresi olmayan.
236 Allah'ın isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biri.
237 Cömert, Allah'ın isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biri.
238 Çok bağışlayıcı, merhamet eden ve bağışlayan (Tanrı). Allah'ın isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biri.
239 Her şeyi bol bol veren, lütufkâr.

-69-

Kim çıkarmış bu asılsız yalanı
Âşık Veysel hasta demiş felç demiş
Bulsam öldürürüm ben bu yılanı
Doğumda anası ona piç demiş

Sorun bu yalanda ne olmuş kârı
Sırtına vursalar atlas kemeri
Ahlak edinmiştir öteden beri
Kıymet bilmez küle yatar çüş demiş

Yazanın suçu yok yazdıran hain
Bu nasıl adamdır sizler de duyun
Soralım bakalım almış mı payın
Huylu huyun terk etmesi güç demiş

Çok şükür Allah'a hasta değilim
Haber dağıtamam posta değilim
Yalan söz yapamam usta değilim
Yeter Veysel çok uzatma suç demiş

-70-

Koca dünya vaziyeti değişti
Günde türlü türlü dolap dönüyor
İnsan kanatlandı göklerden uçtu
Bilmeyenler eski dünya sanıyor

Ey dünya kimseye yâr olman yürü
Gidenler gidiyor gelmiyor geri
Göklerde beklerdik yağmuru karı
Şimdi gökten yere ataş iniyor

İngiliz Fıransız Alaman Urus
Günde telef eder binlerce nüfus
Bu kadar milletler hep suçlu suçsuz
Ataş almış oylum oylum yanıyor

Irahat yok Londıra'da Lozan'da
Avrupa Asiye[240] hep kızıl kanda
Hamdolsun çok şükür şöyle zamanda
Her taraftan Türk'e rahat deniyor

Uyuma Ey Veysel uykudan uyan
Yakın görünecek herkesçe beyan
Hep memnun kalacak biz Türk'üz diyen
Başa devlet kola doğan konuyor

240 Asya kıtası.

-71-

Kulak ver sözüme dinle vatandaş
Uyma laklak edip gülüşenlere
Seni meşgul eder işinden eğler
Karışırsın tembel perişanlara

Adım at ileri geriye bakma
Bir sağlam iş tut da elden bırakma
Saçma sapan sözler hep delip takma
Allah'ın yardımı çalışanlara

İleriyi gören geriye bakmaz
İnsanlık yolundan taşraya çıkmaz
Allah cömert amma ekmek bırakmaz
Oturup geçmişi konuşanlara

Maziye karışmış yıllar da ay da
Onu tekrar etmek sağlamaz fayda
Gören göze ibret vardır her şeyde
Seyret gökyüzünde yarışanlara

Veysel der kafanı nafile yorma
Dünya fâni deyi çöküp oturma
Adım at ileri avara durma[241]
Yoldaş ol refaha kavuşanlara

241 Avara durmak: İşsiz güçsüz olmak.

-72-

Kûşe-i vahdete[242] çekilsem dursam
Mihnet-i dünyanın[243] derdi bırakmaz
Feragat eylesem sohbetten sazdan
Sevdiğim güzelin virdi[244] bırakmaz

Tahammül babında[245] etsem kararı
Soldurmam gülümü kondurmam hârı[246]
Kin ile kibirden olaydım beri
Nefis var tamah var dördü bırakmaz

Çocuk olsam beleklere belensem[247]
Memin[?][248] olsam ince'lekten[249] elensem
Mecnun olsam şu âlemi dolansam
Anamın babamın yurdu bırakmaz

Şaşkın bir haldeyim nasıl eylesem
Bir dert ehli bulsam derdim söylesem
Başımı sevdadan halâs[250] eylesem
Gönül bir güzeli sardı bırakmaz

242 Tenha köşe.
243 Dünya sıkıntısı.
244 Belli zamanlarda okunması âdet olan Kur'an cüzleri, duaları.
245 Kapı.
246 Diken.
247 Beleklere belenmek: Kundaklara sarılmak.
248 Menin veya memil: Höllük: Kundak çocuklarının altına konulan elenmiş ince toprak.
249 İnce elekten.
250 Kurtuluş.

Tükenmez bir sevda bulunmaz ucu
Hastayım derdimin yoktur ilacı
Gönlümün mihracı[251] başımın tacı
Veysel ikrarını verdi bırakmaz

251 Mihrac> Miraç: Göğe çıkma.

-73-

Mecnun gibi dolanıyom çöllerde
Hayal beni yeldiriyor[252] yel gibi
Ah çeker ağlarım gurbet ellerde
Durmaz akar gözüm yaşı sel gibi

Bir güzelin mecnunuyum ezelden
Verememem telkini gelmiyor elden
Yandım ateşine can u gönülden
Görmesem günlerim uzar yıl gibi

Hesapsız haftalar yıllar geçiyor
Varıp düşmanlara derdin açıyor
Evvel benim idi şimdi kaçıyor
Beni görüp sakınıyor el gibi

Zincirsiz kösteksiz bağladı beni
Tatlı dilleriyle eğledi beni
Yurdumdan yuvamdan eyledi beni
Yârsız dünya malı bana pul gibi

Aşkın beni deryalara daldırır
Bazı ağlatır da bazı güldürür
İster azat eyler ister öldürür
Sefil Veysel kapısında kul gibi

252 Aceleyle koşturmak, koşuşturmak.

-74-

Medet mürvet[253] deyip kapına geldim
İsteğim dileğim ver Hacı Bektaş
İndim eşiğine yüzümü sürdüm
Kusurum günahım var Hacı Bektaş

Kul olanın elbet olur kusuru
Nesl-i peygambersin cihanın nuru
Ali'sin Veli'sin Pirlerin piri
Kalma kusurlara Pir Hacı Bektaş

Horasan'dan ayak bastın Urum'a
Mucizeler şahit oldu pirime
Bak şu vaziyete bak şu duruma
Eşin yok cihanda bir Hacı Bektaş

Geçmem dedin duvarımdan sinekten
Yalan sadır olmaz[254] ervah-ı pekten[255]
Sana inanmışım ervahtan[256] kökten
Sana inanmayan kör Hacı Bektaş

Sana yalvarıyor Veysel biçare
Yine senden olur her derde çare
Bir arzuhâl sundum Gani Hünkâr'e
Keremin ihsanın bol Hacı Bektaş

253 Mürüvvet: Cömertlik, yiğitlik, mertlik.
254 Çıkmak.
255 Temiz ruhlu kimse.
256 Ruhların yaratıldığı andan beri.

-75-

Ne acayip bir zamana uğradık
Kanaat bereket biri kalmadı
Ahir şer[257] demişler sözleri sadık
Ataların sözü geri kalmadı

Terbiye kalmadı ebeveyinde
Lezzet yok dünyanın hiçbir şeyinde
Herkes alır satar kendi reyinde[258]
Kimsenin kimseye zoru kalmadı

Alışta verişte kalmadı karar
Saatler saati gün günü arar
Millet birbirinin kanını sorar
Açıkgözüz derler körü kalmadı

Gaz bulunmaz odalarda yakmağa
Bez bulunmaz eğnimize[259] takmağa
Yüz bulunmaz doya doya bakmağa
Silindi yüzlerin nuru kalmadı

Nohutla patates güleşir başa
Ispanak pırasa benzemez aşa
Pirinç bulgur börek verirdi neşe
Mercimek fasulye darı kalmadı

Bir yokluk dünyayı aldı kapattı
Herkes bir'aldığın on beşe sattı
İrençberler[260] yazı yaban tarl'etti[261]
Dünyanın bir hâli yeri kalmadı

257 Ahir şer<Ahiri şer: Sonu kötü olan.
258 Düşünce, görüş.
259 Eğni/eğin: Sırt.
260 Rençber: Tarla, bağ, bahçe ve toprak işlerinde ağır işleri gören gündelikçi, ırgat.
261 Tarla etti.

-76-

Neler yaptı bana kader
Uyansana kara bahtım
Yel değdikçe erir gider
Karşı dağda kara bahtım

Tecellinin ters kalemi
Bana dar etti âlemi
Dedim güzel sar yaremi
Çıkageldi hora[262] bahtım

İçimden gitmez kederim
Mihnet ile doldu derim
Dünya kalsın ben giderim
Bilet veren kara bahtım

Yükün aldı gam kervanı
Terk edip gider bu hanı
Bilinmez nerde mekânı
Göğe bahtım yere bahtım

Bu bir sır ki açıklanmaz
Diyen bilmez bilen demez
Öyle bir yol giden gelmez
Uzar gider ara bahtım

262 Değersiz, aşağı.

Veysel söyler derdi çoktur
Ecel gelir ölüm haktır
Saklanmıya imkân yoktur
Ora bahtım bura bahtım

-77-

Oku benim cici yavrum
Okul cennet meyvesidir
Okuldadır türlü sanat
Medeniyet membasıdır[263]

Okuldadır cümle varlık
Hiçbir türlü çekmen darlık
Okuldadır dirlik birlik
Birlik yurdun ihyasıdır

Yürü yavrum okuluna
Altın bilezik koluna
Hem kızına hem oğluna
İlim irfan yuvasıdır

Okul uykudan uyardır
Okuyanlar bahtiyardır
Bu okulda neler vardır
Mücevherlerin hasıdır

Okul yurdun can damarı
Okul korur namus' arı
Okul istikbal yolları
Görenlerin görmesidir

Okul bilir doğru yolu
Okuldur yurdun temeli
Mürşit ilimdir bilmeli
Bu ses Ata'nın sesidir

263 Kaynak.

Oku çalış bul hidayet
Mesut olur yaşar hayat
Veysel bunu der nihayet
Okul ilim deryasıdır

-78-

Olaydım cephede kahraman asker
Çalışırdım memleketin işine
İçimde duygular uyanan hisler
Taşırırdı beni hudut dışına

Bizi bugün için beslemiş vatan
Ne mutlu bu yolda olaydım kurban
Çekilip karşıma çıkınca düşman
Süngü vursa idim düşman döşüne

İftihar ettiğim büyük muradım
Türk oğluyum temiz Türk'tür ecdadım
Şehit ismi yazılsaydı soyadım
Kanım ile mezarımın taşına

Ne yazık ki bana olmadı kısmet
Düşmanı denize dökerken millet
Felek kırdı kolum vermedi nöbet
Kılıç vurmak için düşman başına

Bugünler müyesser olsaydı bana
Minnet etmez idim bir kaşık kana
Mukadder harici gelmez meydana
Neler geldi bu Veysel'in başına

-79-

Ömrümü yolunda eyledim telef
Sevdayı mahbuba[264] nedamet[265] ettim
Bomboş oldu kafam zindan her taraf
Anladım ki aşka hakaret ettim

Bu halleri böyle kendimde gördüm
Bana derman imiş bendeki derdim
Ar namus şişesin çarptım da kırdım
Tükenmez bir aşka beşaret[266] ettim

Aşkın deryasına atıldı gönlüm
Her türlü nesneye katıldı gönlüm
Bir saçı Leyla'ya tutuldu gönlüm
Kendimi bu yolda harabat[267] ettim

Bu aşkın meyinden bir dolu içtim
Bahr-ı muhit[268] gibi kaynadım coştum
Yâr ile tenhada biraz konuştum
Sandım ki mescidde ibadet ettim

Siyah zülfün bu Veysel'e bağ iken
Gözümden akan yaş bir ırmağ iken
Bir gün ayrılmaya sabrım yoğ iken
Yılda bir selama kanaat ettim

264 Sevgili.
265 Pişmanlık.
266 Müjde.
267 Harabeler.
268 Her yeri kaplayan deniz, okyanus.

-80-

Parça parça olsun paramı çalan
Kimi gerçek dedi kimisi yalan
Dünyada görmedim böyle bir plan
Kapı kitli cüzdan cepte para yok

Gezdim İstanbul'u İzmir Ankara
Şadırvanlı Han'da kaldı bu para
Bu nasıl dalgadır bu ne dubara
Kapı kitli cüzdan cepte para yok

İsa değil göğe çıksın sır olsun
Alanların iki gözü kör olsun
Tarsus'ta bu destan hatıra kalsın
Kapı kitli cüzdan cepte para yok

Bilsem gelmez idim ben bu Tarsus'a
Bu gamlı gönlümü koymazdım yasa
Haber verdim inzibata polise
Kapı kitli cüzdan cepte para yok

Ehli dil olanlar asla bunalmaz
Herkesin ettiği yanına kalmaz
Bu ne muammadır[269] hiç kimse bilmez
Kapı kitli cüzdan cepte para yok

Olan oldu Veysel boşuna yanma
Sana kim dedi ki uyu uyanma
Sılaya gitmeyi severim amma
Kapı kitli cüzdan cepte para yok

269 Bilmece; anlaşılmaz iş.

-81-*

Saklarım gözümde güzelliğini
Her neye bakarsam sen varsın orda
Galbimde gizlerim muhabbetini
Goymam yabancıyı sen varsın orda

Aşkımın temeli sen bir âlemsin
Sevgi muhabbetsin dilde kelamsın
Merhabasın dosttan gelen selamsın
Duyarak alırım sen varsın orda

Çeşitli çiçekler yeşil yapraklar
İrenkler içinde nakşını saklar
Karanlık geceler aydın şafaklar
Uyanır cüml'âlem[270] sen varsın orda

Mevcudatta olan kudret ü kuvvet
Senden hâsıl oldu sen verdin hayat
Yoktur senden başka ilâ-nihayet[271]
İnanıp kanmışım sen varsın orda

Hu çeker iniler çalınan sazlar
Kukremiş dalgalar coşar denizler
Güneş doğar perdelenir yıldızlar
Saçar kıvılcımlar sen varsın orda

Veysel'i söyleden sen oldun mutlak
Gezer daldan dala yorulur ahmak
Sen ağaç misali biz dalda yaprak
Meyve çekirdeksin sen varsın orda

270 Cümle âlem: Herkes.
271 İlanihaye: Sonsuza kadar; sonsuz.

-82-*

Salınıp giderken boyunu gördüm
Selvi miydi fidan mıydı boy muydu
Eğmiş gaşlarını yayını gördüm
Kılıç mıydı gamze miydi yay mıydı

Güzel keklik gibi geziyor taşta
Gören âşıkları yakar ateşte
Avazı bülbülde sedası kuşta
Keklik miydi turna mıydı toy muydu

Taramış zülfünü dökmüş gerdana
Yel estikçe dalgalanır her yana
Dedim dilber çevir yüzün bak bana
Gözler yıldız al yanaklar ay mıydı

Arasan dünyayı bulunmaz eşi
Siyah bulut perdelemiş güneşi
Ah çekti gözünden sel etti yaşı
Deniz miydi derya mıydı çay mıydı

Veysel Şatır beyan eder derdini
Terk edemem ezberini virdini[272]
Dilim dutup soramadım yurdunu
Yayla mıydı kasaba mı köy müydü

272 Sık sık ve devamlı okunan dua.

-83-

Sam[273] değmiş de bağlar dökmüş gazeli
Hanı harap olmuş Keşan[?] Erzincan
Nice yiğitleri nice güzeli
Feleğin toruna düşen Erzincan

Kimi ana vermiş kimisi baba
Nice yavru vermiş gelmez hesaba
Felek kor insanı kaptan kaba
Tarihli felaket nişan Erzincan

Bahar gelir güller açmaz bağında
Kâinat uykuda hep yatağında
Bir seher vaktinde uyku çağında
Feryadı dağlardan aşan Erzincan

Susmuş bülbülleri güller perişan
Gark olmuş toprağa kalmamış nişan
Kükredikçe dalgalara karışan
Hani Fırat ile coşan Erzincan

Dokuz kırk altıda uğradım gördüm
Veysel der içimden ağladım durdum
Bu ulu Tanrı'dan isteyin yardım
Gayret kuşağını kuşan Erzincan

273 Sam [yeli]: Çölden esen sıcak rüzgâr.

-84-*

Sekizinci ayın yirmi ikisi
Emeklerim zay'eyledi sel benim
Sele getti hasılatım hepisi
Emeklerim zay'eyledi sel benim

Tırtıl geldi tevekleri daladı[274]
Sel geldi de elek elek eledi
Hasılatı çamurlara beledi
Emeklerim zay'eyledi sel benim

Bu sel bizi ne pek kötü beledi
Dümdüz etti patatesi milledi[275]
Ne çapasın vurdu ne de belledi
Emeklerim zay'eyledi sel benim

Yağmur yağmış sel bulanıh geliyor
Böyük tüccar her kalemden alıyor
Parası yoh birer marka veriyor
Emeklerim zay'eyledi sel benim

Deli gönül terk et diyor bostanı
Dört mısır alınca ne oldun yanı
Sel için söyledim ben bu destanı
Emeklerim zay'eyledi sel benim

Üç beş kağnı sap getirdik harmana
Sarardı sapları çürüdü dene
Beni böyle hali koymaz her sene
Emeklerim zay'eyledi sel benim

274 Bir şey üzerine üşüşmek, musallat olmak.
275 Selin getirdiği kumlu, çamurlu toprak.

Hava bozuk tehlikeli bu sıra
Az galdı ki koyü yerinden süre
Tamah etti üç beş tane mısıra
Emeklerim zay'eyledi sel benim

Nice ırmah gordüm akar her yerde
Selden ırmah yohtur hiç bir diyarda
Ev yıhanın evi olmaz bir yerde
Emeklerim zay'eyledi sel benim

Sen bilirsin ölke[276]senin el senin
Veysel derler bu söyleyen gul senin
Emir senin yağmur senin yel senin
Emeklerim zay'eyledi sel benim

276 Ülke.

-85-*

Seksen yıllıh yolu biraz düşünek
Enişli yokuşlu yollar nic'olur
Geldik gidecaz yohtur getmemek
Kervan geçer gündüz olur gec'olur

Dizildik gatere[277] durmaz yörürüz
Akın edip gidenleri gorürüz
Ya biz niye seme[278] serhoş dururuz
Tembelin cebi boş karnı ac'olur

Eger çiftçi isen sarıl tutahtan[279]
Ne ekersen onu biçen toprahtan
Yahlaşma tembele geç git uzahtan
Tembelin çenesi gevezec'olur

Karnını doyurmaz tavla domine[280]
Çare düşün bah derdiyin emine[281]
Boş ver hesabına bahma cemine[282]
Ne derdine derman ne ilaç olur

Ya bir senaatkâr ya bir memur ol
Düşün her tarafı ehl-i zâmir[283] ol
Eline geçeni harcama bol bol
Beyhude sarf olan altın tuç[284] olur

277 Bir arada giden veya uçan hayvan veya taşıt dizisi.
278 Sersem, ahmak, alık.
279 Bir şeyin tutulacak yeri. Burada sabanı tutmak anlamında kullanılmıştır.
280 Domino: Üzerleri noktalarla işaretli dikdörtgen biçiminde yirmi sekiz taşla masa üzerinde oynanan bir oyun.
281 İlaç
282 Toplam.
283 Gönül ehli.
284 Tunç.

Hamalısan[285] iskelede mağzada[286]
Mebusvari[287] manto alma avrada
Çiftçi isen çarıh işler tarlada
Boyalı ıskarpın[288] çirkince olur

On kuruş bulursan beşini harca
Doğru bak yoluna düşersin borca
Eğer zengin isen paraca malca
Yabancılar sana kardeş bac'olur[289]

Esnafısan aç dükkânı bazar et
Eger seyyahısan geşt ü güzâr et[290]
Aç gözünü bu âleme nazar et
Şimdi genç olanlar sonra goc'olur[291]

Bir şey desem şimdi bana darılın
Dizin tutmaz bir köşeye gurulun
Yolun bitmez belki yolda yorulun
Argın yorgun yola gitmek güc olur

Gençliğinde işe gitmez erinir
Kocalıhta şurda burda sürünür
Paras'olan[292] yiyer giyer barınır
Ecel gelmez ölüm belki gec'olur

Başımdan geçeni bir bir anlatdım
Ne yanlış söyledim ne yalan gattım
Veysel der alana mücevher satdım
Alan alır almayana ac'olur

285 Hamal isen.
286 Mağaza.
287 Milletvekili gibi.
288 İskarpin: Ökçeli, konçsuz ayakkabı.
289 Bacı olur: Kız kardeş olmak.
290 Gezip tozma, gezme.
291 Büyük olmak, yaşlanmak.
292 Parası olan.

-86-*

Sen bir ceylan olsan ben de bir avcu
Avlasam çöllerde saz ile seni
Bulunmaz dermanı yohtur ilacı
Vursam yaralasam söz ile seni

Kurulma sevdügüm güzelim deyin
Bağlanma karayı alları geyin
Ben bir çoban olsam sen de bir goyun
Seslesem elime duz ile seni

Goyun olsan otlatırdım yaylada
Tellerini yoldurmazdım hoyrada[293]
Balık olsan tahla[294] dönsen deryada
Düşürsem toruma[295] hız ile seni

Veysel der ismini goymam dilimden
Ayrı düştüm vetanımdan elimden
Kuş olsan da gurtulmazdın elimden
Eğer görsem idi göz ile seni

293 Görgüsüz.
294 Takla.
295 Balık avlamaya yarayan sık gözlü ağ.

-87-

Sinemi yakıyor sılanın aşkı
Deli gönül farımadan[296] yetişek
Mor çiçekli yaylaların çağıdır
Güller solup kurumadan yetişek

Kalkmış bizim elin dumanı karı
Nalbant Yaylası'nın geldi baharı
Türkmen güzelleri dönmeden geri
Göç yüklenip yürümeden yetişek

Günden güne artar gönlün yarası
Cennet olmuş o cennetin merası
Germeç Yaylaları Meydan Deresi
Boz dumanlar bürümeden yetişek

Dünya kurulalı yaşayan dağlar
Her tarafı zümrüt olur bu çağlar
Veysel'i hatırlar sevgilim ağlar
Gözyaşları kurumadan yetişek

296 Yorulup güçten düşmek, güçsüzleşmek. Usanmak, bıkmak, vazgeçmek.

-88-

Siyah tene yeşil donlar giyersin
Mevsimler içinde baharsın yârim
Türlü türlü irenkleri[297] sayarsın
Misk ü amber[298] gibi kokarsın yârim

Dağlara taşlara süs veren sensin
Kurtlara kuşlara his veren sensin
Seherde bülbüle ses veren sensin
Yıldız mehtap leyl ü nehârsın[299] yârim

Aylar geçer yıllar düşer izine
Renk verirsin güneyine kuzuna[300]
Yayla çağı sevgin vardır yazına
Bir misli bulunmaz cevhersin yârim

Veysel Şatır ayrı düştüm eşimden
Onun için duman gitmez başımdan
Elli iki yıllar geçti yaşımdan
Beni kabdan kaba sokarsın yârim

297 Renkler.
298 Eşi benzeri olmayan bir koku.
299 Gece ve gündüz.
300 Gölgede akalan taraf, kuzey.

-89-

Sordum Erzurum'un Dumlu Dağı'na
Niçin akar gözlerinin yaşları
Palandöken denen dert ortağına
Niçin akar gözlerinin yaşları

Ben Dumlu Dağı'yım içim sızılar
Benim için çok savaştı gaziler
Gelinler dul kaldı yetim kuzular
Durmaz akar gözlerimin yaşları

Şehitler kanından güller çiçekler
Her yıl açmak için mayısı bekler
Kokusundan mest olubtur[301] melekler
Durmaz akar gözlerimin yaşları

Erzurum'da akar Cennet pınarı
Palandöken gülmez nedir efkârı
Kalkmaz mı başının dumanı karı
Niçin akar gözlerinin yaşları

Ben Palandöken'im hem de gaziyim
Kalem verin dertlerimi yazayım
Çalar ağlar âşıkların sazıyım
Durmaz akar gözlerimin yaşları

Ben bir Türk oğluyum Veysel'dir adım
Korkmaz yılmaz ulu Türk'tür ecdadım
Ne yazık ki yurt uğrunda ölmedim
Durmaz akar gözlerimin yaşları

301 Oluptur: Olmuştur.

-90-*

Şu geniş dünyaya sığmayan gönül
Şimdi bir odaya gapandı galdı
Bir dakka[302] bir yerde duramaz iken
Oturduğu yerden galhamaz[303] oldu

Hani gençlikteki çağlayan gönül
Gâhi gülüp gâhi ağlayan gönül
Güzeller köşkünde yaylayan gönül
Gönül yaşar emma[304] umutlar öldü

Elveda gençlikte geçen gunume[305]
Ezirail[306] el atıyor canıma
Yanarım gençlikte o zamanıma
Acı tatlı günler hep hayal oldu

Hani gençlikteki geçen çağlarım
Sustu bülbül gazel[307] döker bağlarım
Her gun[308] hatırlarım her gun ağlarım
Veysel ağlamanın zamanı geldi

302 Dakika
303 Kalkamaz.
304 Ama.
305 Günüme.
306 Ezirail<Azrail.
307 Sonbaharda kuruyup dökülen ağaç yaprağı.
308 Gün.

-91-*

Talih çile gader sozü bir etmiş
Her nereye gitsem gezer peşimde
Gale mi fethetmiş ne şikar[309] etmiş
Duttu bağladılar yedi yaşımda

Heç[310] razı değilim ben bu kaderden
Birlikte doğmuşuz sulb-ü pederden[311]
Başım hâli değil gamdan kederden
Kusur bende midir yoksa işimde

Kahretse ne kadar lûtfu o kadar
Tahammülüm yohtur cevre bu kadar
Kırk üç yıl çekmişim sonu ne kadar
Uzak mı yakın mı görsem düşümde

Yalvarsam kadere yardım etmez mi
Yeter bu çektigim derdim yetmez mi
Nice gara gunler gordüm gitmez mi
Bir fark yohtur yazım ile gışımda

Gülmedim dünyada gulenler gulsün
Derdim yureğimde eller ne bilsin
İsterse dünyası ziynetle dolsun
Ayrılık gözümde ölüm gaşımda

Tecellim tersine çalmış galemi
Önünden gulmeyen sonra guler mi
Veysel benim çekeceğim çilemi
Getmez ölüm ecel bekler başımda

309 Av, avlanan hayvan.
310 Hiç.
311 Sulbünden gelmek; bir kimsenin öz evladı olmak.

-92-*

Tarlam sana üç yüz fidan aşlasam
Tarla coşar fidan coşar el coşar
Gucüm yetse hemen işe başlasam
Kazma coşar kürek coşar bel coşar

Muhidime[312] örnek olmak mahsadım
Sevinir evladım söylenir adım
Hız ile yerirdim olsa kanadım
Yolcu coşar ayak coşar yol coşar

Çalışırsan toprah verir cömarttir
Emeksiz istemek dermansız derttir
Çalışmak insana böyük serfettir[313]
Gönül coşar kese coşar el coşar

Yılda bir kez çiçek açan ağaçlar
Hayattan insana ömür bağışlar
Her taraftan civildeşir[314] o kuşlar
Seher coşar bülbül coşar gül coşar

Guzelin zülüfü kupeyi sahlar
Ağacın yaprağı meyvayı gohlar
Mehtap ile birleşince yaprahlar
Gölge coşar mehtap coşar dal coşar

Yel dağdikçe sor ki dallar ne çeker
Durmaz inler ırgalanır hû çeker
Demişler ki bu dertleri bu çeker
Veysel ağlar saz iniler tel coşar

312 Çevre.
313 Serfet: Servet
314 Cıvıldaşmak.

-93-

Türklerin ihyası Hazret-i Gazi[315]
Kurtardı vatanı düşmanımızdan
Canını bu yolda eyledi feda
Biz dahi geçelim öz canımızdan

Siynesini[316] hedef etti düşmana
Ölmüşken vatanı getirdi cana
Çekti kılıcını çıktı meydana
Gören ibret aldı meydanımızdan

Çekildi sancaklar dayanmaz canlar
Şarktan garba gitti Türk'teki şanlar
O kadar paşalar o zabitanlar[317]
Ayrılmadı asla sağ yanımızdan

Dumlupınar Sandıklı'nın cephesi
Dağları yıkıyor topların sesi
Kahraman askerin hücum etmesi
Cihan sele gitti al kanımızdan

Kaçırdı düşmanı bulunmaz izi
Bir hücumda geçti öte denizi
Sıyanet ettiler[318] askerimizi
Vatan memnun kaldı zabitanımızdan

315 Âşık Veysel'in kayda geçirilip bir gazetede yayımlanan ilk şiiri. Şiirin birinci dizesindeki "Hazret-i Gazi" ibaresi, 2 Temmuz 1934'te çıkarılan "Soyadı Kanunu" ve Mustafa Kemal Paşa'ya "Atatürk" soyadının verilmesine ilişkin kanundan (24 Kasım 1934) dolayı "Atatürk'tür Türkiye'nin ihyası" şeklinde değiştirilmiştir.
316 Sine: Göğüs.
317 Subaylar.
318 Korumak.

Şeyh Said de yüzün tuttu isyana
Milletini hor baktırdı vatana
Fakir fukarayı boyadı kana
Öyle şeyhler çoktur külhanımızdan[319]

Çağırdım Şeyh Said sağır mı diye
Başında sarığı değirmi[320] diye
Tarttılar şeyhleri ağır mı diye
Haberin doğrulttun urganımızdan

Şeriatı düşündüler şerciler
Birtakım millete fesat verdiler
Hep biri bir yerde hep geberdiler
Onlar kurtulmadı toplarımızdan

Aklı başınd'olan düşünür bunu
Şeriatçı oldu tüketen unu
Dağda belde fukaraya soygunu
Veren onlar idi vatanımızdan

Menemen mes[e]lesi geldi meydana
Orda birkaçları uydu şeytana
Mehdi diye kendi kendin urgana
Taktı kurtulmadı darlarımızdan[321]

Nice devran sürdü o padişahlar
Bir eser koymadı imanı yoklar
Rum Ermeni diye aradaki nifaklar
Şükür alçaklar çıktı yurdumuzdan

319 Hamamları ısıtan, hamamın altında bulunan kapalı ve geniş ocağı yakan kimse.
320 Yuvarlak olan.
321 İdam sehpası.

Gazi Paşa Hazeratı[322] bir kişi
Ne kadar cesaret tuttu bu işi
Sarmıştı vatanı düşman ateşi
Esirgedi bizi ziyanımızdan[323]

İddiacı Türkiye'nin insanı
Çalışmakla kazandık biz bu vatanı[324]
Aç kurt gibi parçaladık düşmanı
Şecaat[325] görünce aslanımızdan

Kurtardık vatanı bu belalardan
Tiren hattı küşat[326] ettik her yerden
Terakk'etti[327] mektebimiz hep birden
Teşekkür kazandık müşiranımızdan[328]

Hükümet de milletini kayırdı
Bir af etti hapisleri koyverdi
Adaletle tebligatlar duyuldu
Çok şeref kazandık bayramımızdan

Türkiye'yi adalette yaşattı
Dağları deldirdi demir döşetti
Millete bir altın kemer kuşattı
Hâşâ nankör olman devranımızdan

322 Hazretleri: saygı duyulan kişilerin adlarını veya makamlarını gösteren söze başka ünvanlarla birlikte getirilen bir söz.
323 Zarar görmek, boşuna harcanmak.
324 Bir hece fazla.
325 Yiğitlik.
326 Açmak, açılış. (?)
327 İlerlemek.
328 Mareşal.

Âşık Veysel bunu böyle söyledim
Benden de yadigâr bu kalsın dedim
Sözlerim yalan mı dinle efendim
Kürre-i arz[329]doldu hep şanımızdan

329 Yeryüzü, dünya.

-94-

Uyandım kuşların ince sesine
Seherle birlikte iniler durur
Ses verdim sesine bilircesine
Âşığın derdini yeniler durur

Baharda çağlayan bulanık sular
Durmadan kendini taşlara çalar
Eşinden ayrılmış bir geyik meler
Dağlar sadâ verir iniler durur

Veysel de yaralı geyik gibidir
Kapalı derdleri höyük gibidir
Ne sarhoştur ne de ayık gibidir
Sinesi kös gümüler durur

-95-*

Uzun ince bir yoldayım
Gediyorum gündüz gece
Bilmiyorum ne haldeyim
Gediyorum gündüz gece

Dünyaya geldiğim anda
Yörüdüm aynı zemanda
İki gapılı bir handa
Gediyorum gündüz gece

Uyhuda dahi yörüyom
Kalmaya sebep arıyom
Gedenleri ben görüyom
Gediyorum gündüz gece

Kırk dokuz yıl bu yollarda
Ovada dağda çöllerde
Düşmüşüm gurbet ellerde
Gediyorum gündüz gece

Düşünülürse derince
Uzak görünür görünce
Yol bir dakka[330] mihdarınca[331]
Gediyorum gündüz gece

Şaşar Veysel işbu hâle
Gâh ağlaya gâhi gule
Yetişmek için menzile
Gediyorum gündüz gece

330 Dakika.
331 Miktarınca.

-96-

Vatan sevgisini içten duyanlar
Sıdk ile çalışır benimseyerek
Milletine ulusuna uyanlar
Demez neme lâzım neyime gerek

Her ferdin hakkı var bizimdir vatan
Babamız dedemiz döktüler al kan
Hudut boylarında can verip yatan
Sayg'ile anarız şehit diyerek

Vatan aşkı ile çalışan kafa
Muhakkak erişir öndeki safa
Tesir nüfuz olur her bir tarafa
Herkes onu büyük tanır severek

Olmak istiyorsan dünyada mesut
Hakk'a halka yarayacak bir iş tut
Çalıştır oğlunu kızını okut
İnsan olmak için okumak gerek

Vatan bizim ülke bizim el bizim
Emin ol ki her çalışan kol bizim
Ay yıldızlı bayrak bizim mal bizim
Söyle Veysel öğünerek överek

-97-

Yarı yola vardım geriye döndüm
Kestiler yolumu gitme dediler
Meyve yetmeyince daldan düşmüyor
Zamansız işleri tutma dediler

Görecek gunüm var çekecek çilem
Yolculuk ne zaman ben nasıl bilem
İlerde yüküm var onu da alam
Al götür yükünü atma dediler

Bu hastahanenin şu meziyeti
Hekimin hastaya hüsnüniyeti[332]
Türlü dertten kurtarıyor milleti
Sakin ol nankörlük etme dediler

Hemşireler iğne vurur acıdır
Kimisi kardaşdır kimi bacıdır
Tedavisi biten hep sılacıdır
Haydi git bekliyor Fatma dediler

Ölmez hatıralar solmaz çiçekler
Hekimler ehbablar[333] başımda bekler
İğne ilaç muayene gerçekler
Daha bu ağrıya çatma dediler

Telgıraf telefon mektup gelince
Sivas halkı gelip gönlüm alınca
Veysel ağrıların geri kalınca
Selam yaz dostlara unutma dediler

332 İyi niyet, iyi dilek.
333 Ahbap: Kendisiyle yakın ilişki kurulup sevilen, sayılan kimse.

-98-

Yârin beyaz gerdanında
Türlü türlü haller gördüm
Sıralanmış her yanında
Yıldız gibi benler gördüm

Yâr ile tenha buluştuk
Gizli dertlerimiz açtık
Hayli bir zaman konuştuk
Dudağında ballar gördüm

Dudu diller inci dişler
Ahu gözler o bakışlar
Kesme kekil[334] sırma saçlar
Zülfünde teller gördüm

Elmas küpe kulağında
Güller açmış yanağında
Seher vakti dost bağında
Tez açılmış güller gördüm

Söyletir sevdan Veysel'i
Aşktır âşığın temeli
Ben o yâri görmeyeli
Aylar geçti yıllar gördüm

334 Kâkül: Alna düşen kısa kesilmiş saç; perçem.

-99-

Yel estikçe dalgalanır dalları
Türlü türlü sada[335] verir ağaçlar
Tertip olmuş kuğu gibi dilleri
Türlü türlü sada verir ağaçlar

Bahar gelir yaprak açar yaz olur
Aşka düşen ateş olur köz olur
Kaval olur keman olur saz olur
Türlü türlü sada verir ağaçlar

Yel değdikçe ince dallar ses verir
Yeşil yaprak etrafına süs verir
Aşılarsan meyvesini has verir
Türlü türlü sada verir ağaçlar

Balta gelir yatağından yâd eder
Usta gelir keman yapar ud eder
Yanık sesli kaval ne feryad eder
Türlü türlü sada verir ağaçlar

Davul olur gümbür gümbür gümüler
Zurna olur ince sesle iniler
Gıranata[336] dertlerimi yeniler
Türlü türlü sada verir ağaçlar

Kalem olup her lisandan okuyor
Ana sesi ciğerimi yakıyor
Dallarında çeşitli kuş şakıyor
Türlü türlü sada verir ağaçlar

335 Ses.
336 Gırnata: Klarnet.

-100-*

Yeni mektup aldım gül yüzlü yârden
Gözletme yolları gel deyi yazmış
Sivr'alan[337] koyünden bizim diyardan
Dağlar mor menevşe gül deyi yazmış

Beserek'te lale sümbül yörüdü
Güldede'yi çayır çimen bürüdü
Karataş'ta kar kalmadı eridi
Akar gozüm yaşı sel deyi yazmış

Eğlenme gurbetde yayla zemanı
Mevla'yı seversen ağlatma beni
Benek benek mektuptadır nişanı
Gözyaşım mektupta pul deyi yazmış

Kokuyor burnuma Sivr'alan köyü
Serindir dağları soğuktur suyu
Yâr mendil göndermiş yadigâr deyi
Gözünün yaşını sil deyi yazmış

Veysel bu gurbetlik kâr etti cana
Karıştır goçünü ulu kervana
Gun geçirip fırsat verme zamana
Sakın uzanmasın yol deyi yazmış

337 Sivrialan.

-101-*

Yıllarca aradım kendi kendimi
Heçbir[338] türlü bulamadım ben beni
Hayâl mıyım ürüya[339] mı bilinmez
Heçbir türlü bulamadım ben beni

İnsan mıyım mahlûk muyum ot muyum
Ekilir biçilir bir nebat[340] mıyım
Yoksa görünüşte bir sifat[341] mıyım
Heçbir türlü bulamadım ben beni

Leyla mıyım Mecnun muyum çöl müyüm
Arı mıyım çiçek miyim bal mıyım
Köle miyim bir güzele kul muyum
Heçbir türlü bulamadım ben beni

Varlığım yohluğum bir Veysel adım
Kalacaktır gök kubbede ses kadim
Elli üç yıl kendi kendim aradım
Heçbir türlü bulamadım ben beni

338 Hiçbir.
339 Rüya.
340 Bitki.
341 Yüz, kılık ve dış görünüş.

-102-

Ziyaret eyledim koca Sivas'ı
Silindi gönlümün kalmadı pası
Durmayıp çalışır Cer Atelyesi
Gittikçe artıyor şanı Sivas'ın

İptida kongre kuruldu burda
Cumhur'yete[342] karar verildi burda
Bulanık fikirler duruldu burda
Yayıldı âleme ünü Sivas'ın

Atatürk'ün yattığı yer nur olsun
Memlekete hor bakanlar kör olsun
Çok çalışkan bu valimiz var olsun
Gün günden üstündür günü Sivas'ın

Uzun gitmez ulu sular durulur
Hainlerin ümitleri kırılır
Her köşeye bir fabrika kurulur
Güzelleşir her bir yanı Sivas'ın

Çevre yanı Yıldız Tecer kar imiş
İnsanların bağı bir ikrar imiş
Çok kuvvetli şairleri var imiş
Ruhsatî Pir Sultan varı Sivas'ın

İptida uyandı burada bahtım
Memlekete hizmet etmektir cehtim[343]
Veysel aşk uğrunda ölmektir ahtım
Yazsın tarihleri beni Sivas'ın

342 Cumhuriyete.
343 Çaba, çabalama.

-103-

Çarık: Aman kardeş çok üşüdüm
Sen köşede ben dışarda
Senin ile kardeş idim
Sen köşede ben dışarda

Mes: Elin yüzün çamur bu ne
Git ahırda kızınsene[344]
Laf istemem uzun çene
Ben köşede sen dışarda

Çarık: Sen de deri ben de deri
Görüyon mu[345] kör kaderi
Sen tutmuşsun mevkileri
Sen köşede ben dışarda

Mes: Neler gördüm tezgâhlarda
Hiç gezmedim uzaklarda
Hakkım vardır bu haklarda
Ben köşede sen dışarda

Çarık: Güzel güzel halı kilim
Senin kılın benim kılım
Tepeleyip etme zulüm
Sen köşede ben dışarda

Mes: Ben kimseye etmem zulüm
Ne çare ki böyle yolum
Halı gene benim halım
Ben köşede sen dışarda

344 Isınsana.
345 Görüyor musun.

Çarık: Sen gezersin halılarda
Güzel güzel balolarda
Ben gezerim çalılarda
Sen köşede ben dışarıda

Mes: Mes çarıktır çarık mestir
Yürürlerse aynı sestir
Veysel söyler bir nefestir
Gâh içerde gâh dışarda

ŞİİR DİZİNİ

Dizin hazırlanırken her şiirin ilk dörtlüğünün son iki mısraı alınmış olup ayak seslerine göre alfabetik olarak sıralanmıştır. Parantez içerisindeki ilk rakam şiirin sırasını, ikincisi ise şiirin sayfa numarasını göstermektedir.

-A-

Eridi cesedim yüreğim yandı
Sinem delik delik delen elveda (10/71)

Sıkma savcıları kovma hâkimi
Şekavet yok adalet var bu yolda (32/ 100)

Gale mi fethetmiş ne şikâr etmiş
Duttu bağladılar yedi yaşımda (91/180)

Senin ile kardeş idim
Sen köşede ben dışarda (103/195)

Galbimde gizlerim muhabbetini
Goymam yabancıyı sen varsın orda (81/168)

Arasam bulsam hasını
Yesem amma yesem amma (25/88)

İçimde duygular uyanan hisler
Taşırırdı beni hudut dışına (78/165)

Çiçeklerin rayhasına
Hayran oldum o dallara (52/165)

Seni meşgul eder işinden eğler
Karışırsın tembel perişanlara (71/154)

Eglenecek yer bulaman
Gönlümdeki köşk olmasa (57/138)

Türlü türlü felâkete düşmezdi
İşde hiyle sözde yalan olmasa (61/142)

Fısk u fesat kaplamıştır içini
Bu çirkin huyları nidersin dünya (63/145)

-E-

Yalın kılıç mıydı bir ateş miydi
İçerim köz ile doldu bu gece (15/77)

Bilmiyorum ne haldeyim
Gediyorum gündüz gece (95/187)

Sual ettim bülbüllere güllere
Güllerden kokusun sezerim böyle (62/144)

Lâl olsun dillerin söyleme yâda
Garip bülbül gibi âh ü zâr etme (13/75)

Bir arama yaptım kendi kafamı
Görünen ne gösteren ne görgü ne (30/98)

Dünya güzellendi itibar düştü
Anne baba yoksun kaldı hürmete (43/117)

-I-

Başbuğ olmuştu mülke
Geldi ecel can ağladı (1/59)

Ahir şer demişler sözleri sadık
Ataların sözü geri kalmadı (75/160)

Çanakkale şehitlerin türbesi
Geldi denizaltı şurada kaldı (33/101)

Eğmiş gaşlarını yayını gördüm
Kılıç mıydı gamze miydi yay mıydı (82/169)

Yeni değmiş idim yedi yaşıma
Kayıbettim baharımı yazımı (49/126)

Bir dost bulup dem sürmekti amacım
Gam gasafet çevreledi her yanı (34/102)

Beni candan usandırdı bezdirdi
Tuzlu imiş yiyemedim aşını (9/70)

Senlik benlik nedir bırak
Söyleyim geldi sırası (4/64)

Palandöken denen dert ortağına
Niçin akar gözlerinin yaşları (89/178)

-İ-

Ah çeker ağlarım gurbet ellerde
Durmaz akar gözüm yaşı sel gibi (73/158)

Gizli sırrım memlekete duyurdu
Sanki benim bir ettiğim var gibi (65/147)

Üslûbum takındım usula sordum
Akılın evinde hırthış çoğ idi (50/128)

Boynum eğri benzim sarı gezerken
Ahlımı başımdan aldı gizlendi (19/81)

Hiç kimse bu derdin dermanın bilmez
Azmış yaraları perişan hâli (55/135)

Hayâl mıyım ürüya mı bilinmez
Heçbir türlü bulamadım ben beni (101/193)

Bulunmaz dermanı yohtur ilacı
Vursam yaralasam söz ile seni (86/175)

Ne uyursun ne durursun
Gızılırmak seni seni (11/72)

Ahdettim yâr ile gavlim var idi
Birlikte dermede mor çiçekleri (46/122)

-K-

Çağlayıp akarsın hiç mi yorulman
Seni zapteylemez göl Kızılırmak (29/96)

Her güzelden birer hisse umarsın
Gülüp oynamazsam kız neme gerek (60/141)

Milletine ulusuna uyanlar
Demez neme lâzım neyime gerek (96/188)

Mor çiçekli yaylaların çağıdır
Güller solup kurumadan yetişek (87/176)

Dünyada görmedim böyle bir plan
Kapı kitli cüzdan cepte para yok (80/167)

-L-

Ufukta gözlerin bir ışık gibi
Kara bulut gibi gaşların güzel (17/79)

Yetmiş altı yıldır alır satarım
Bakmadım deftere kâr belli değil (42/115)

Ne nasihat duyduk ne öğüt aldık
Sohbet belli değil söz belli değil (48/125)

-M-

Guzel ile sohbet etse her günüm
Gaş oynadıp gulüşüne doyamam (53/133)

Acı tatlı zahmetime gatlandı
Uçurdu yuvadan yürüttü anam (38/108)

Irmak oldum çalkalandım bulandım
Duruldum da Çamlıbel'e yaslandım (22/84)

Sayısız bugünler bir defter gibi
Deviriyor çarkı devran bakalım (7/68)

Boz bulanık bir sel oldum yürüdüm
Çeşit çeşit türlü renge boyandım (54/134)

Yel değdikçe erir gider
Karşı dağda kara bahtım (76/161)

Aynı vardan var olmuşuz
Sen gümüşsün ben sac mıyım (14/76)

Sılayı görmenin zamanı geldi
Siz sağ olun biz selâmet gidelim (64/146)

Boz dumanlı mor çiçekli
Soldurmadan gullerini derelim (23/85)

Sele getti hasılatım hepisi
Emeklerim zay'eyledi sel benim (84/171)

Türlü türlü irenkleri sayarsın
Misk ü amber gibi kokarsın yârim (88/177)

Dağlar yeşil giyer bulutlar ağlar
Gökyüzünde dalgalanır seslerim (8/69)

Bomboş oldu kafam zindan her taraf
Anladım ki aşka hakaret ettim (79/166)

Sönmez ümitlerden beklerim yardım
Bugün yarın dedim gönlüm avuttum (16/78)

Meşakkatin adın murat koymuşlar
Dünyada ne lezzet ne bir tat gördüm (44/119)

Sıralanmış her yanında
Yıldız gibi benler gördüm (98/190)

-N-

Nice yiğitleri nice güzeli
Feleğin toruna düşen Erzincan (83/170)

Canını bu yolda eyledi feda
Biz dahi geçelim öz canımızdan (93/182)

Mevce gelip cûşeyleyen aşkımız
Ah çektikçe kaynar gelir derinden (28/95)

Duğün olur bayram gelir
Dostlar beni hatırlasın (12/74)

Durmayıp çalışır Cer Atelyesi
Gittikçe artıyor şanı Sivas'ın (102/194)

Haksıza yol veren sensin
Yok mu suçun burda senin (24/86)

-O-

Derdim bana derman imiş bilmedim
Hiçbir zaman gul dikensiz olamaz (5/66)

-R-

İstersen dünyayı gez adım adım
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar (56/136)

Çığ düşmüş gül gibi yüzünden belli
Senin derdin bu sinemi yaralar (51/130)

Tertip olmuş kuğu gibi dilleri
Türlü türlü sada verir ağaçlar (99/191)

Hırs gelip de ayranlığı şişerse
Kaybeder iradey' dümen âşıklar (66/148)

Yurdumuz için de doğru bir yoldur
Memlekete kanat takar kol yapar (45/120)

Seksen doksan yüz yaş olsa
Yine onda umut yaşar (40/112)

Gucüm yetse hemen işe başlasam
Kazma coşar kürek coşar bel coşar (92/181)

Yüzünü benzettim gülün rengine
Her zaman gönlümün yaylası Tecer (58/139)

İnsanlık dışında yapılan işler
Bütün milletlere dert olur gider (67/150)

İrakipler geldi girdi araya
Korkarım yâr benden yoz olur gider (35/103)

Hiçbir işten çekmez elini
Durmaz yıl on ik' ay işler çiftçiler (37/106)

Meyve yetmeyince daldan düşmüyor
Zamansız işleri tutma dediler (97/189)

Herkes destisini doldurdu çıktı
Bana da bir damla su vermediler (2/62)

Gatlansa acıya sakince geçse
Esen ürüzgâra uyar iniler (20/82)

Okuldadır türlü sanat
Medeniyet membasıdır (77/163)

Hükmetse dünyanın her tarafına
Arzusu hedefi yolu yalandır (3/63)

Beyhude dolandım boşa yoruldum
Benim sadıh yârim gara toprahtır (39/110)

Gorenler dar gorer geniştir bana
Sohbetim ülfetim bana kâfidir (18/80)

İnsan kanatlandı göklerden uçtu
Bilmeyenler eski dünya sanıyor (70/154)

Geldik gidecaz yohtur getmemek
Kervan geçer gündüz olur gec'olur (85/173)

Derdsiz âşık diyar diyar dolanmaz
Gezdirir kavgası kendinden olur (31/99)

Ses verdim sesine bilircesine
Âşığın derdini yeniler durur (94/186)

Allah birdir inanmışız Allah'a
İki diyen o dergâhtan kovulur (47/123)

-Ş-

İndim eşiğine yüzümü sürdüm
Kusurum günahım var Hacı Bektaş (74/159)

Dünya ayaklanmış Ay'a gidiyor
Uyan bu gafletten uyuma yurttaş (36/104)

İnsanlığa ibret için
Kısım kısım kul yaratmış (26/91)

Sivr'alan koyünden bizim diyardan
Dağlar mor menevşe gul deyi yazmış (100/192)

Bulsam öldürürüm ben bu yılanı
Doğumda anası ona piç demiş (69/153)

-U-

Hakk'ı bilenlere hazırdır her an
İnkâr edenlere sır nihan oldu (68/152)

Bir dakka bir yerde duramaz iken
Oturduğu yerden galhamaz oldu (90/179)

Sekiz sene bir arada eğlendim
Zalim kâfir yetim koydu kuzumu (21/83)

-Ü-

Çevre yanın guzellerin otagı
Bizim eller yaylasına göştü mü (6/67)

-Z-

Feragat eylesem sohbetten sazdan
Sevdiğim güzelin virdi bırakmaz (72/156)

Aşkına düşeli ar bana uzak
Yüz bin öğüt versen biri kâr etmez (59/140)

Yola getmek korkuyulan
Türk'üz türkü çığırırız (41/113)

Yolumuza engel olur bu işler
Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız (27/93)

Fotoğraflarla Aşık Veysel ŞATIROĞLU

Âşık Veysel'in bilinen ilk resmi (Kasım 1931).

Âşık Veysel, Ahmet Kutsi Tecer ile.

Birinci Sivas Halk Şairleri Bayramına katılan tüm sanatkârlar bir arada. Âşık Veysel oturanlar arasında en sağda. (Kasım 1931).

Yeni Tiran Elçimiz Gitti.

Halk Şuuru.

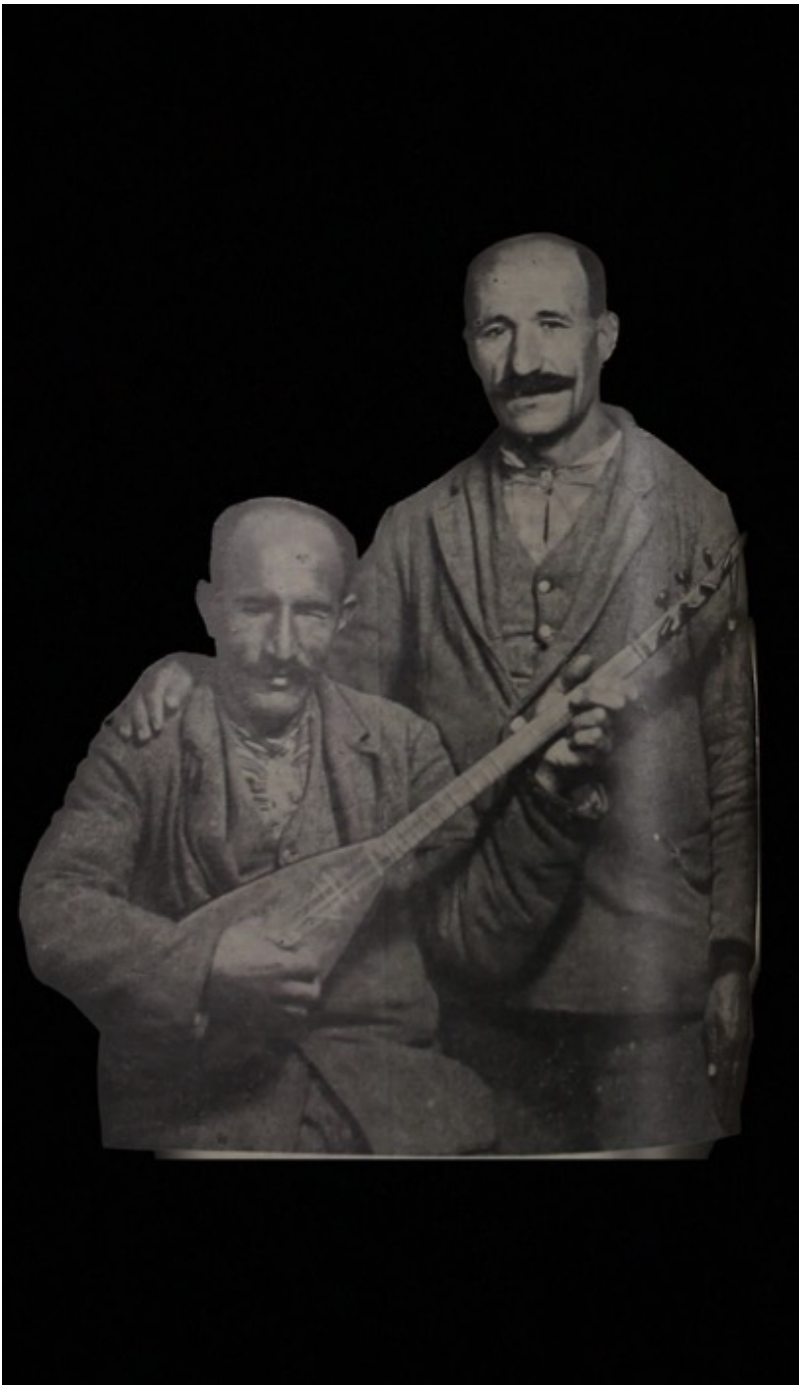
Dünkü nâhamızda görlerini dercettiğimiz Aşık Veysel.

Hakimiyeti Milliye, 3.4.1934, s.1

Âşık Veysel'in bir gazeteye basılan ilk resmi. (Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi, 3 Nisan 1934.)

Âşık Veysel (Yedigün Dergisi, 8 Nisan 1936)

Âşık Veysel ile Âşık İbrahim. (Yedigün Dergisi, 8 Nisan 1936)

Halk musikisinin seyyar radyosu

Aşık âma Veysel en büyük emelini anlatıyor

«Herkes Onu (Atatürkü) görüyor, resmine bakıyor. Ne olurdu ben de bir kerecik olsun onun sesini duyabilsem!»

Aşık Veysel saz çalar ve duygularını anlatırken

Âşık Veysel'in Atatürk sevgisi. (Cumhuriyet Gazetesi, 10 Haziran 1937)

Pamukpınar Köy Enstitüsü (Sivas/Yıldızeli) Öğretmenleriyle. (1945)

Malatya'da Küçük Veysel ve konuk oldukları ev sahibeleriyle. (1955)

İzmir'de bir konser sonrası ilkokul öğrencisi ve Küçük Veysel ile. (1956)

Âşık Ali İzzet Özkan ile Sivas turnesinde. (1957)

Osmaniye/Karatepe piknik alanı açık hava konseri. (1961)

Âşık Veysel, Kırşehirli Şemsi Yastıman ve Alaeddin Yavaşca ile. (1963)

Âşık Veysel, Sivas İkinci Halk Şairleri Bayramı kapsamında Tümgenaral Fuat Doğu ve Âşık Fatma Oflaz ile kahvaltıda. (30 Ekim 1964)

Âşık Veysel, Adana/ Ceyhan'da bir açık hava konserinde.

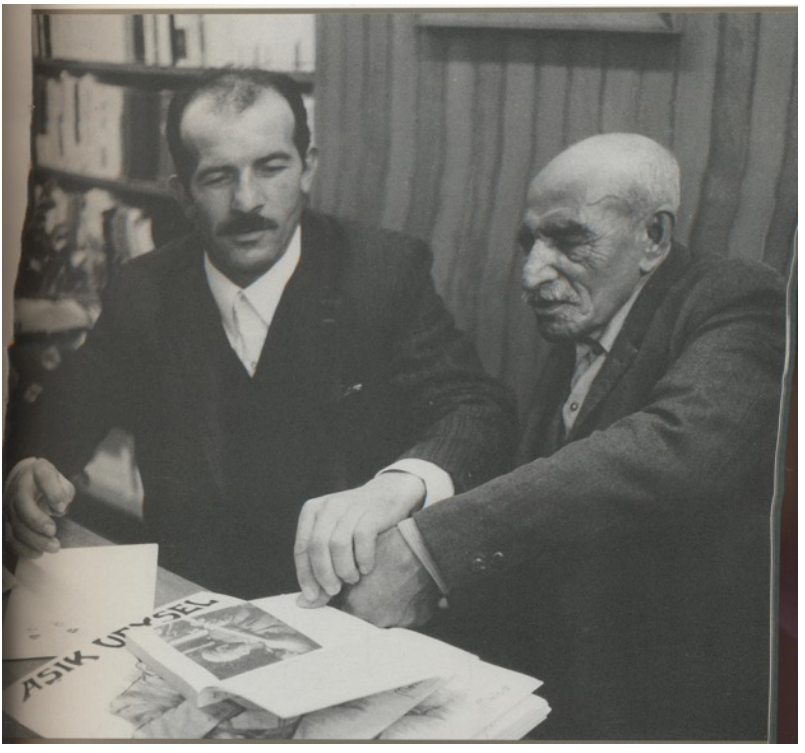
Âşık Veysel, Adana/Osmaniye'de bir grup hayranıyla. (1967)

Âşık Veysel, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi hocaları ile. (27 Ocak 1968).

Âşık Veysel, Erdoğan Alkan ve oğlu Ahmet ile.

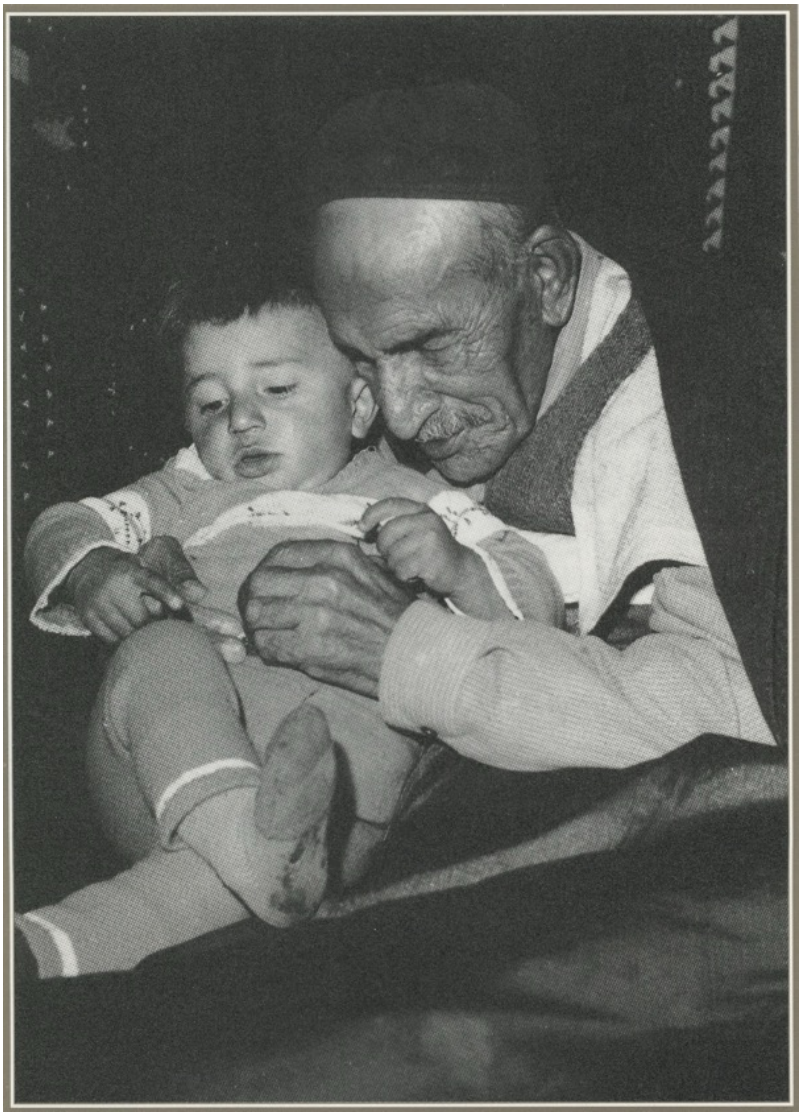
Âşık Veysel, oğlu Ahmet'in yardımıyla kitaplarına parmak basarken. İstanbul Bateş kitabevi. (1970)

Âşık Veysel, Esin Avşar ve Fikret Kızılok ile.

Âşık Veysel, Ümit Yaşar Oğuzcan ile.

Âşık Veysel, kendi evinde bir torunu ile. (1972)

Âşık Veysel, ikinci eşi Gülizar Hanım ile.

Âşık Veysel, fotoğrafını çekmek isteyenlere hep kendisini gülümserken çekmelerini istermiş.